T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı

TRİPOLİS ORPHEUS KABARTMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayça DOKUZBOY

DANIŞMANI: Yrd. Doç. Dr. Aytekin ERDOĞAN

İZMİR-2010

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum Tripolis Orpheus Kabartması adlı yüksek lisans tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Ayça DOKUZBOY

TUTANAK

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 30./.06./.2010 tarih ve 22/127 sayılı kararı ile oluşturulan jüri Arkeoloji Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Ayça Dokuzboy 'un aşağıda (Türkçe / İngilizce) belirtilen tezini incelemiş ve adayı 12./.07./.2010. günü saat 13.00'da 90 Dakika süren tez savunmasına almıştır.

Sınav sonunda adayın tez savunmasını ve jüri üyeleri tarafından tezi ile ilgili kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevapları değerlendirerek tezin başarılı/~~başarısız~~/~~düzeltilmesi gerekli~~ olduğuna oybirliğiyle / ~~oyçokluğuyla~~ karar vermiştir.

BAŞKAN
Yard.Doç.Dr. Aytekin ERDOĞAN

Başarılı [X]

Başarısız [ ]

Düzeltme (Üç ay süreli) [ ]

ÜYE
Doç.Dr. Gürcan POLAT

Başarılı [X]

Başarısız [ ]

Düzeltme (Üç ay süreli) [ ]

ÜYE
Doç.Dr. Cumhur TANRIVER

Başarılı [X]

Başarısız [ ]

Düzeltme (Üç ay süreli) [ ]

Tezin Türkçe Başlığı :Tripolis Orpheus Kabartması

Tezin İngilizce Başlığı : The Orpheus Relief in Tripolis

---

* 1. Yüksek Lisans Tezi savunma süresi asgari 45 azami 90 dakikadır.
2. Tutanak (jürinin karar ve imzaları haricinde) **bilgisayarda** doldurulmalıdır.
3. **Tez başlığı (İngilizce ve Türkçe) mutlaka belirtilmelidir.**
4. Yüksek Lisans Tez savunmasında üyelerden en az birinin E.Ü.Lisansüstü eğitim öğretim yönetmeliğinin 17(2) maddesi gereğince **anabilim dışından** olması zorunludur.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ **1**

GİRİŞ **2**

1. ORPHEUS KABARTMASI **11**

1.1 Buluntu Yeri 11

1.2 Orpheus Kabartması 12

1.2.1 Genel Tanım 12

1.2.2 Kabartma Üzerindeki Figürler 17

1.2.3 Kabartmaya Ait Parçalar 28

2. KABARTMANIN ÇEŞME OLARAK KULLANIM SORUNU **41**

3. BENZER ÖRNEKLER ARASINDAKİ YERİ **44**

3.1İkonografik Olarak Benzer Örnekleri Arasındaki Yeri 44

3.1.1 Kabartmalar 44

3.1.2 Heykeller 58

3.1.3Mozaikler 59

3.1.4Duvar Resimleri 64

3.1.5Diğer Eserler 70

3.1Stilistik Olarak Benzer Örnekleri Arasındaki Yeri 73

SONUÇ **77**

KATALOG **79**

KISALTMALAR VE KAYNAKÇA **107**

LEVHALAR **116**

ÖZGEÇMİŞ .....

ÖZET .....

ABSTRACT .....

ÖNSÖZ

Tripolis Antik Kentinde 2007 yılı kazı çalışmalarında bulunmuş olan Orpheus Kabartması, sahip olduğu ikonografi ve boyutları itibari ile önemli bir eserdir. 141 cm. yüksekliğinde olan eserin aynı boyutlara sahip bilinen başka örneği yoktur. Orpheus'un hayvanlarla birlikte betimlendiği diğer örnekler ortalama 50 – 60 cm. yüksekliğe sahip ve Lacus Orphei olarak adlandırılan çeşme süslemeleridir. Orpheus'un hayvanlarla birlikte betimlenmesi, bu çeşme süslemeleri dışında mezar kabartmalarında, küçük eserlerde ve özellikle de mozaiklerde karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada Tripolis'te bulunan Orpheus Kabartması ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Benzer örnekleri ile karşılaştırılarak ve heykeltıraşlık özellikleri incelenerek tarihlendirilmeye çalışılmıştır.

Tripolis'te bulunan bu önemli eser üzerinde çalışmamı sağlayan ve çalışma süresince benden desteğini esirgemeyen, bilgi ve görüşleriyle her zaman yanımda olan sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Aytekin Erdoğan'a çok teşekkür ederim.

Ayrıca eğitim hayatım boyunca benden maddi ve manevi hiçbir desteklerini esirgemeyen sevgili aileme teşekkürü bir borç bilirim.

İzmir 2010 Ayça DOKUZBOY

GİRİŞ

Orpheus Kabartması, Tripolis 2007 yılı kazı çalışmalarında Roma Caddesi adı verilen alanın güneyinde yer alan ve Roma Caddesi Güneybatı 1 Açması olarak adlandırılan alandan ele geçmiştir.

Yaklaşık olarak 1.40 m. boyunda olan kabartmanın ikonografisi mozaiklerden, duvar resimlerinden ve daha küçük boyutlu kabartmalardan bilinmektedir. Örneklere bakıldığında aralarında bazı farklar bulunmasına rağmen genel olarak benzer bir ikonografiye sahiplerdir. Merkezde yer alan Orpheus figürü oturur pozdadır. Elinde müzik aleti ve etrafına yerleştirilmiş çeşitli hayvan figürleri bulunmaktadır. Bu ikonografi Orpheus'un mitolojik kimliğine bağlanmaktadır. Orpheus'un çalgısı vahşi hayvanları büyüler, sakinleştirir. Ancak Tripolis antik kentinde bulunan kabartma olasılıkla daha geç bir dönemde çeşme yapısı olarak kullanılmıştır. Buna bağlı olarak da merkezde bulunması gereken Orpheus figürü yer almamaktadır. Figür yerine kabartmanın merkezine bir su oluğu açılmıştır. Bu oluğun üst kısmına atmaca, tavus kuşu, kartal gibi kuşlar yerleştirilmişken; aşağı kısımda ise at, geyik, tilki, aslan ve boğa gibi hayvanlar tasvir edilmiştir. Ayrıca aynı alanda yapılan kazılar sırasında çevreye dağılmış halde kabartmaya ait olduğu düşünülen parçalar ele geçmiştir.

Çalışmada kabartmanın ayrıntılı tanımı yapılacaktır. Bu tanımlama kabartmanın boyutları, yapım malzemesi, üzerindeki figürlerin anlatımı ve heykeltıraşlık üslubunu içerecektir. Ayrıca aynı alanda yapılan kazılar sırasında çevreye dağılmış halde bulunan ve kabartmaya ait olduğu düşünülen parçalar da bu bölüm içinde tanımlanacaktır. Daha sonra eserin ikinci kullanımı üzerinde durulacaktır. Benzer örneklerinden yola çıkılarak üzerinde yapılmış olan olası değişiklikler belirlenmeye çalışılacak ve çeşme olarak kullanılmasının nedenleri araştırılacaktır.

Tripolis Antik Kenti Denizli İli, Buldan İlçesi, Yenicekent kasabası sınırları içinde yer alır (Levha I, a). Kent, Denizli'ye 40, Buldan'a ise 8 km. uzaklıktadır. Yenicekent Kasabası'nın doğusunda bulunan kent kuzeydoğu, kuzey ve kuzeybatısında yer alan üç tepe üzerinden başlar, bunların güney eteklerinden aşağıya iner ve

önlerindeki geniş ovaya yayılır. Büyük Menderes Nehri kenti güneydoğudan sınırlandırır. Ayrıca kent, güneyinde oldukça verimli bir ovaya hakimdir (Levha I, b).

Kent, Antik Çağ'da Lydia, Phrygia ve Karia Bölgeleri'nin sınırını oluşturan alanda yer almaktadır. Bu konumunu sayesinde Tripolis, bulunduğu bölgede önemli bir tarım ve ticaret merkezi durumuna gelmiş olmalıdır. Tripolis Antik Kenti, bu elverişli konumunun sağladığı olanakları iyi değerlendirmiş, özellikle Roma Dönemi'nde gelişmiş ve daha sonra da Sardeis Metropollüğüne bağlı bir piskoposluk merkezi durumuna gelmiştir.

Tripolis'in Antik Çağ'da bulunduğu bölge hakkında gerek antik yazarlar, gerekse modern araştırmacılar arasında farklı görüşler bulunmaktadır. Yerleşimin bir sınır kenti olmasının da bunda önemli bir rolü vardır. Plinius, kentin Maiandros'un yukarı havzasında, Lydia Bölgesi sınırları içinde yer aldığından bahseder[1]. Ptolemaios[2] ve Stephanos Byzantinos[3], Tripolis'in Philedelphia – Hierapolis yolu üzerinde bulunan bir sınır kenti olmasından dolayı Karia kentleri arasında olması gerektiğini söyler. Hierocles ise kentin bir Lydia yerleşimi olduğunu ileri sürer[4].

Aynı tartışmalar modern araştırmacılar tarafından da ele alınmıştır. Örneğin, Head'e göre Tripolis bir Lydia kentidir ve nüfusu da olasılıkla Lydia, Karia ve Phrygia halklarından oluşmaktadır[5]. Paralel bir görüş Sevin tarafından da ileri sürülmektedir. Sevin, kentin bir Lydia yerleşimi olduğunu ve Lydia, Karia ve Phrygia bölgelerinin kesiştiği noktada yer aldığını söyler[6].

Antik kentin ismi, antik kaynaklar, mevcut yazıt ve sikkelerden edinilen bilgiye göre birkaç kez değişmiştir. En eski ismi, F. Imhoof-Blumer'in sikke çalışmalarından çıkardığı sonuca göre Apollonia'dır[7]. Ayrıca İ.Ö. 200 yıllarına tarihlenen, Miletos'tan bulunan bir yazıt, Menderes Nehri kenarında Apollonia adlı bir kentin varlığından söz

[1] Plinius, V.30.
[2] Ptolemaios 5.2.15
[3] Stephanos Byzantinos 637, 8.
[4] Bekkerus1840, 394, 19.
[5] Head 1901, 147.
[6] Sevin 2001, 188.
[7] Imhoof-Blumer 1897, 37 – 41.

etmektedir[8]. Plinius, kentin sonradan Antoniopolis olarak adlandırıldığını belirtmiştir[9]. Bu isim aynı zamanda Flavianların conventus listesiyle de teyit edilmiştir. İ.Ö. 41 yılında, Triumvir Marcus Antonius Küçük Asya'ya ziyareti sırasında, Apollonia'dan da geçen anayoldan seyahat etmiştir. Kent, olasılıkla Marcus Antonius'u onurlandırmak için Antiniopolis'i isim olarak kabul etmiştir[10].

Antonius'un yıkımından sonra kent, Augustus Dönemi'ndeki sikkelerinde de resmi ismi olarak gösterilen Tripolis adını almıştır. Bundan sonra kent Diribol adıyla daha kuzeye taşınmasına kadar uzun bir dönem boyunca Tripolis olarak varlığını sürdürmüştür.

Tripolis Antik Kenti'nin kuruluşu hakkında bazı tartışmalar söz konusudur. Bazı araştırmacılara göre kent, İ.Ö. 3. yüzyılda Seleukoslar tarafından kurulmuştur[11]. Antik kaynaklarda kentin Seleukoslarca kurulduğuna dair bir bilgi yoktur. Buna karşın Apollonia adının ilk kez Suriye Krallığı döneminde kullanılmaya başlanması ve Seleukoslar'ın kurmuş olduğu Apollonia adını taşıyan başka kentlerin de bulunması bu kentin Suriye Krallığı tarafından kurulmuş olduğunu düşündürmektedir. Diğer yandan kentin İ.Ö. 160 – 159 yıllarında Pergamon Kralı II. Attalos tarafından, üç küçük yerleşimin bir araya getirilmesiyle kurulmuş olduğunu ileri süren araştırmacılar da vardır[12]. Bu araştırmacılardan biri olan Ramsay bunun nedeni olarak, Seleukosların kurmuş olduğu Laodikeia'ya karşı stratejik bir güç oluşturmak olduğunu belirtmektedir[13].

Kent en parlak çağını Roma Dönemi'nde Tripolis adını aldıktan sonra yaşamıştır. Kentin bu dönemi hakkında çok fazla bilgi olmamasına karşın yüzeyde görülen kalıntılar Roma Dönemi'ndeki zenginliğini ortaya koymaktadır[14].

---

[8] Cohen 1995, 200; Habicht 1975, 83.
[9] Plinius V.30
[10] Ramsay 1895, 193.
[11] Syria Krallığı'nın Menderes Havzası'nda kurmuş olduğu kentler hakkında detaylı bilgi için bkz. Jones 1937, 42 – 45; Kaya 2000, 121 – 136.
[12] Cohen 1995, 200; Ramsay 1895, 192 – 193; Tscherikower 1973, 26.
[13] Ramsay 1895, 193.
[14] Tripolis Antik Kenti'nin fotoğrafları için bkz. www.tripolis.ege.edu.tr/www. tripoliskazisi.com.

Kentin Bizans Dönemi ve Türkler'in eline geçişi hakkında daha fazla bilgiye sahibiz. Tripolis, Bizans Dönemi'nde bölgenin bütün savunması için önemli ve stratejik bir konuma sahipti ve bölgedeki piskoposluk merkezleri arasında yer alırdı. Kentin Bizans tarihi 1190 yılında 3. Haçlı Seferi'nin buradan geçişi ile başlar. Daha sonra Bizans ile Türkler arasındaki çekişmelere sahne olmuştur. 1206 yılında Laodikeia bölgesi, Theodoros Lascaris tarafından Mavrozomes'e resmen kabul ettirilmiş, böylece kent bastiyon rolü üstleniştir. 13. yüzyılın sonuna gelindiğinde ise kent Türkler'in eline geçmiştir[15].

Kent üzerinde yapılmış olan bilimsel çalışmalar son derece sınırlıdır. 2007 yılına kadar yalnızca yüzey araştırmaları ve sınırlı kazı çalışmaları yapılmıştır. 1993 yılında Denizli Arkeoloji Müzesi arkeologları tarafından kısa bir dönem kazı çalışması yapılarak ana caddenin bir kısmı açığa çıkarılmıştır[16]. Denizli Arkeoloji Müzesi'nin yaptığı kısa dönem kazı çalışmasından sonra 2000 – 2003 yılları arasında Prof. Dr. Neşe Atik başkanlığında bölgede yüzey araştırmaları ve kültür envanteri çalışmaları yapılmıştır[17].

Denizli Arkeoloji Müzesi uzmanları tarafından yapılan bir yıllık kazıdan sonra 2007 yılına kadar kentte bir kazı çalışması gerçekleştirilmemiştir. 2007 yılından itibaren Denizli Müze Müdürlüğü başkanlığında, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden Yard. Doç. Dr. Aytekin Erdoğan'ın bilimsel danışmanlığında kazı çalışmaları başlanmıştır.

2007 yılında bilimsel kazı çalışmalarının ilk yılı olması nedeniyle öncelikle kenti tanıma, territoriumunu ve kent üzerindeki yapıları belirleme amacıyla yüzey araştırması yapılmıştır. Ayrıca 1993 yılında Denizli Müzesi uzmanlarınca çalışılmış olan ana caddede küçük çaplı kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir[18].

[15] Foss 1979, 299 – 300.
[16] Ceylan 1994, 159 – 170.
[17] Atik – Erdem 2004, 9 – 40.
[18] Erdoğan – Çörtük 2008, 107 – 138.

2008 yılında Roma caddesinin ve çevresindeki yapılanmanın anlaşılabilmesi amacıyla caddenin kuzeyinde, kuzeybatısında, doğusunda ve batısında açma alanları belirlenerek, bu alanlarda kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 2008 yılında bu alanların yanı sıra kentin Doğu Nekropolisi'nde de yüzey araştırmaları sırasında belirlenen bir kaya mezarında çalışılmıştır.

Tripolis Antik Kenti ile ilgili antik yazarların anlatımı oldukça geç dönemlerde karşımıza çıkar. Roma Dönemi'nden itibaren kentin adına antik kaynaklarda rastlamaktayız. Strabon, kentin Kaikos Vadisi ve Pergamon'un doğusunda olduğunu ve yüksekçe bir yere kurulduğunu belirtir[19]. Plinius, kenti Lydia kentleri arasında sayar ve burasının Tripolis'ten önce Antoniopolis adıyla anıldığını söyler[20].

18. yüzyılda yabancı gezginler bölgeyi gezerek araştırmalar yapmıştır[21]. Araştırmalarının sonucunda kente giden yolları, kentin yerini, sınırlarını ve yüzeyde var olan kalıntılarını anlatmışlardır. Arundell, Smyrna'dan Tripolis'e uzanan yol ve kentin görülebilen kalıntıları hakkında bilgi vermektedir[22]. Hamilton, kentin tiyatrosu ve çevresindeki yapı kalıntıları ile bölgede yer alan kaplıcalardan bahseder[23]. De Laboarde, kentin bulunduğu yeri tanımlar. Ayrıca kent tiyatrosunun 18. yüzyılda ait bir çizimini verir[24].

[19] Strabon, XIII, 4.
[20] Plinius, V. 30.
[21] Chandler 1817, 282;; Pinkerton 1811, 679 – 680; Sarre 1896, 7 – 8.
[22] Arundell 1828, 203 – 227.
[23] Hamilton 1842, 525 – 526.
[24] De LaBoarde 1861, 87 – 88.

Orpheus

Orpheus, Thrakialı mitolojik bir kahramandır. Tüm zamanların en büyük ve en ünlü müzisyenidir. Aynı zamanda bir şair, kahin ve mistik bir dinin kurucusudur.

Annesi, dokuz Musalardan biri olan Kalliope, babası ise Ares'in çocuklarından biri olan Thrakialı nehir tanrısı Oeagros, bazı kaynaklara göre de Apollon'dur[25]. Apollon, Orpheus'a bir lyra vermiş ve ona müziği öğretmiştir.

Orpheus lyrası ile yaptığı müziğin gücüyle savaşçıların kalbini yumuşatmıştır. Ayrıca müziğiyle sadece vahşi hayvanları değil, doğayı ve etrafına toplanıp onu dinleyen herkesi sakinleştirmiştir.

Antik Çağ'da Orpheus adı birkaç mitosta geçer. Bunlardan biri altın postu geri almak için yola çıkılan Argonautlar Seferi'dir. Seferde müziğiyle, fırtına süresince dalgaları sakinleştirmiş, Sirenlerin denizcileri büyüleyen müziğini etkisiz hale getirmiştir. Bazı söylentilere göre ejderhayı uyutarak İason'un postu geri almasına yardım etmiştir[26].

Orpheus, seferden döndükten sonra Thrakia'ya yerleşir ve burada Dryad Euridike'ye aşık olur[27]. Müziğiyle onu etkilemiş ve kendisine aşık ederek onunla evlenmiştir. Ancak Orpheus'un bu mutluluğu uzun sürmez. Euridike, arı yetiştiricisi Aritaios'tan kaçarken bir yılan tarafından sokulur ve ölür. Karısının ölümüyle Orpheus uyuyamaz olmuştur. Yediği yemeğin tadı kalmaz. Buna dayanamayan Orpheus, Hades'e gidip Euridike'yi geri getirmeye karar verir. Hades ve karısı Persephone'yi lyrası ile yaptığı müzikle ikna eder. Orpheus, yeryüzüne çıkıp da gün ışığını görmeden arkasına dönüp karısına bakmamalıdır. Ancak gün ışığını gören Orpheus fazla aceleci davranarak arkasına bakar ve karısı o anda tekrar Hades'e geri döner. Bunun üzerine kalabalık yerlerden uzak durmaya başlayan Orpheus, Thrakia'nın ıssız yerlerinde

[25] Can 1994, 225; Littleton 2005, 1057.
[26] Littleton 2005, 1057.
[27] Orpheus ve Euridike'nin hikayesi için bkz. Bulfinch 1855, 171 – 173; Colum 1930, 114 – 117; Guthrie 1993, 29 – 32; Morford – Lenardon 2003, 354 – 356; Ovidious X: 1 – 85.

yaşamaya başlar. Hala lyrasını çalmaktadır, ancak müziği eskisi gibi coşkulu değildir. Şarkılarında artık ölümü anlatmaktadır.

Ölümü üzerine antik kaynaklar farklı bilgiler vermektedir. Platon'a göre; Hades'e ölmeden giren birinin aşkı uğruna ölmeyi göze alamaması nedeniyle Menandlar tarafından öldürülmüştür[28]. Ancak genel kanı ölümünden Trakialı kadınların sorumlu olduğu yönündedir. Bunun sebepleri ise farklı farklıdır; Thrakialı kadınlara, Euridike'nin ölümünden sonra ilgisiz davranmış veya misterlerine onları kabul etmemiş ya da kocalarını ikna ederek onlardan uzaklaştırmıştır.

Orpheus'un vücudundan ayrılan başı lyrası denize atılır ve Lesbos'a kadar sürüklenir. Burada onuruna bir tapınak yapılmıştır ve Orpheus burada kehanetlerde bulunmaktadır. Vücudunun parçaları ise Musalar tarafından toplanarak Olympos Dağı'nın eteklerine, başka bir görüşe göre Pieria'ya gömülür[29].

Orpheus, Orphik dinin kurucusudur[30]. Bu hareket Thrakia'da ortaya çıkmış, İ.Ö. 6. yüzyılda Yunanistan'a, buradan da İtalya, Sicilya ve hatta Mısır'a kadar yayılmıştır.

Orphik inanış bazı özellikleri ile genel Yunan inanışlarından ayrılır. Orphikler, kendilerini diğerleri gibi herhangi bir mekanla kısıtlamamışlar, bir tapınağa ihtiyaç duymamışlardır. Orphik inanışa göre ruh, bir mezarda gibi bedene hapistir. Beden ve ruh arasındaki bu dualizm, Orphizme çileciliği katar ki bu da onu Yunan inanışından ayıran bir diğer özelliktir. Orphik inanıştaki bu beden ruh ikileminin temelinde Titanların kötü huyları ve Titanlar tarafından parçalanıp yutulan Dionysos Zagreus'un iyi huylarının insanlarda bir araya geldiği inancı yer almaktadır. Bu birleşmenin sonucunda da Dionysos'un iyi tarafı, Titanlardan gelen kötü huyları temizlemek istemekte ve bu temizlenmede ancak çilecilikle mümkün olmaktadır.

---

[28] Platon, 179.

[29] Orpheus'un ölümü ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Bremmer 1987, 85 – 86;Guthrie 1993, 32 – 39; Heath 1994, 163–196; Landels 2000, 151 – 153; Linforth 1931, 5 – 17.

[30] Orpheizm ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Bikerman 1939, 368–374; Campbell – Baum 1990, 64–92, 206–207; Ferguson 2003, 162 – 164; Kenneth 1966, 643–655; Littleton 2005, 1061 – 1062; Meşe 1999, 17 – 42; Nilsson 1935, 181–230; Tülek 1998, 9 – 10; Willoughby 1929, 65–80.

Çilecilik, ruhu bedenin kirliliğinden arındırmaya çalışmaktır. Bu da uygun ritüeller ve büyülerle sağlanabilirdi. Arınma ise ancak hayvanları öldürmemek, verdikleri besinlerden el çekmek ve bütün yaşayan varlıklara saygı göstermek ile mümkündü. Ruh eğer doğru bir yaşam sürmüşse cennete gönderilir, aksi bir durum söz konusu ise cehennemde cezalandırılırdı. Bu aşamadan sonra ruh yeryüzüne yeni bir bedende döner ve eğer üç kez doğru yaşam sürer, bedence kirlenmeden yaşarsa özgürlüğüne kavuşurdu.

Orphizm çağlar boyunca birçok düşünürü, yazarı ve dini inanışı etkilemiştir. Roma Dönemi antik yazarları eserlerinde Orpheus'a göndermeler yapmışlardır. Hatta Hristiyanlığın erken dönemlerinde de oldukça etkili olmuştur. Tek tanrı fikri, ruhun ve bedenin arınması, cennet ve cehennem anlayışı Orphizm ile Hristiyanlığın ortak noktalarıdır. Bu nedenle Orpheus, iyi çoban İsa betimlemesi ile özdeşleştirilmiştir.

Orpheus, sanatın her alanında sevilerek işlenen bir konu olmuştur. Tasvirleri vazolarda, duvar resimlerinde, mozaiklerde, kabartmalarda ve hatta sikkelerde karşımıza çıkar.

Orpheus vazo resimlerinde Arkaik Dönem'den başlayarak İ.Ö. 4. yüzyıla kadar tasvir edilmiştir[31]. En erken örnekleri, az sayıdaki siyah figürlü Attika vazosunda karşımıza çıkmaktadır. Orpheus sadece lyrasını çalarken gösterildiği gibi mitoslarına da yer verilmiştir. İ.Ö. 5. yüzyıla ait kırmızı figürlü Attika vazolarında ölümüyle ilgili betimlerine rastlanır. Bu betimlerde, Thrakialı kadınlar Orpheus'a çeşitli silahlarla saldırmaktadır. İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlenen birçok kırmızı figürlü Apulia vazosunda ise Orpheus ya Thraklara ya da yer altı dünyası tanrılarına lyrası ile müzik yaparken gösterilmiştir.

Kabartmalardaki Orpheus tasvirlerinden en erken tarihli olanı İ.Ö. 6. yüzyıla ait Sikyon Hazine Binası'ndaki bir metopta betimlenmiştir[32]. Burada, elinde lyrasıyla Argo gemisinin yanında durur. Başının üzerinde ise ismi yazılıdır. Bir diğeri İ.Ö. 400'lere ait

[31] Carpenter 2002, 83; Guthrie 1993, 20 – 21.
[32] Guthrie 1993, 20 – 21.

bir kabartmanın Roma dönemi kopyasıdır[33]. Eserde Euridike'nin yeraltına gidişi tasvir edilmiştir.

Orpheus'un etrafında hayvanlarla birlikte betimlenmesi 1. yüzyıldan itibaren karşımıza çıkmaktadır. Özellikle mozaiklerde sevilerek işlenen bu konu Lacus Orphei olarak adlandırılan çeşme süslemelerinde, kabartmalarda, lahitlerde, duvar resimlerinde ve sikkelerde de görülür[34]. Bu betimlerde Orpheus merkezde elinde lyrası ile oturur durumdadır. Etrafında ise çeşitli evcil ve vahşi hayvanlar, onun yaptığı müziği dinlerler.

[33] Carpenter 2002, 83.
[34] Chiaro 1972, 197 – 200; Eisler 1921, 51 – 71; Harrison 1962, 13 – 18; Garezou 1994, 81 – 105; Toynbee 1973, 288 – 293; Tülek 1998, 14 – 25, 42 – 64; Ülgey 2004; 8 – 41.

1.ORPHEUS KABARTMASI

1.1 Buluntu Yeri

Tripolis antik kentinde, 1993 yılında Denizli Müze Müdürlüğü tarafından yapılan kurtarma kazısından sonraki ilk kapsamlı çalışmalar 2007 yılından itibaren yapılmaya başlanmıştır. 2007-2009 kazı sezonunda çalışmalar Denizli Müze Müdürlüğü başkanlığında, Ege Üniversitesi'nden bir ekip tarafından gerçekleştirilmiştir.

2007 yılı kazı çalışmaları kapsamında 7 ayrı alanda çalışılmıştır[35]. Orpheus Kabartması bu alanlardan, Roma Caddesinin güneyine paralel uzanan sütunlu duvarın güneyinde, Roma Caddesi Güneybatı 1 olarak adlandırılan açmada, 185,05 metre seviyesinde bulunmuştur(Levha II-VI, b). Eser açma içerisine, sol tarafına, kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu olarak düşmüştür (Levha III, a). Çalışmalar sırasında öncelikle boğa figürü açığa çıkarılmıştır. Etrafında yapılan çalışmalar genişletildiğinde figürün, üzerinde çeşitli hayvanların betimlediği büyük boyutlu bir kabartmanın sağ alt kısmında bulunduğu anlaşılmıştır (Levha XXVII, a).

2007-2009 yıllarında yapılan kazı çalışmaları sonucunda kabartma ve kullanıldığı yer konusunda önemli bilgilere ulaşılmıştır. 2007 yılında yapılan kazı çalışmaları sonucunda açmanın doğu tarafında, çalışılan alanda bir çeşme yapısının bulunduğunu gösteren kalıntılar bulunmuştur[36]. Burada, orta kısımda, yerel traverten ve toprak harçla örülmüş bir yapılaşma görülür (Levha III, b). Bu yapının zemininde taştan, oval formlu bir yükselti vardır. İki yanında yuvarlak formlu birer kaide yer alır. Yapının ön kısmı blok taşlarla sınırlandırılmıştır. Arka kısmında ise tabanı 4 büyük tuğla ile örülmüş, etrafı blok taşlarla çevrelenmiş havuz benzeri bir yapı bulunur (Levha IV, a-b). Bu havuzun solunda, çeşme yapısının arkasında, yapıya su taşıyan dikey bir künk vardır.

2008 yılı kazı sezonunda çalışılan zamanın sınırlı olmasından dolayı çeşme yapısının bulunduğu alanda yalnızca genel bir temizlik çalışması yapılmıştır.

[35] Erdoğan – Çörtük 2008, 114 – 125.
[36] A.g.e., 119 – 122.

Çeşme yapısı ve etrafında 2009 kazı sezonunda detaylı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalarla yapının planı hakkında önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmalar sonucunda, yapının önünde, çeşmeden akan suyun toplandığı havuz açılmıştır (Levha V, a). 2007 yılında açılan kaidelerin ön kısımlarında duran parapet duvarları düştükleri yerden kaldırılarak yerlerine oturtulmuştur (Levha V, b). Ayrıca çeşme binasının üst yapısını oluşturan arşitrav ve korniş blokları açığa çıkarılmıştır (Levha VI, a).

2007 ve 2009 yıllarında yapılan çalışmalar sonucunda alandan çok sayıda, eser ile aynı mermerden ve benzer işçilikle yapılmış parçalar ele geçirilmiştir. Bunlar arasında hayvan figürlerine ait gövde, baş ve bacak parçaları, ağaç figürüne ait yaprak ve dal parçaları ile kabartmanın köşe ve alt kısımlarını oluşturan parçalar vardır. 2009 kazı sezonunda yapılan çalışmalar sonucunda da Orpheus'a ait olduğunu düşündüğümüz bir erkek figürüne ait alt gövde kısmı bulunmuştur. Kabartma ile aynı mermerden yapılmış olması ve işçiliğinin de benzer olması, figürün Orpheus olduğu düşüncesini kuvvetlendirmektedir.

1.2 Orpheus Kabartması

1.2.1 Genel Tanım

Eser, tek blok mermerden yapılmıştır (Kat. No. 1, Levha VII-VIII, b). Arkaya doğru hafif dışbükey bir profile sahiptir. Yukarıdan aşağıya doğru genişleyerek inen piramidal bir formu vardır. Ön kısmı oldukça detaylı olarak işlenmiş, arka kısmı ise kaba bırakılmıştır (Levha VIII, a). Ayrıca sol yan tarafı sağına göre daha detaylı işlenmiştir (Levha IX, a-b). Alt kısmında içe doğru girintiye sahip olan, oval formlu bir bölüm bulunur. Ön yüzün alt kısmında, ortaya oval formlu bir oluk açılmıştır. Bu oluğun altında zemine ön tarafa doğru genişleyen bir kanal yer almaktadır (Levha XXVIII, a-b).

Eserin ön cephesinde ortada, kısmen sola yakın durumda yapılmış olan bir ağaç kabartması vardır (Kat. No. 1, Levha X-XI). Ağaç üst kısımda eserden ayrılarak dallanır. Üzerinde ikisi yüksek, biri alçak kabartma olmak üzere toplam üç adet ana dal

bulunur. Bu ağacın dalları üzerinde ve her iki yanında kayalık şeklinde belirtilmiş olan platformlar üzerinde hayvan figürleri yer almaktadır. Bu hayvan figürlerinin eserin alt kısmında daha yoğun olarak yapıldığı, buna karşın üst kısımlarda daha az sayıda figürünün bulunduğu görülmektedir.

Eser iyi korunmuştur. Ağacın kabartmadan ayrılan dalları, hayvan figürlerinin baş kısımları ve gövdelerinin bazı bölümleri kırık ve eksiktir. Yüzeyinde yer yer sarımsı kahverengi kireç lekeleri görülür. Kullanıldığı dönemde oldukça parlak bir mermerden yapılmış olduğu anlaşılan eserde yüzeyde zamanla kararmalar oluşmuştur. Üzerinde enine çatlaklar bulunmaktadır.

Eserde yer alan hayvan figürlerinin yerleştirilmesinde belli bir oran sisteminin göz önüne alınmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü orta bölümde bulunan ağacın solunda, sağ tarafa oranla daha fazla hayvan figürü yer alır (Levha VII). Ayrıca eserin sol yan kenarında da hayvan figürleri bulunmaktadır. Sol tarafta çift sıra halinde toplam on adet, sağ tarafta ise tek sıra halinde dört adet hayvan figürü vardır. Bu nedenle eserin sol bölümü diğer tarafına oranla daha fazla öne çıkarılmıştır. Diğer yandan hayvanların büyük olanlarının alt kısımlara, daha küçük olanların ise üst kısımlara yerleştirilmiş olduğu görülür. Aslan, boğa gibi büyük hayvan figürleri alt kısımlara; kuş, tavşan gibi küçük hayvan figürleri ise üst kısımlara yerleştirilmiştir. Ancak eser üzerinde bugün görülebilenden daha fazla sayıda hayvan figürü yer almış olmalıdır. Çünkü kabartmanın çıkarıldığı alandan ve çevresinden parçalar halinde çok sayıda hayvan figürü ele geçmiştir.

Sanatçı hayvan figürlerini yerleştirmede belli bir uyumu gözetmesine karşın, bu hayvanların doğadaki orijinal boyutları ile kabartma üzerindeki boyutları konusunda aynı dikkati göstermez. Bu nedenle hayvan figürlerinin oranları arasında belli bir uyum yoktur. Görülen toplam 14 adet hayvan figürünün yanı sıra esere ait hayvan figürlerinin parçaları da bulunmaktadır. Figürler genel olarak ayaklarından esere bağlanmaktadır. Bazı figürlerin ise gövdeleri de kabartmaya birleşiktir. Yüksek kabartma olarak yapılan figürler genel olarak serbest plastik etkisi vermektedir.

Ortada, altta kaba yontulmuş oluk yer alır (Levha XXVIII, a). Oval forma sahiptir ve aşağıya doğru hafifçe daralmaktadır. Ayrıca zeminde öne doğru genişleyen bir kanal bulunur (Levha XXVIII, b). Kanalın ön tarafında, ortada bir kenet deliği bulunmaktadır. Sağ ve sol tarafında, kanalın kenarlarını oluşturan iki adet yükselti yer almaktadır.

Sağ alt kısımdaki ilk hayvan aslan figürüdür (Kat. No. 1,Levha XII-XIII). Aslan figüründen sonra yukarıya doğru sırasıyla tilki, kartal ve atmaca figürleri yer alır (Kat. No. 1, Levha XIV-XVI). Ortadaki ağaç dalının üzerinde ise bir kuş pençesi vardır (Kat. No. 1, Levha XVII). Sol tarafta figürler kısmen çift sıra halindedir. En altta boğa figürü bulunmaktadır (Kat. No. 1, Levha XXVII, a). Bu figürün hemen üzerinde bir koyun ve öküz (?) figürü yer alır (Kat. No. 1, Levha XXV-XXVI). Bu figürleri yukarı doğru sırasıyla at, tavşan, bir hayvana ait pençe ve tavus kuşu figürü takip eder (Kat. No. 1, Levha XVII-XXIII, a). Eserin sağ yanından farklı olarak sol yanında da hayvan figürleri bulunur. Bunlardan en altta bulunanı bir koyun figürüdür (Kat. No. 1, Levha XXVII, b). Bu figürün hemen üstünde ise bir geyik figürü yer almaktadır (Kat. No. 1, Levha XXIII, b).

Orpheus'un etrafında hayvanlarla birlikte gösterildiği Tripolis Kabartması oldukça ince bir işçiliğe sahiptir. Hayvan postları detayları olarak işlenmiş, boş kalan kısımlarda düzeltilmiştir. Ancak cephesinin orta kısmının bazı yerlerde kaba işlenmiş olduğu dikkat çeker. Ağacın sola doğru uzayan dalının bir kısmında, oluğun üst ve yan tarafında, kanalda ve kanalın kenarlarını oluşturan yükseltilerde kaba murç izleri görülür. Ayrıca eserin yanlarında ince murç izleri bulunur (Levha IX, a-b). Arka kısmı da kaba bırakılmıştır (Levha VIII). Bu kısımdaki murç derinliği 0,8 cm., uzunluğu ortalama 6,4 cm.dir. Yan kısımlarda ise derinlik 0,2 cm., uzunluk ise 2,4 cm.dir.

Orpheus'un hayvanlarla birlikte betimlendiği bu ikonografiye sahip çok sayıda eser bulunmaktadır. Bu eserlerden dört tanesi Toynbee'nin Lacus Orphei olarak adlandırdığı çeşme süslemeleridir[37]. Bunlardan ilki Edirne Müzesi'ndedir[38] (Levha

[37] Toynbee 1973, 290 – 292.
[38] Meşe 1999, 43.

LIX). Bir diğeri Sabratha'da bulunmuştur[39] (Levha LX). Üçüncü Lacus Orphei Byblos'daele geçmiştir[40] (Levha LXI).En geç tarihli Lacus Orphei örneği Atina Bizans Müzesi'nde bulunmaktadır[41] (Levha LXII). Lacus Orpheiler, form olarak Tripolis Orpheus Kabartmasına en yakın örneklerdir. Bunlar piramidal bir forma sahiplerdir. Orpheus ortada oturur durumda ve elinde lyrası ile gösterilmiştir. Ayrıca hepsinde Orpheus'un etrafı hayvanlarla çevrelenmiştir.Aynı konu, en çok mozaikler üzerinde karşımıza çıkar[42]. Günümüzde bilinen seksen dört adet Orpheus'un etrafında hayvanlarla tasvir edildiği mozaik vardır[43].

Lacus Orphei ve mozaiklerin dışında mezar kabartmalarında da Orpheus ve etrafını çevreleyen hayvanların tasvir edildiği görülür. Bu eserlerden ilki Disparu'da bulunmuştur[44] (Levha LXIII). Orpheus sol tarafta, otururken gösterilmiştir. Profilden verilen Orpheus'un karşında ve oturduğu platformun altında hayvanlar yer alır. Başının üzerinde de bir kuş betimlenmiştir. Bir diğer mezar kabartması Pettau'da ele geçmiştir[45] (Levha LXIV). Orpheus elinde lyrası ile otururken tasvir edilmiştir. Orpheus'un önünde ve arkasında ise çeşitli hayvan figürleri yer alır. Roma, Campo Verano'da bulunan lahitte Orpheus ortadaki panelde yer alır[46] (Levha LXV, a). Bir aslanın üzerine ayağını koymuş olarak gösterilmiştir. Thessalonique'deki lahit üzerindeki kabartmada Orpheus ortada oturur durumda gösterilmiştir[47] (Levha LXV, b). Elinde lyrasını tutar. Etrafı ise hayvanlarla çevrelenmiştir.

---

[39] Garezou 1994, 94, no.143b.
[40] Garezou 1994, 94, no.143a; Toynbee 1974, 291.
[41] Garezou 1994, 94, no.143c.
[42] Chiaro 1972, 197 – 200. Clarke-Rigby-Shepherd 1982, 199; Garezou 1994, 91-94, no. 95, 97- 98, 100-101, 103-104, 106a, 107, 110-111, 115-116, 118, 119c-119d, 120-121, 123b, 124, 126-128, 130, 137; Harrison 1962, 13 – 18; Healey 2006, 313 – 327; Ling 1991, 148; Maguire 1989, 218; Price 1991, 4 – 5; Salman 2006, 521 – 525; Salman 2007, 187 – 191, 204 – 206; Scarth 1883, 164 – 165; Segal 2002, 89;Toynbee 1981, 1 – 5; Tülek 1998, 44 – 49, 52 – 54; Ülgey 2004, 9 – 15, 17 – 25, 27 – 32; Waywell 1979, 318; Weiss 2003, 94 – 101; Wilson 1982, 420.
[43] Tülek 1998, 13.
[44] King 1933, 74 – 75, pl. XVI,1.
[45] Garezou 1994, 95, no. 145b.
[46] A.g.e., 95, no. 146.
[47] A.g.e., 95, no.147.

Orpheus'un etrafında hayvanlarla birlikte tasvir edildiği üç heykel günümüze ulaşmıştır. Bunlardan en erken tarihli olanı Roma Tiburtina'da[48] bulunmuştur (Levha LXVI). Bir diğer örnek Çanakkale Biga'da[49] ele geçmiştir (Levha LXVII). Orpheus'un hayvanlarla birlikte resmedildiği son heykel ise İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde[50] yer alır (Levha LVIII).

Hristiyanlık Dönemine ait katakombların duvar resimlerinde Orpheus'un hayvanlarla çevrelendiği betimlemeler görülür. Bunlardan biri Domitilla Katakombu'ndaki duvar resmidir[51] (Levha LXXXIX, a). Burada Orpheus, koyunlarla birlikte resmedilmiştir. Domitilla Katakombu'nda bir arcosoliuma yapılmış duvar resminde ise Orpheus, etrafında daha çok hayvanla birlikte gösterilmiştir[52] (Levha LXXXIX, b). Domitilla Katakomb'unda bulunan üçüncü bir duvar resminde Orpheus ortada bir kaya üzerinde otururken tasvir edilmiştir[53] (Levha XC, a). Etrafında koyunlar ve keçiler bulunur. Orpheus'un hayvanlarla birlikte resmedildiği bir duvar resmi de Pompei'de bulunur[54] (Levha XC, b). Orpheus ortada bir kayalık üzerinde oturmaktadır. Etrafında ise çeşitli hayvanlar yer alır. Bir diğer duvar resmi St. Peter & Marcellinus Katakombu'nda bulunur[55] (Levha XCI, a). Orpheus ortada Çoban İsa ile özdeşleştirilmiş olarak omzunda bir koyunla ortada durmaktadır. St. Peter & Marcellinus Katakombu'ndaki ile benzer bir duvar resmi de St. Priscilla Katakombu'nda görülür[56] (Levha XCI, b). Ayakta durmakta olan Orpheus'un etrafında koyunlar ve kuşlar yer alır. Priscilla Katakomb'undaki bir diğer duvar resminde Orpheus ortada oturur[57] (Levha XCII, a). Orpheus'un hayvanlarla birlikte tasvir edildiği

[48] Toynbee 1973, 289.
[49] Başaran 1998,354; Tülek 1998, 12.
[50] Tülek 1998, 12
[51] Northcote - Brownlow 1869, 69 – 74.
[52] Northcote 1877, 94.
[53] Northcote - Brownlow 1869, 69 – 74.
[54]Cesaresco 1909, 32 – 33, 246 – 247.
[55] Appell 1872, 58 – 59
[56] Parker 1877, 44 – 45, 117, 200.
[57] A.g.e., 44 – 45, 117, 200.

son duvar resmi St. Callixtus Katakombu'nda bulunur[58] (Levha XCII, b). Ortada, kayalık üzerinde oturan Orpheus'un etrafında çeşitli hayvanlar yer alır.

Kabartma, mozaik ve duvar resimleri gibi eserler dışında kandil, gemme ve pyksis gibi küçük eserlerde, ayrıca sikkelerde Orpheus ikonografisi işlenmiştir.

1.2.2 Kabartma Üzerindeki Figürler

AĞAÇ

Eser üzerinde ortada yer alır (Kat. No. 1, Levha X, a). Kabartma zemininden ayrılan dallar plastik olarak yapılmıştır. Ancak bunlar kırık ve eksiktir. Özellikle ağaçtan ayrılan dalların bulunduğu kısımlar yüksek kabartma olarak verilmiştir (Levha X, b). Daha içte kalan kısımlar ve gövdesi ise alçak kabartma olarak işlenmiştir (Levha XI, a). Ayrıca gövdenin alt kısımlarının tıraşlandığı görülmektedir (Levha XI, b). Genel olarak detaylı bir şekilde işlenen ağacın soldaki dalının gövdeye birleştiği kısımda murç izleri görülmektedir. Ayrıca yüzeyinde ağaç kabuğu efekti yaratmak için özellikle dalların gövdeye birleştiği kısımlarda düzensiz kabartma çizgiler kullanılmıştır.

Ağaç, sağa, sola ve yukarıya doğru uzayan üç ana dala sahiptir. Bu ana dallar kendi içlerinde daha ince dallara ayrılmaktadır (Levha X, a). Ortada yer alan ve yukarı doğru uzayan dal üzerinde bulunan pençe burada bir kuş figürünün bulunduğunu göstermektedir (Levha XVII). Pençenin hemen altında dal üzerinde bir matkap deliği vardır. Bu dalın solundaki dala ait parça kırık halde bulunmuş ve restorasyon çalışmaları sonucunda esere birleştirilmiştir (Levha XI, c). Pençenin bulunduğu dal ile sağında bulunan dal arasında bir yaprak motifi bulunmaktadır (Levha XVII, a). Üst kısmı kırık olan yaprak aşağıdan yukarıya doğru genişler. Yaprağın ana damarı kabartma çizgiyle belirtilmiştir. Alt tarafında yer alan iki dal arasındaki ayrımı belli etmek için matkap kullanıldığı anlaşılmaktadır.

[58] Appell 1872, 46 – 47; Crowe 1903, 4; .

ASLAN

Baş, boyun, gövdesinin ön kısmı ve ayaklarına kadar ön bacakları kırık ve eksiktir (Kat. No. 1, Levha XII, a-d). Oturur durumda tasvir edilmiş olan figürün gövdesinin her iki yanı da düzgün işlenmiştir (Levha XII, b-c). İnce çizgilerle post etkisi yaratılmıştır.

Figürün sol pençesi sağ pençesine göre biraz daha öndedir (Levha XIII, a). Ayrıca ön sol pençesi, sağ pençesine göre daha büyük yapılmıştır. Pençeleri dört bölüm halinde verilmiştir. Tırnakları sola doğru hafif dönük şekilde kabartma çizgilerle belirtilmiştir. Figürün sağ but kısmındaki postu birbirine paralel yatay küçük çizgiciklerle detaylandırılmıştır. Kırık olan gövdesinin kesiti oval olarak görülmektedir (Levha XIII, b).

Tripolis antik kentinde bulunan Orpheus kabartması üzerinde betimlenen hayvan figürleri arasında diğer eserlerde de en sık kullanılan figür aslandır. Otuz bir mozaik üzerinde resmedilmiştir. Ancak bunların dokuz tanesi üzerindeki aslanfigürü otururken gösterilmiştir[59] (Levha LXIX, a – Levha LXXIII a). Figür ayrıca, Lacus Orpheilerde, Disparu[60], Pettau[61], Campo Verano[62] ve Thessalonique'deki[63] mezar kabartmalarında (Levha LXIII – Levha LXV, b), Domitilla Katakombu'nda arcosoliuma yapılmış olan duvar resminde[64] (Levha LXXXIX, b), Pompei'de[65] (Levha XXIII, b-XXIV), St. Callixtus Katakombu'nda[66](Levha XCII, b) bulunan duvar resimlerinde ve Roma Tiburtina'da[67] bulunan heykelde (Levha LXVI) karşımıza çıkar.

[59] Garezou 1994, 91, no.101, 103,106a, 110, 127; Harrison 1962, 13 – 18; Healey 2006, 313 – 327; Maguire 1989, 218; Salman 2006, 187 – 191, 204 – 206; Salman 2007, 521 – 522, 524 – 525; Segal 2002, 89; Tülek 1998, 44 – 49, 52-53; Ülgey 2004, 10-12, 14, 18-20, 22, 29-30; Wilson 1982, 420.
[60] King 1933, 74 – 75, pl. XVI,1.
[61] Garezou 1994, 95, no. 145b.
[62] A.g.e., 95, no. 146.
[63] A.g.e., 95, no.147.
[64] Northcote 1877, 94.
[65]Cesaresco 1909, 32 – 33, 246 – 247.
[66] Appell 1872, 46 – 47; Crowe 1903, 4.
[67] Toynbee 1973, 289.

TİLKİ

Solda aslan figürünün üzerinde yer alır (Kat. No. 1, Levha XIV, a-XV, d). Kayalık şeklinde belirtilmiş bir platformda ayakta durmaktadır.

Figürün baş, boyun, gövdesinin ön kısmı ve ön ayakları kırık ve eksiktir. Ayrıca korunan gövdenin sol arka kısmında ve sol bacağının üst bölümünde yer yer aşınma ve kırıklar vardır.

Figürün arka sağ bacağı önde, sol bacağı arkadadır. Aşağı doğru uzayan kalın kuyruğu yatay geniş boğumlarla dokuz bölüme ayrılmıştır ve figürün sol bacağının hemen arkasından aşağı iner (Levha XIV, a). Kuyruk boğumlarından sekiz tanesi belirgin olarak görülmektedir. Figürün sol alt bacağındaki sinir bağlantıları dört adet kabartma çizgi ile gösterilmiştir (Levha XIV, b).

Tripolis Orpheus Kabartmasında bulunan tilki figürü yalnızca altı mozaik üzerinde karşımıza çıkar. Bu mozaikler, Aix[68] (Levha LXXIII, b), Palermo[69] (Levha LXXI, a), Paphos[70] (Levha LXXIV), Wight[71] (Levha LXXV, a), Sousse[72] (Levha LXXV, b) ve Miletos Orpheus Mozaiğidir[73] (Levha LXXVI, a). Bilinen diğer eserlerde tilki figürü kullanılmamıştır.

KARTAL

Tilki figürünün hemen üzerinde yer alan kartal figürü, kayalık görünümlü bir platform üzerinde durmaktadır (Kat. No. 1, Levha XV, a-d). Cepheden gösterilmiştir. Figürün baş, boyun, gövde, sağ bacağı ve sol bacağının bir kısmı kırık ve eksiktir.

Figürün kuyruk kısmındaki tüyler birbirine paralel dikey dört tane yivle belirtilmiştir (Levha XV, b). Eser üzerinde kartal figürünün kırık olan üst kısmında dübel bulunmaktadır. Dübelin hemen altında kare formlu bir oyuk görülür (Levha XV, c). Figürün korunan sol bacağının üst kısmı anatomiye uygun olarak daha kalın

[68] Garezou 1994, 93, no.128; Ülgey 2004, 29.
[69] Garezou 1994, 91, no.106a; Ülgey 2004, 14; Wilson 1982, 420.
[70] Garezou 1994, 91, no.98; Price 1991, 4 – 5; Ülgey 2004, 9 – 10.
[71] Garezou 1994, 92, no.118; Ling 1991, 148; Ülgey 2004, 20.
[72] Garezou 1994, 91, no.107; Ülgey 2004, 21.
[73] Tülek 1998, 53 – 54; Ülgey 2004, 22 – 23.

verilmiştir. Tırnak detayı ise parmakların uç kısımları sivriltilerek verilmiştir (Levha XV, d).

Orpheus'un hayvanlarla betimlendiği ikonografiye sahip eserler arasında Carnuntum[74] (Levha LXXVI, b), Kos[75] (Levha LXX, a), Paphos[76] (Levha LXXIV), Tarsus[77] (Levha LXXII, b) ve Zaragoza[78] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXVII), Edirne Müzesi'nde[79] (Levha LIX), Sabratha[80] (Levha LX) ve Atina Bizans Müzesi'nde[81] (Levha LXII) bulunan Lacus Orpheilerde ve Pompei'deki duvar resminde[82] (Levha XC, b) kartal figürünün kullanıldığı görülür.

ATMACA

Kartal figürünün hemen üzerinde solda en üstteki figürü oluşturur (Kat. No. 1, Levha XVI, a-d). Kayalık şeklinde betimlenmiş bir platform üzerinde durmaktadır. Figürün gagasının ucu ve kanadının omuza birleştiği kısımdan bir parça kırık ve eksiktir.

Atmaca figürünün başı sağ profilden, vücudu ise cepheden tasvir edilmiştir (Levha XVI, a). Pençeler zemini kavramıştır. Gözler yuvarlaktır ve kabartma olarak belirtilmiştir (Levha XVI, c). Figürde göğüs ileri çıkık, kanatlar kapalıdır. Baş, gövde ve but kısmı üzerindeki tüyler balık pulu motifi şeklinde işlenmiş ve dikey ince kazıma çizgilerle detaylandırılmıştır. Kanat tüyleri ise yüzeysel olarak işlenmiş, kanadın aşağı kısmı birbirine paralel kabartma çizgilerle belirtilmiştir (Levha XVI, b). Kuyruk, figürün sol kanadı altından aşağı doğru inip, sol pençesinin yanında, platform üzerinde son bulmaktadır. Yarı plastik şekilde gösterilen kuyruk üç kabartma çizgi ile detaylandırılmıştır.

[74] Garezou 1994, 91, no.100; Ülgey 2004, 12.
[75] Garezou 1994, 91, no.101; Tülek 1998, 52 – 53; Ülgey 2004, 11 – 12.
[76] Garezou 1994, 91, no.98; Price 1991, 4 – 5; Ülgey 2004, 9 – 10.
[77] Garezou 1994, 91, no.103; Maguire 1989, 218; Tülek 1998, 48 – 49.
[78] Garezou 1994, 92, no.123b; Ülgey 2004, 17 – 18.
[79] Meşe 1999, 43.
[80] Garezou 1994, 94, no.143b.
[81] A.g.e., 94, no.143c.
[82] Cesaresco 1909, 32 – 33, 246 – 247.

Tripolis Kabartmasında yer alan atmaca figürüne Adana Orpheus Mozaiği[83] (Levha LXIX, a), Chahba Orpheus Mozaiği[84] (Levha LXXVIII) ve Kudüs Orpheus Mozaiğinde[85] (Levha LXXIX) rastlanmaktayız. Mozaikler dışında diğer benzer eserlerde atmaca figürünün kullanılmadığı görülür.

KUŞA AİT PENÇE

Pençe ağaç motifinin ortada yer alan ve yukarı doğru uzadığı anlaşılan dallarından biri üzerinde bulunmaktadır (Kat. No. 1, Levha XVII, a). Kuşa ait bir pençe korunmuştur. Bunun dışında kalan baş, boyun, gövde, kanatlar, bacaklar ve bir pençesi kırık ve eksiktir.

Bir kuş figürüne ait cepheden görünen pençede üç parmak görülmektedir (Levha XVII, b). Parmakların eklem yerleri çıkıntılı olarak yapılmıştır. Sivri ve içbükey gösterilen tırnakların ise parmak ucuna eklenen kısmı belirtilmiştir.

TAVUS KUŞU

Ağaç figürünün sol alt kısmında yer alır (Kat. No. 1, Levha XVIII, a, Levha XXI, d). Sağdaki ilk hayvan figürüdür. Figürünün alt gövdesi ve kuyruğu arkadan gösterilmiştir. Kuyruk kısmı ağaç gövdesine doğru aşağı inmektedir. Gövdesinin alt kısmı, kuyruğu ve bir pençesi korunmuştur. Tavus kuşuna ait görünen pençe figürünün vücutla bağlantısı kırık ve eksiktir (Levha XVIII, b).

Gövde ve kanat tüyleri birbirine paralel kabartma çizgilerle detaylandırılmıştır. Kapalı olarak tasvir edilen kuyruğun alt kısmı yuvarlatılarak verilmiştir. Kırık olan gövde kısmından figürün vücut kesitinin oval olduğu görülmektedir (Levha XIX, a). Vücutla bağlantısı korunmamış olan pençenin ise tırnak kısımları tahrip olmuştur. Kuyruk ve gövdesinin alt arka kısmı düzgün bir şekilde işlenmişken sağda kalan kısımları kaba işlenmiştir (Levha XIX, b).

[83] Garezou 1994, 91, no.110; Salman 2006, 521 – 522, 524 – 525; Tülek 1998, 46 – 47; Ülgey 2004, 18.
[84] Garezou 1994, 92, no.116; Ülgey 2004, 14 – 15.
[85] Ülgey 2004, 19.

Tavus kuşu figürü mozaiklerde yoğun olarak kullanılmıştır. On beş mozaik üzerinde tavus kuşu figürüne rastlanır[86]. Bu mozaiklerin hepsinde kuyruğu kapalı olarak tasvir edilmiştir. Ayrıca Edirne Müzesi'ndeki Orpheus kabartmasında[87] (Levha LIX), Pettau'da bulunan mezar kabartmasında[88] (Levha LXIV) ve Domitilla Katakombu'nda arcosoliuma yapılmış duvar resminde[89] bu figürün kullanıldığı görülür (Levha LXXXIX, b).

HAYVAN FİGÜRÜNE AİT PENÇE

Tavus kuşu figürünün solunda yer alır. Hayvana ait bir ayak korunmuştur (Kat. No. 1, Levha XX, a). Figürün geri kalan baş, boyun, gövde, bacaklar ve bir ayağı kırık ve eksiktir.

Bir hayvana ait olan ayak kısmında dört parmak belirgin olarak görülmektedir. Soldan ikinci parmağı diğerlerine göre daha büyük ve kalındır. Parmakların ayakla birleştiği kısım kabartma olarak belirtilmiştir.

TAVŞAN

Tavus kuşu figürünün hemen altında yer alır. Eserden ayrılarak yükselen, kaya şeklinde betimlenmiş bir platform üzerinde arka ayakları üzerine otururken tasvir edilmiştir (Kat. No. 1, Levha XX, b, Levha XXI, d). Figürün vücudunun sol kısmı kabartma ile birleşiktir (Levha XXI, a-b). Baş, göğüs kısmı, ön sağ ayağının parmakları ve sol bacağının iç kısmı kırık ve eksiktir. Boyun, gövde ve figürün sağ ön bacağı ve sağ arka ayağı ile üzerinde durduğu platformun bir kısmı kazı çalışmaları sırasında kırık olarak bulunmuştur. Daha sonra restorasyon çalışması ile eser üzerindeki yerlerine yerleştirilmiştir.

Tavşanın tüylerinin uzun ve kıvırcık olduğunu belirtmek için gövdede yay şeklinde çizgiler kullanılmıştır (Levha XXI, c). Arka bacak ve but kısmında ise birbirine bitişik düzensiz derin çizgiler yer alır.

---

[86] Garezou 1994, 91 – 92, no.101, 111, 116; Tülek 1998, 52 – 53;Ülgey 2004, 11 – 15, 29 – 30.
[87] Meşe 1999, 43.
[88] Garezou 1994, 95, no. 145b.
[89] Northcote 1877, 94.

İkonografik olarak benzer olan örneklerden, Kudüs[90] (Levha LXXIX), Palermo[91] (Levha LXXI, a), Sparta[92] (Levha LXXX, b), S. Anselmo[93] (Levha LXXXI, a) ve Zippori[94] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXXI, b) tavşan figürü vardır. Mozaikler dışında Disparu[95] (Levha LXIII) ve Thessalonique[96] (Levha LXV, b) mezar kabartmalarında, Sabratha Orpheus Kabartmasında[97] (Levha LX), İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan heykelde[98](Levha LXVIII) ve Pompeiduvar resminde[99] figürün tasvir edildiği görülür (Levha XC, b).

AT

Figür profilden verilmiştir (Kat. No. 1, Levha XXII, a, XXIII, b). Alçak kabartma şeklinde işlenmiştir. Tavşanın alt kısmında yer alır. Tavşanın bulunduğu kaidenin ileri uzaması nedeniyle atın başı dönerek yukarı çıkmaktadır. Baş ve boyun kısmı işlenmiş olan at figürünün ağzının ön tarafı ve burnunun uç kısmı aşınmıştır (Levha XXII, b).

Kulakları arasında üçgen oluşturacak şekilde yerleştirilmiş üç derin matkap deliği bulunmaktadır (Levha XXII, c). Kulakları damla formunda olup iç kısmı matkapla derin oyularak belirtilmiştir. Yukarı doğru baktığı görülen figürün göz kapakları yarım daire şeklinde bir hat olarak verilmiştir. Kaş kemeri dışarı doğru çıkıntı yapmaktadır. At figürünün güçlü çene yapısını belirtmek için kabartma şeklinde kavisli bir hat yapılmıştır. Çenenin ağız kısmı ile bağlantısını sağlayan kas yapısı birbirine paralel üç kabartma çizgi ile belirtilmiştir (Levha XXIII, a).

[90] Ülgey 2004, 18.
[91] Garezou 1994, 91, no.106a; Ülgey 2004, 14; Wilson 1982, 420.
[92] Garezou 1994, 92, no.115; Waywell 1979, 318.
[93] Garezou 1994, 93, no.130; Ülgey 2004, 29.
[94] Weiss 2003, 94 – 101.
[95] King 1933, 74 – 75, pl. XVI,1.
[96] Garezou 1994, 95, no.147.
[97] A.g.e., 94, no.143b.
[98] Tülek 1998, 12.
[99] Cesaresco 1909, 32 – 33, 246 – 247.

At figürü, mozaikler üzerinde sıkça karşımıza çıkar. Orpheus'un hayvanlarla resmedildiği on beş mozaikte görülür[100]. Ayrıca, Edirne Müzesi[101] (Levha LIX), ve Byblos'daki Orpheus kabartmalarında[102], Disparu[103] (Levha LXIII) ve Thessalonique'deki[104] (Levha LXV, b)mezar kabartmalarında, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan[105] (Levha LXVIII) heykeldeve St. Callixtus Katakombu'ndaki duvar resminde[106] (Levha XCII, b) at figürü kullanılmıştır.

GEYİK

Eserin sol yan kısmında, koyun figürünün üzerinde bulunur. Figür sol profilden, ayakta durur şekilde tasvir edilmiştir (Kat. No. 1, Levha XXIII, c-d, XXIV, c). Başı, boynunun üst kısmı ve figürün sol bacağının alt kısmı kırık ve eksiktir. Boynunun sol kısmı ve ön tarafı, göğüs, but ve sol üst bacak kısmı kazılar sırasında bulunmuş ve restore edilmiştir.

Figürün sağ ön ve arka bacakları ileride, sol ön ve arka bacakları ise geride durmaktadır. Kırık olan boynuzun görülen kısmı içeri doğru dönmektedir (Levha XXIV, a). Gövdenin üst kısmı içe doğru kavis yapar, arka kısım ise dışa doğru yuvarlatılmıştır. Sol but kısmının üstü yay yaparak bacağa birleşir. Gövdenin alt kısmı dışa doğru kavislidir. Figürün eser ile birleştiği sağ kısmındaki bacaklar yüzeysel işlenmiştir. Sol arka bacağın eklem yeri arkaya doğru çıkıntı yapmaktadır. Çift toynaklı olduğu tırnaklar arasındaki üzeri yuvarlatılmış derin oyukla belirtilmiştir (Levha XXIV, b). Ön bacaklarında diz hizasında sol bacağı desteklemek için dörtgen formlu bir parça yapılmıştır.

[100] Garezou 1994, 90 – 93, no.97, 104, 106a, 107, 110, 111, 116, 119c, 124, 126, 130; Salman 2006, 521 – 522, 524 – 525;Salman 2007, 187 – 191; Tülek 1998, 46 – 47; Ülgey 2004, 9 – 11, 13 – 15, 18, 21, 25, 29 – 31; Wilson 1982, 420.
[101] Meşe 1999, 43.
[102] Garezou 1994, 94, no.143a; Toynbee 1974, 291.
[103] King 1933, 74 – 75, pl. XVI,1.
[104] Garezou 1994, 95, no.147.
[105] Tülek 1998, 12.
[106] Appell 1872, 46 – 47; Crowe 1903, 4.

Geyik figürü, on üç mozaik üzerinde[107], Thessalonique[108] (Levha LXV, b), Pettau[109] (Levha LXIV) ve Disparu'da[110] (Levha LXIII) bulunan mezar kabartmalarında, Atina Bizans Müzesi[111] (Levha LXII) ve Edirne Müzesi'nde[112] (Levha LIX) bulunan Lacus Orpheilerde ve Pompei'deki duvar resminde[113] (Levha XC, b) yer alır.

KOYUN

Eserin ön yüzünde, at figürünün hemen altında, öküz figürünün sağında yer alır. Figürü ayakta durur şekilde tasvir edilmiştir (Kat. No. 1, Levha XXV, a, XXVI, c). Sağ profilden gösterilmiştir. Figürün başı, göğsü, gövdesinin üst kısmı ve toynağına kadar sağ bacağı kırık ve eksiktir.

Figürün sol ön ve arka bacağı ileride, sağ ön ve arka bacağı ise geride verilmiştir. Figür esere gövdesinin sol tarafından ve arka bacaklarından birleşmektedir (Levha XXV, a). Arka kısmı yuvarlak verilmiştir. Gövdenin arka kısmı ve sırtta tüyler düzensiz, derin ya da yüzeysel, yer yer birbirleri ile birleşerek üçgenler oluşturan dikey çizgilerle belirtilmiştir (Levha XXV, b). Çizgiler sırtta, gövdenin alt kısmına göre daha sık yapılmıştır. Başına yakın kısımlarda ise tüyler sık, düzensiz, yatay çizgilerle belirtilmiştir. Figürün özellikle sağ arka bacağının eklem yeri dışa doğru çıkıntı yapmaktadır.

Tripolis Orpheus Kabartması ile aynı ikonografiye sahip olan,Domitilla Katakombundaki iki duvar resminde[114] (Levha LXXXIX, a – Levha XC, a), St. Peter & Marcellinus[115] (Levha XCI, a), St. Priscilla[116] (Levha XCI, b) ve St. Callixtus

[107] Chiaro 1972, 197 – 200;Garezou 1994, 90 – 92, no. 97, 98, 101, 104, 106a, 110, 111, 116, 124; Price 1991, 4 – 5;Salman 2006, 521 – 522, 524 – 525; Tülek 1998, 46 – 47, 52 – 54; Ülgey 2004, 9 – 15, 18, 22 – 23, 30 – 31; Wilson 1982, 420.
[108] Garezou 1994, 95, no.147.
[109] A.g.e., 95, no. 145b.
[110] King 1933, 74 – 75, pl. XVI,1.
[111] Garezou 1994, 94, no.143c.
[112] Meşe 1999, 43.
[113] Cesaresco 1909, 32 – 33, 246 – 247.
[114] Northcote - Brownlow 1869, 69 – 74.
[115] Appell 1872, 58 – 59
[116] Parker 1877, 44 – 45, 117, 200.

Katakombu[117] (Levha XCII, b) duvar resimlerinde ve Thessalonique'deki lahit üzerindeki kabartmada[118] (Levha LXV, b),koyun figürünün resmedildiği görülür.

ÖKÜZ (?)

Cepheden gösterilmiştir (Kat. No. 1, Levha XXVI, a-c). Arka ayakları üzerine oturur biçimde tasvir edilmiştir. Eser üzerinde tavşan figürünün altında, sol tarafta yer alır. Figürün baş, boyun ve gövdesinin üst ön kısmı kırık ve eksiktir.

Vücudunun arka kısmından esere birleşir. Sağında koyun, solunda ise geyik figürü yer alır (Levha XXVI, b). Bu nedenle vücut detayları belirgin değildir (Levha XXVI, c).

Mozaiklerden on üç tanesi üzerinde öküz figürü karşımıza çıkmaktadır[119]. Mozaikler dışında ise Sabratha[120] (Levha LX) ve Atina Bizans Müzesi'ndeki [121] (Levha LXII) iki Lacus Orpheide ve Thessalonique'de bulunan lahit üzerindeki kabartmada[122] (Levha LXV, b) betimlendiği görülür.

BOĞA

Oturur durumda tasvir edilmiştir (Kat. No. 1, Levha XXVII, a-b). Sağ profilden görülmektedir. Eserin sağ taraftaki en son figürünü oluşturur. Baş, gövdenin ön kısmı, sağ ön bacak ve kuyruk kısmı kırık ve eksiktir. Ayrıca sağ arka ve sol ön bacağın diz kısımları tahrip olmuştur.

Kayalık olarak belirtilmiş bir platform üzerinde oturmaktadır. Boğa figürünün sırtı S formunda belirtilmiştir.

---

[117] Appell 1872, 46 – 47; Crowe 1903, 4; .
[118] Garezou 1994, 95, no.147.
[119] Garezou 1994, 90 – 92, no.97, 98, 100, 101, 103, 104, 107, 110, 116, 119c, 124; Maguire 1989, 218; Price 1991, 4 – 5;Salman 2006, 521 – 522, 524 – 525; Tülek 1998, 46 – 49, 52 – 54; Ülgey 2004, 9– 15, 18, 21 – 23, 25, 32; Weiss 2003, 94 – 101.
[120] Garezou 1994, 94, no.143b.
[121] A.g.e., 94, no.143c.
[122] A.g.e., 95, no.147.

Aynı ikonografiye sahip eserlere bakıldığında yalnızca Perugia[123] (Levha LXXXII, b), Palermo[124] (Levha LXXI, a), Yugoslavya[125] (Levha LXXXVI, a) ve Volubilis[126] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXXIII, a) boğa figürünün bulunduğu görülür. Figür diğer eserlerde kullanılmamıştır.

KOYUN

Figür eserin sağ yan kenarı üzerinde yer alır. Ayakta durur biçimde tasvir edilmiştir (Kat. No. 1, Levha XXVII, c-d). Sol profilden görülecek şekilde tasvir edilmiştir. Baş, boyun, gövdenin ön kısmı, sırtın bir bölümü, ön bacaklar ve arka ayaklar kırık ve eksiktir.

Sağ arka bacağı ileride, sol arka bacağı ise geride durmaktadır. Figürün postu daire ve oval formdaki çizgilerle belirtilmiştir. Gövde üzerinde bu formlar, but üzerindekilere göre daha büyük boyutlu yapılmıştır. Aşağı doğru genişleyen kalın kuyruk birbirine paralel 8 boğumdan oluşur ve sol arka bacağın eklem yerinin hemen altında sonlanır. Korunan sol arka bacakta eklem yeri arkaya doğru çıkıntı yapmaktadır.

OLUK

Eserin alt kısmında, ortada yer alır (Levha VII). 47x18 cm. ölçülerindedir. Kaba yontulmuş olan oluk oval bir forma sahiptir. Aşağıya doğru hafifçe daralmaktadır. Zeminde 47,2x51,4 cm. ölçülerinde, oluğun önünde dar olarak başlayan ve öne doğru genişleyen bir kanal bulunur (Levha XXVIII, a).

Ortada, altta kaba yontulmuş oluk yer alır. Oval forma sahiptir ve aşağıya doğru hafifçe daralmaktadır. Ayrıca zeminde öne doğru genişleyen bir kanal bulunur. Kanalın ön tarafında, ortada bir kenet deliği bulunmaktadır. Sağ ve sol tarafında 7,6 cm. yükseklikte, kanalın kenarlarını oluşturan iki adet yükselti yer almaktadır (Levha XXVIII, b).

[123] Ülgey 2004, 30.
[124] Garezou 1994, 91, no.106a; Ülgey 2004, 14; Wilson 1982, 420.
[125] Chiaro 1972, 197 – 200.
[126] Ülgey 2004, 30.

1.2.3 Kabartmaya Ait Parçalar

ORPHEUS

Orpheus figürüne ait heykelin belden aşağısı, bacaklarının bir kısmı ve oturduğu platform korunmuştur (Kat. No. 2, Levha LVIII, a-b). Belden yukarısı, kolları ve başı kırık ve eksiktir. Figür üzerinde yer yer aşınmalar mevcuttur. Bir himation giymektedir. Himation kasıkların altından itibaren ayak bileklerine kadar bacaklarını örter (Levha LVIII, b). Kumaş kıvrımları derin kavisli yivler ve kabartma çizgilerle oldukça detaylı bir şekilde tasvir edilmiştir (Levha LVIII, c). Oturduğu platformun kayalık olduğu, solda dış hatların yuvarlak girintilerle ve her iki tarafta düzensiz, büyüklü küçüklü oval formlu oyuklarla belirtilmiştir (Levha LVIII, d).

Benzer ikonografiye sahip tüm eserlerde Orpheus tasviri yer alır. Bu eserlerden bazılarında Orpheus tamamen giyimlidir. Bazılarında ise bir himationla gövdesinin alt kısmı ve bacakları kapatılmıştır. Az sayıda örnekte de tamamen çıplak olarak gösterilmiştir. Genelde oturur durumda elinde lyra tutarken tasvir edilmiştir. Ancak, dört duvar resminde ayakta dururken resmedilmiştir.

GÖVDE PARÇASI

Hayvan figürüne ait gövdenin bir parçası korunmuştur (Kat. No. 3, Levha XXIX, a-b). Post derin, dalga şeklinde çizgilerle belirtilmiştir.

KARTAL

Figür ayakta durur şekilde tasvir edilmiştir (Kat. No. 4, Levha XXIX, c-XXX, c). Baş sağ profilden, gövde cepheden verilmiştir. Göğüs ileri çıkık, kanatlar kapalı, pençeler üzerinde bulunduğu dalı kavramıştır.

Üç parça halinde bulunmuştur. Gagası, gövdesinin alt kısmı, kanat uçları, kuyruğu ve bağlı olduğu dalın bir kısmı kırık ve eksiktir. Genel olarak detaylı bir şekilde işlenmiştir. Başının arkası ve kanadının dallara yakın kısmı düz bırakılmıştır (Levha XXIX, c). Dalların arkasında ise kaba murç izleri görülmektedir.

Sağ pençesi sol pençesine göre ileride ve yukarıdadır. Figürün görünen sağ gözü daire şeklindedir ve gözün çevresi yarım daire şeklinde bir hatla belirtilmiştir (Levha XXX, a). Başın sol kısmı ağaç yapraklarıyla birleşmektedir (Levha XXX, b). Yapraklardan dört tanesi korunmuştur. Bunlardan biri figürün sol gözünü kapatmaktadır. Yapraklardan iki tanesinin ana damarı kabartma şeklinde çizgilerle belirtilmiştir. Diğer ikisinin ana damarı ise yiv olarak belirtilmiştir. Yivlerin orta kısmında da ince kazıma çizgi yer alır. Yaprakların dış hatları bazı kısımlarda yuvarlatılarak bazı kısımlarda ise sivri yapılarak belirtilmiştir. Figürün gözünü kapatan yaprağın altında ve üst kısmında iki tane meşe palamudu bulunmaktadır (Levha XXX, b). Palamutların üst bölümü, alt bölüme göre daha çıkıntılı yapılmıştır. Alt bölümler aşağıya doğru sivriltilerek verilmiştir. Arkada yer alan dallardan sağ alttaki üzerinde bazı kabartma motifler görülmektedir. Bunların ne olduğu anlaşılamamaktadır. Figürün tüyleri, boyun, gövde, kanatlarının üst tarafı ve bacaklarının üst kısımlarında derin olarak balık pulu motifi şeklinde belirtilmiştir. Kanatlarının uç kısımları birbirine paralel kabartma çizgilerle gösterilmiştir. Pençeler iki ayrı dal üzerinde durur. Dalların arasında kullanılan destek kısmının üzerinde bir yaprak motifi yer almaktadır (Levha XXXI, a). Yaprağın ana damarı alçak kabartma şeklinde bir çizgi ile belirtilmiştir. Oval formlu yaprağın dış kenarları kazıma çizgilerle gösterilmiştir. Figürün sağ pençesinde üçü önde biri arkada dört parmak görülmektedir. Sol pençenin üç parmağı korunmuştur. Sivri ve içbükey gösterilen tırnakların ise parmak ucuna eklenen kısmı belirgin olarak verilmiştir. Sol pençenin bulunduğu dal üzerinde yuvarlak kesitli bir çıkıntı bulunmaktadır.

YAPRAK MOTİFİ

Bir yaprak figürü korunmuştur (Kat. No. 5, Levha XXXI, b-c). Parçanın bir yüzeyi düzgün olarak işlenmiştir. Diğer bir yüzeyinde ise kaba murç izleri görülmektedir (Levha XXXII, a). Esere ait parçanın hangi figüre ait olduğu anlaşılamamaktadır. Üzerinde alçak kabartma olarak işlenmiş bir yaprak motifi bulunur. Yaprağın ana damarı kabartma çizgi ile belirtilmiştir. Üst kısımda dış hat ucu sivri olarak gösterilmiştir. Yaprağın yüzeyi küçük çıkıntılarla detaylandırılmıştır.

DAL VE YAPRAK PARÇASI

Üç dalın bir kısmı ve bir yaprak motifi korunmuştur (Kat. No. 6, Levha XXXII, b-c). Dalların arka kısımlarında kaba murç izleri ve parçanın alt kısmında matkap kullanılmış olduğu görülür (Levha XXXIII, a). Ön kısımda dalların birleştiği kısımda iki derin kazıma çizgi görülmektedir.

Yaprak motifi alçak kabartma şeklinde işlenmiştir. Ana damarı belirtmek için aşağıdan yukarı doğru genişleyen kabartma çizgi kullanılmıştır.

KÖPEK BAŞI

Köpek figürüne ait bir baş korunmuştur (Kat. No. 7, Levha XXXIII, b-c-XXXIV, a). Sağ kulağı, sol kulağının bir kısmı, burun ve ağzı, gövdesi, bacakları kırık ve eksiktir. Sağ göz aşınmıştır. Sol kulağının parçası kazı çalışmaları sırasında bulunmuştur (Levha XXXIV, b).

Figürün sol tarafında detaylar işlenmiştir. Sağ tarafta ise detaylar belirgin değildir, düz bırakılmıştır. Baş cepheden görünmektedir. Başın ortasından derin yiv şeklinde bir hat geçmektedir. Sol göz bebeği yuvarlak olarak verilmiştir. Göz kapağı, gözü kabartma şeklinde çevrelemiştir. Boynunda bir tasma bulunmaktadır. Tasmanın alt ve üst kısmı iki ince kazıma çizgiyle detaylandırılmıştır. Üstünde ise daire şeklinde kabartma süslemeler yer alır. Figürün sol kısmında belirgin olan tüyler tasmanın üzerine uzamaktadır. Tüylerin uç kısımları yuvarlak ve sivri olarak belirtilmiştir. Boyun sağa doğru dönük biçimdedir. Başa birleşen kulak parçasının üçgen formlu olduğu anlaşılmaktadır.

Tripolis Orpheus Kabartmasına ait başın köpek başı olduğu benzer örneklere bakılarak tespit edilmiştir. Aynı ikonografiye sahip eserlerden,Chahba[127] (Levha LXXVIII), Horkstow[128] (Levha LXXXVI, b), Littlecote[129] (Levha LXXXVII, a), Miletos[130] (Levha LXXVII, a), Rottweil[131] (Levha LXXXVII, b), Salone[132] (Levha

[127] Garezou 1994, 92, no.116; Ülgey 2004, 14 – 15.
[128] Garezou 1994, 92, no.120; Ülgey 2004, 27.
[129] Garezou 1994, 92, no.121; Toynbee 1981, 1 – 5; Ülgey 2004, 24.
[130] Tülek 1998, 53 – 54; Ülgey 2004, 22 – 23.

LXXXVIII, a), Withington[133] (Levha LXXXV, a), Woodchester[134] (Levha LXXXVIII, b) ve Yvonand[135] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXXIII, b), Edirne Müzesi'nde bulunan Lacus Orpheide[136] (Levha LIX), Thessalonique'deki lahit üzerindeki kabartmada[137] (Levha LXV, b) ve Priscilla Katakomb'undaki duvar resminde[138] (Levha XCII, a) köpek figürünün tasvir edildiği görülmektedir.

SPHENKS BAŞI

Cepheden gösterilmiştir (Kat. No. 8, Levha XXXIV, c-XXXV, a-c). Başını soluna doğru çevirmiştir. Figürün sağ kulağı, burnu, ağzı, çenesi ve boyundan aşağısı kırık ve eksiktir.

Saçlar kısadır. Alın üzerinden dalgalı kabartma çizgilerle geriye doğru yönlendirilmiştir. Alın dar, gözler yuvarlaktır. Göz kapakları düşük, kalın kabartma hat olarak verilmiştir. Kaşlar çıkık olarak tasvir edilmiştir. Kulaklar başa oranla büyüktür (Levha XXXV, a-b). Helix ve antihelix kısımları belirgin olarak işlenmiştir. Elmacık kemikleri yuvarlatılmıştır. Yanağın alt kısmında alçak kabartma şeklinde iki kalın çizgi yer alır.

Orpheus'un hayvanlarla birlikte gösterildiği ve Lacus Orphei olarak adlandırılan Sabratha[139] (Levha LX), Byblos[140] (Levha LXI) ve Atina Bizans Müzesi'nde[141] (Levha LXII) bulunan üç çeşme süslemesinde sphenks figürü bulunur. Bu sebeple Tripolis Kabartmasına ait başın da bir sfenksin başı olduğu düşünülmektedir.

---

[131] Garezou 1994, 90, no.95; Ülgey 2004, 9.
[132] Garezou 1994, 94, no.137.
[133] Garezou 1994, 92, no.119c; Ülgey 2004, 25.
[134] Clarke-Rigby-Shepherd 1982, 199; Garezou 1994, 92, no.119d; Scarth 1883, 164 – 165; Ülgey 2004, 25.
[135] Ülgey 2004, 31.
[136] Meşe 1999, 43.
[137] Garezou 1994, 95, no.147.
[138] Parker 1877, 44 – 45, 117, 200.
[139] Garezou 1994, 94, no.143b.
[140] Garezou 1994, 94, no.143a; Toynbee 1974, 291.
[141] Garezou 1994, 94, no.143c.

HAYVAN FİGÜRÜNE AİT GÖVDE PARÇASI

Eser üzerinde sol profilden görülecek şekilde yapılmıştır (Kat. No. 9, Levha XXXVI, a-c). Güçlü bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Figürün gövdesinin arka kısmı, arka bacaklarının üst tarafları, kuyruğun bir bölümü ve figürün esere bağlandığı kısım korunmuştur. Figürün sol tarafı düz işlenmiştir. Sağ tarafı kaba bırakılmıştır (Levha XXXVI, b). Kuyruğun, esere bağlandığı kısmın ve bacakların arkasında ince keski izleri görülmektedir.

Sağ bacağı ileride, sol bacağı geride verilmiştir. Uca doğru daralan kuyruk yukarı doğru kavis yaparak çıkmaktadır. Gövdenin alt kısmı dışa doğru yuvarlatılmıştır. Hemen üzerinde gövdenin sol kısmında alçak kabartma şeklinde birbirine paralel iki kalın çizgi yer alır. Figürün sol but kısmı üzerinde yuvarlak bir çıkıntı bulunmaktadır.

KUŞ FİGÜRÜNE AİT BAŞ

Figürün baş kısmı korunmuştur (Kat. No. 10, Levha XXXVII, a-c). Gaga, gövde, kanatlar, kuyruk, bacaklar ve pençeler kırık ve eksiktir. Figürün sağ tarafındaki tüyler detaylı olarak işlenmiştir. Sol tarafı ise kaba bırakılmıştır. Başın üst kısmı ve boyun düzdür.

Figür sağ profilden gösterilmiştir. Baş sola dönüktür. Sağ tarafta tüyler alçak kabartma olarak balık pulu motifiyle belirtilmiştir. Gözler yuvarlak kabartma şeklinde verilmiştir. Gözlerin etrafı derin kazıma çizgi ile çevrelenmiştir. Figürün gagası ile başka bir parçaya bağlandığı anlaşılmaktadır (Levha XXXVII, b).

HAYVAN FİGÜRÜNE AİT GÖVDE PARÇASI

Figür soldan görülecek şekilde ayakta durmaktadır (Kat. No. 11, Levha XXXVIII, a-b). Sol tarafı detaylı olarak işlenmiştir. Sağ tarafında murç izleri görülür (Levha XXXVIII, c).

Sol ön bacak ileride, sağ ön bacak geride gösterilmiştir. Sırtın üst kısmı çıkıntılı olarak yapılmıştır. Gövdenin sol yan kısmında kaburgaları belirtmek amacıyla kullanılan alçak kabartma şeklinde yapılmış üç tane kalın çizgi kullanılmıştır. Göğüs kısmı kabartma olarak belirtilmiştir. Göğüsün ön bacakla birleştiği kısımlar geniş

yivlerle gösterilmiş ve kazıma çizgilerle detaylandırılmıştır (Levha XXXIX, a). Gövde üzerinde tüyleri belirtmek için düzensiz kazıma çizgiler kullanılmıştır.

BACAK PARÇASI

Figürün sadece bacak parçası korunmuştur (Kat. No. 12, Levha XXXIX, b, XL, b). Figürün toynak kısmının üstü ile diz kapağı arası görülmektedir.

Bacağın arka kısmında eklem yeri çıkıntı olarak belirtilmiştir (Levha XL, a). Alt kısmı içe doğru kavis yapmaktadır. Bacağın ön sol kısmında kıllar birbirine paralel dört kazıma çizgi ile belirtilmiştir. Olasılıkla koyun gibi küçük bir hayvana aittir.

DAL VE KUŞ FİGÜRÜ PARÇASI

Dal parçası üzerindeki kuş figürünün iki pençesi görülmektedir (Kat. No. 13, Levha XL, c). Dalın bir bölümü, pençelerin bir kısmı korunmuştur. Pençelerin bulunduğu kısım ve sol taraf düzgün işlenmiştir. Sağ taraf ve arka kısım kaba bırakılmıştır. Figürün sağ pençesinde bir parmak tam, bir parmağın da yarısı kırık olarak korunmuştur.

Üç parmağın önde bir parmağın da arkada durduğu anlaşılmaktadır. Sol pençesinde ise korunan iki parmak tahrip olmuştur. Sağ pençe düz bir şekilde dal üzerinde durmaktadır. Sol pençenin dal parçası üzerinde yan durduğu görülür. Dal sol tarafa doğru yükselmektedir. Pençelerin arkasındaki kısımda olasılıkla figürün gövdesi bulunmaktadır.

BACAK PARÇASI

Figürün ayak kısmının üstü ile diz kapağı arası korunmuştur (Kat. No. 14, Levha XLI, a-c). Parça düzgün ve detaylı bir şekilde işlenmiştir.

Diz kapağı dışbükey bir çıkıntı yapmaktadır. Alt kısmı içe doğru hafif kavislidir. Bacağın arka kısmında kıllar birbirine paralel dört kabartma çizgi ile belirtilmiştir (Levha XLI, b). Aralarında yivler bulunmaktadır.

HAYVAN FİGÜRÜNE AİT AYAK VE BACAK PARÇASI

Bacağın altı ve ayak kısmı korunmuştur (Kat. No. 15, Levha XLII, a-c). Her iki yüzeyi detaylı olarak işlenmiştir (Levha XLII, b). Sol tarafından görülmek için yapılmıştır. Kılları birbirine paralel, yatay dört derin kazıma çizgi ile belirtilmiştir. Kazıma çizgilerin uçları üçgen bir form oluşturacak şekilde birleştirilmiştir. Sivri uçların hemen sağında iki tane birbirine paralel dikey kazıma çizgi bulunmaktadır ve yan tarafı daha yüksek kabartma olarak belirtilmiştir. Ayak düz işlenmiştir. Bacakla arasındaki ayrım ayağın daha alçak kabartma şeklinde yapılmasıyla sağlanmıştır.

DAL PARÇASI (?)

Figürün bir kısmı ve orijinal bitim yeri korunmuştur (Kat. No. 16, Levha XLIII, a-b). Parçanın korunan uzun kenarı ve kısa kenarının bir kısmı ile dalın bitim yeri düzgün bir biçimde işlenmiştir. Dalın bitim yerinden oval kesitli olduğu anlaşılmaktadır.

Parça, esere birleştiği kısma doğru derin bir kavisle genişlemektedir. Korunan yüzeyde kısa, derin kazıma çizgiler bulunmaktadır. Düzgün bir biçimde işlenmiş orijinal bitim yerinde ince kazıma çizgiler görülmektedir.

BOYUN PARÇASI

Esere ait hayvan figürüne ait boyun parçasının bir kısmı korunmuştur (Kat. No. 17, Levha XLIII, c-d). Parçanın yüzeyi düz olarak işlenmiştir. Yuvarlak bir forma sahiptir. Oldukça düzgün işlenmiş yüzeyde ince kazıma çizgiler görülmektedir.

KÖŞE PARÇASI

Parçanın üst kısmı, sağ tarafı ve arkasının bir bölümü kırık ve eksiktir. 3 tarafı orijinaldir (Kat. No. 18, Levha XLIV, a-b). Parçanın ön sol tarafı düzgün bir biçimde işlenmiştir. Sağ ön tarafta ise bazı çıkıntılar bulunmaktadır. Alt tarafında ince keski veya murç izleri görülmektedir. Yuvarlatılmış bir köşeye sahip parçanın eserin neresine oturduğu anlaşılamamaktadır. Dış tarafı oldukça geniş bir yüzeye sahiptir.

ESERE AİT PARÇA

Üç yüzeyli parçanın iki yüzeyi orijinal olarak korunmuştur (Kat. No. 19, Levha XLIV, c-d). Korunan yüzeylerden biri kaba bırakılmıştır.

Parçanın bir yüzeyinde birbirine paralel 5 adet yiv bulunur. Bunlardan üç tanesi belirgin olarak görülmektedir. Yivler parçanın kenarında yüksek bir çıkıntının önünde son bulur. Diğer kenara ise derin olmayan bir matkap deliği açılmıştır. Orijinal olarak korunmuş diğer yüzde ortada geniş bir yiv bulunmaktadır. Yivin ortadan ikiye ayırdığı yüzeyde yükseklik farkı görülmektedir.

KÖŞE PARÇASI

Köşe parçasının bir kenarı orijinal olarak korunmuştur (Kat. No. 20, Levha XLV, a-b). Parçanın korunan yüzeyinde murç izleri görülmektedir. Murç izleri bulunan yüzeyin devamında bir dönüş bulunmaktadır.

GÖVDE PARÇASI

Hayvan figürüne ait gövdenin bir kısmı korunmuştur (Kat. No. 21, Levha XLV, c-d). Parçanın korunan yüzeyi, detaylı bir şekilde işlenmiştir. Kesitinden oval formlu olduğu anlaşılmaktadır. Figürün kılları düzensiz, derin, kısa kazıma çizgilerle belirtilmiştir. Korunan diğer yüzeyde üç adet içbükey yiv bulunmaktadır.

BACAK PARÇASI

Hayvan figürüne ait bacağın alt kısmı korunmuştur (Kat. No. 22, Levha XLVI, a-c). Parça üzerinde aşınma mevcuttur. Kaba işlenmiştir.

Parçanın bir yüzünde ortada derin ince bir kazıma çizgi görülür. Alt kısmı yay yaparak yukarı doğru çıkmaktadır. Diğer yüzde ise biri düz ikisi kavisli üç adet kazıma çizgi bulunmaktadır (Levha XLVI, b). Bacak detayları kısa birbirine paralel kazıma çizgilerle belirtilmiştir. Parçanın dar kenarlarından birinde çıkıntı bulunmaktadır.

ESERE AİT PARÇA

Esere ait parçanın orijinal kısımları korunmamıştır (Kat. No. 23, Levha XLVII, a). Orijinal kısmı korunmadığı için parçanın hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır.

ESERE AİT PARÇA

Kabartmaya ait parçanın bir yüzü orijinal olarak korunmuştur (Kat. No. 24, Levha XLVII, b). Korunan yüzey düz bir şekilde işlenmiştir. Parçanın hangi figüre ait olduğu anlaşılamamaktadır. Oval formludur. Korunan yüzeyde iki adet kısa kabartma çizgi görülmektedir.

HAYVAN FİGÜRÜNE AİT PARÇA

Hayvan figürüne ait parçanın bir yüzü orijinal olarak korunmuştur (Kat. No. 25, Levha XLVIII, a). Korunan yüzeyin düz bir biçimde işlendiği görülmektedir. Parçanın hangi hayvan figürüne ait olduğu anlaşılmamaktadır. Oval formludur. Korunan yüzeyde kısa kalın bir kabartma çizgi bulunmaktadır.

ESERE AİT PARÇA

Parçanın bir yüzeyi orijinal olarak korunmuştur (Kat. No. 26, Levha XLVIII, b). Korunan yüzey düz olarak işlenmiştir. Hangi hayvan figürüne ait olduğu anlaşılmamaktadır.

Orijinal olarak korunan yüzeyde farklı yüksekliğe sahip iki düzlem bulunmaktadır. İki düzlem arasında derin bir kazıma çizgi bulunmaktadır. Yüksek olan düzlem kavis yaparak aşağı inmektedir. Üzerinde olasılıkla yuvarlak formlu, sığ bir oyuk bulunmaktadır. Oyuk kısım düzlemden kabartma bir çizgiyle ayrılmaktadır.

ESERE AİT PARÇA

Esere ait parçanın korunan orijinal kısmı yoktur (Kat. No. 27, Levha XLIX, a). Parçanın orijinal bir kısmı korunmadığı için hangi figüre ait olduğu anlaşılamamaktadır.

ESERE AİT PARÇA

Esere ait parçanın iki uzun kenarı orijinal olarak korunmuştur (Kat. No. 28, Levha XLIX, b-c). Korunan kenarlarından biri düz olarak işlenmiştir. Diğer kenarı ise kaba bırakılmıştır. Kısa kenarlarından birinde matkap deliği bulunmaktadır. Parçanın hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır.

Korunan yüzeylerden biri derin bir yivle ikiye ayrılmaktadır (Levha XLIX, b). Yivin ortasında kalın bir kabartma çizgi bulunmaktadır. Yüzeyin bir kenarı içbükey kavis yapar ve düz olarak işlenmiştir. Diğer kenarda ise damla formlu bir motif yer alır. Motifin üzerinde kabartma olarak yapılmış oval bir bölüm görülmektedir. Korunan diğer yüzeyde kaba murç izleri bulunmaktadır.

HAYVAN FİGÜRÜNE AİT BACAK PARÇASI

Hayvan figürüne ait bacağın alt kısmı korunmuştur (Kat. No. 29, Levha L, a-c). Bacağın üst kısmı ve ayak kırık ve eksiktir. Bacak parçasının tüm yüzeyleri detaylı bir şekilde işlenmiştir. Oval kesitlidir.

Parça yukarıya doğru genişlemektedir. Bacağın iç kısmında dikey derin bir kazıma çizgi görülür (Levha L, b). Dış kısmında kas kabartma şeklinde belirtilmiştir. Bacaktaki eklem yeri çıkıntı olarak gösterilmiştir. Bacak üzerindeki kıllar kısa ince kazıma çizgilerle belirtilmiştir.

PENÇE VE DAL PARÇASI

Kuş figürüne ait bir pençe ile üzerinde durduğu dalın bir parçası korunmuştur (Kat. No. 30, Levha LI, a-c). Korunan kısımlar detaylı bir şekilde işlenmiştir. Pençe figürünün iki yanında durduğu düzlem matkap delikleri ile belirtilmiştir.

Pençe zemini kavramaktadır. Üç parmağı önde bir parmağı arkadadır. Tırnaklar sivriltilerek belirtilmiştir. Pençenin yanında diğer bacağın parçası görülmektedir. Bu bacağın pençe kısmı kırık ve eksiktir. Korunan pençenin hemen alt kısmında bir yaprak motifi bulunmaktadır (Levha LI, b). Yaprağın kenar kısmı kısa kazıma çizgilerin yuvarlatılarak birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Yaprağın uç kısmı kırıktır. Ana damarı dalgalı kalın kabartma çizgi ile belirtilmiştir. Yaprağın dala birleştiği kısmı oval formludur.

KUYRUK PARÇASI

Kuş figürüne ait kuyruk parçası korunmuştur (Kat. No. 31, Levha LII, a-b). Parçanın üst yüzeyi detaylı olarak işlenmiştir. Arka yüzü kaba bırakılmıştır.

Parça alt kısma doğru açılmaktadır. Kuyruk tüyleri dikey kazıma çizgilerle belirtilmiştir. Uç kısımları yuvarlatılarak bitirilmiştir. Kuyruğun sol tarafında olasılıkla kanata ait oval formlu bir çıkıntı bulunmaktadır.

HAYVAN FİGÜRÜNE AİT PARÇA

Parçanın bir yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Korunan yüzeyi detaylı bir şekilde işlenmiştir (Kat. No. 32, Levha LII, c). Üzerinde matkap deliği bulunmaktadır. Hangi hayvan figürüne ait olduğu anlaşılmamaktadır. Korunan yüzeyi üzerinde birbirine paralel iki ince kazıma çizgi bulunmaktadır.

ESERE AİT PARÇA

Parçanın bir yüzeyi orijinal olarak korunmuştur (Kat. No. 33, Levha LIII, a-c). Korunan yüzey düz olarak işlenmiştir. Bazı kısımlarda ince murç izleri görülür. Hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır. Figür yüksek kabartma olarak yapılmıştır.

Üst kısım kavisli bir şekilde yukarı uzamaktadır. Ortasında derin oyulmuş geniş bir yiv bulunur. Bu yivin içinde de kalın, alçak kabartma şeklinde yapılmış bir çizgi yer alır. Figürün aşağı inen kısmı kabartma zemininden bağımsızdır ve alt kısmında ince murç izleri görülmektedir (Levha LIII, b). Alt kısmında dörtgen formlu bir çıkıntı bulunur. Kabartma zemini ise düz olarak işlenmiştir.

ESERE AİT PARÇA

Eser üzerinde nerede durduğu ve hangi figürün parçası olduğu belli değildir. Üç yüzeyi orijinal olarak korunmuştur (Kat. No. 34, Levha LIV, a-c). Yüzeylerden biri ortadan bir yivle ikiye ayrılmıştır. Ayrılan bu kısımlar yuvarlatılarak bitirilmiştir. Bu kısmın ortasında kenarları sivri olmayan üçgen formlu bir çıkıntı yer alır. Diğer yüzeyde, ortada derinliği fazla olmayan bir yiv bulunur. Bu yivin kenarlarında, birbirlerine çapraz olarak yerleştirilmiş kazıma çizgiler görülür. Parçanın bu yüzeyinde üzerinde bir hayvan figürü olduğunu gösteren izler mevcuttur (Levha LIV, b). İki kenarda, birbirleri ile aynı hizada yerleştirilmiş çıkıntılar kırık ve eksik olduğu için nasıl bir hayvan figürünün yer aldığı anlaşılamamaktadır.

DAL PARÇASI VE KUŞ FİGÜRÜNE AİT PARÇA

Kuş figürüne ait kanat uçları ve bacakların bir kısmı korunmuştur (Kat. No. 35, Levha LV, a). Diğer kısımlar kırık ve eksiktir. Figürün bir dal üzerinde ayakta durduğu anlaşılmaktadır. Sağ bacağının yanında bir meşe palamudu ve yaprak figürü bulunur. Kanat, uca doğru sivrilen bir forma sahiptir. Kanat tüyleri derin yatay yivlerle gösterilmiştir. Parçanın bunun dışında korunan üç yüzeyi de pürüzsüz olarak işlenmiştir. Yalnızca kuşun arkasında kalan küçük bir bölümde tarak izleri görülür.

HAYVAN FİGÜRÜNE AİT PARÇA

Hayvan figürünün bir patisi ve üzerinde durduğu platform korunmuştur (Kat. No. 36, Levha LV, b-c). Platform düzgün bir şekilde işlenmiştir. Patinin durduğu yerin alt kısmı düzensiz olarak yerleştirilmiş altı kabartma çizgiyle detaylandırılmıştır. Parçanın arka kısmında tarak izleri görülür. Patinin üst kısmının bir bölümü ve parmaklar korunmuştur. Üst kısmın bitiminde bir yiv yer alır. Parmakların üst tarafı bu yivden düz bir şekilde ileri doğru uzar. Alt tarafları ise aşağı doğru iner ve derin yivlerle birbirinden ayrılır. Tırnakların olduğu kısımlar ise sivriltilerek bitirilmiştir.

BACAK PARÇASI

Hayvan figürüne ait bacağın bir kısmı korunmuştur (Kat. No. 37, Levha LVI, a-b). Figüre ait diğer bölümler kırık ve eksiktir. Hangi hayvana ait olduğu anlaşılmamaktadır. Yukarı doğru genişleyen yuvarlak bir forma sahiptir. Üç yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Bu kısımların pürüzsüz olarak işlendiği görülür.

ESERE AİT PARÇA

Eser üzerindeki ağaca ait dal parçası ikiye ayrıldığı kısım görülür (Kat. No. 38, Levha LVI, c). İki yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Bunlardan biri pürüzsüz bir şekilde işlenmiş, diğeri ise kaba bırakılmıştır.

KUŞ FİGÜRÜNE AİT PARÇA

Kuş figürüne ait gövde ve bir bacak korunmuştur (Kat. No. 39, Levha LVII, a-b). Diğer kısımlar kırık ve eksiktir. Gövde, kanatların üst kısmı ve bacaklardaki tüyler

balık pulu motifiyle gösterilmiştir. Gövdenin üst kısmında derin bir matkap deliği bulunur (Levha LVII, c).

2. KABARTMANIN ÇEŞME OLARAK KULLANIM SORUNU

2007 yılı Tripolis Antik Kenti kazı çalışmalarında Roma Caddesi ve çevresine ağırlık verilmiştir. Kenti kuzey – güney olmak üzere iki ayıran Roma Caddesinin güneyinde yapılan çalışmalarda, caddenin yapımından daha geç bir döneme ait yapı grubu ile karşılaşılmıştır. Yan yana odalardan oluşan bu kompleks, işlikler olarak kullanılmıştır (Levha II).

Orpheus kabartması, antik kentin Roma Caddesi olarak adlandırılan ve kentin tam ortasından geçen ana caddenin güneyinde, 2007 yılı kazı çalışmaları esnasında, en batıda yer alan Roma Caddesi Güneybatı Açmasından ele geçirilmiştir.

Açmanın sol tarafında, kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu olarak bulunan eserin önce boğa figürü açığa çıkarılmıştır. Figürün, eser tamamen ortaya çıkarıldıktan sonra, piramidal formlu, üzerinde çeşitli hayvan figürlerinin yer aldığı bir kabartmanın sağ alt kısmına ait olduğu anlaşılmıştır.

Roma Caddesi Güneybatı 1 açmasında, 2007 yılı kazı sezonunda, kabartmanın bulunduğu alanda genişletilen çalışmalar sonucunda ortaya çıkarılan yapılaşma, eserin bir çeşme yapısıyla ilişkili olduğunu göstermiştir. Burada, açmanın doğu kenarında, ortada, travertenden bir yapılaşma görülür. Bu yapının iki yanına yuvarlak formlu kaideler yerleştirilmiştir. Zemininde ise oval formlu bir çıkıntı bulunur (Levha III, b). Yandaki kaidelerin önünde işlenmiş yıkık durumda taşbloklar ele geçmiştir.

Arka kısımda, olasılıkla devşirme malzeme olan dört büyük tuğla ile çevrelenmiş küçük bir havuz vardır (Levha IV, b). Havuzun sol tarafında yapıya su taşıdığı düşünülen bir künk yer alır (Levha IV, a).

2009 yılında yapılan çalışmalarla Güneybatı açmasındaki genel yapılaşmanın bir çeşmeye ait olduğu kesinlik kazanmıştır. Alanda bulunan yıkık durumdaki blokların yerlerine yerleştirilmesi için yapılan çalışmalar sırasında havuz işlevi gördüğü tahmin edilen bir zemin açığa çıkarımıştır (Levha V, a). Bu havuzun etrafında yıkık durumda parapet duvarları yer almaktadır. Temizlik çalışmalarının ardından bu duvarlar yerlerine

yerleştirilmiştir. Ayrıca yine bu alandan çeşmenin üst yapısını oluşturan arşitrav ve korniş blokları ele geçmiştir.

2007 yılı kazı sezonu sonunda Orpheus Kabartmasının çeşme yapısında, açmanın da doğusunda yer alan traverten ve toprak harçla yapılan alanda durduğu düşünülmüştür (Levha XCIX, a). Gerek alandaki şekillendirme, gerekse kabartmanın altında yer alan ve bir kaide ya da zemin üzerine oturtulduğunu gösteren oval formlu girinti bu düşünceyi desteklemekteydi.

2009 yılı kazı sezonunda yapılan çalışmalarda parapet bloklarının yerlerine kaldırılması sonucunda kabartmanın genişliğinin, bu blokların arasındaki genişliğe göre daha fazla olduğu görülmüştür. Traveten ve toprak harçla oluşturulmuş yapılaşmanın, parapetlerle aynı seviyede bulunan kısmından yukarısı içe doğru işlenerek bir girinti yapılmıştır (Levha III, b). Bu nedenle kabartmanın parapetlerin üzerinde duruyor olabileceğini düşündürmektedir (Levha XCIX, b). Bu noktada yukarıda kalacak olan kabartmanın bir kaide üzerinde mi yoksa daha başka bir şekilde mi durduğu konusunu sormamıza neden olur. Ancak alandaki çalışmaların tamamlanmamış olması kesin bir yargıya varmamızı engeller.

Eser, cepheden ve yanlardan görülecek şekilde yapılmıştır (Levha VII). Arkası ise işlenmemiş, kaba olarak bırakılmıştır (Levha VIII, a). Sol yan tarafında da sağına göre daha fazla hayvan figürü bulunur ve daha detaylı işlenmiştir.

Benzer örneklerine bakılarak eser üzerinde ortada bir Orpheus figürünün bulunduğu söylenebilir. Nitekim, 2009 yılı çalışmalarında, eser ile aynı mermerden yapılmış olan ve benzer işçiliğe sahip erkek figürüne ait bir kabartma bulunmuştur. Diğer bir çok örnekte olduğu gibi kaya üzerinde otururken tasvir edilmiştir. Hayvanların yer aldığı kabartmada olduğu gibi cepheden ve yanlardan görülecek şekilde işlenmiş, arkası kaba bırakılmıştır.

Eserin alt orta kısmına, kaba yontulmuş bir oluk açılmıştır. Bu oluk aşağıya doğru hafifçe daralan oval bir forma sahiptir. Eserin zemininde, oluğun hemen önünden başlayan ve ön kısma doğru genişleyen bir kanal bulunur. Sağ ve sol kenarı yüksek

işlenerek kanalın kenarları oluşturulmuştur. Ayrıca ön tarafında, ortada bir kenet deliği görülür. Eserin çeşme olarak kullanımında bu oluk ve kanal kısmından havuza su akmaktaydı. Bunu da oluk içinde oluşan kireç kalıntılarından anlamaktayız.

2007 yılında elde edilen verilere bakıldığında kabartmanın ikinci kullanımında çeşme olarak kullanıldığı düşünülmüştü. Gerek ortada yer alan oluğun etrafının kaba yontulmuş olması gerekse Orpheus heykeline ait bir parçanın bulunmaması bu görüşü desteklemekteydi. Ancak 2009 yılı kazı çalışmalarında çeşme yapısının hemen ön tarafında bulunan erkek figürüne ait torsonun, benzer örneklerinden yola çıkılarak Orpheus'a ait olduğu görülmüştür. Bu da kabartmanın kullanımına ilişkin bazı soruları akla getirmektedir.

Kabartma orijinalinde çeşme olarak yapıldıysa, Orpheus üzerine nasıl yerleştirildi? Benzer örneklerine göre Orpheus'un ortada yer alması gerekir (Levha C, a). Ancak eser üzerinde bulunması gereken yerde bir oluk açılmıştır. Eğer Orpheus heykeli ortaya yerleştirilirse oluğun önü tamamen kapanacağından su da akmayacaktır. Böylelikle kabartma çeşme işlevini yitirecektir. Ayrıca arkasında bulunan oval formlu girinti heykelin bir yere oturtulduğunu göstermektedir. Eser üzerinde ise bunu destekleyecek herhangi bir detay yoktur.

Eserin ilk olarak başka bir yerde kullanılıp, sonradan çeşmeye dönüştürüldüğü düşüncesi her ne kadar akla daha yatkın gelse de, Orpheus heykelinin çeşme yapısının önünde bulunması bu görüşü desteklemez.

Çeşme süslemesi olarak kullanılmış diğer örneklerin çeşme yapısı üzerinde nasıl kullanıldığı hakkında bir veri veya bilgi olmaması da Tripolis Kabartmasının kullanımı ile ilgili yorum yapmayı zorlaştırmaktadır.Çeşme yapısındaki kazı çalışmaları da henüz tamamlanmadığından çeşmenin ilk yapım tarihi hakkında pek fazla veri yoktur. Yapılan çalışmalar sonucu çeşme yapısının Bizans Dönemi'ne kadar üzerinde çeşitli düzenlemeler yapılarak kullanılmaya devam edildiği görülmüştür. Gelecek yıllarda çeşme yapısı ve etrafında yapılacak çalışmalar tamamlandığında hem plan konusunda hem de yapım tarihi konusunda daha net bilgiler elde edilecektir.

3. BENZER ÖRNEKLER ARASINDAKİ YERİ

3.1 İkonografik Olarak Benzer Örnekler Arasındaki Yeri

Orpheus konulu eserler Klasik Dönem'den itibaren oldukça yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu eserlerde işlenen konular Orpheus ve Euridike, Orpheus'un yeraltına inişi ve Orpheus'un ölümü gibi mitoslar ile sınırlıdır. Orpheus'unetrafında hayvanlarla birlikte tasvir edildiği en erken heykeltıraşlık eserleri, mermer, taş veya fildişinden yapılmıştır. Bu eserlerden en erken olanı, İ.Ö. 2. yüzyıl sonu, 1. yüzyıl başına tarihlenmektedir[142]. Erken örneklerinin heykel sanatında karşımıza çıktığı bu tema, özellikle mozaik sanatında yoğun olarak kullanılmıştır. Bugüne kadar bulunmuş olan Orpheus ve hayvanların bir arada gösterildiği mozaikler 2. yüzyıl ile 6. yüzyıl arasına tarihlenmektedir[143].

3.1.1 Kabartmalar

Orpheus'un hayvanlarla birlikte gösterildiği farklı amaçlar için yapılmış kabartmalar mevcuttur.

Lacus Orphei olarak adlandırılan örneklerinden biri bugün Edirne Müzesi'nde bulunmaktadır[144] (Levha LIX). Eser, Tripolis Orpheus Kabartmasında olduğu gibi tek blok mermerden yapılmıştır. Aşağıya doğru genişleyen piramidal bir forma sahiptir. Ortada oturur durumda gösterilmiş Orpheus yer alır. Orpheus'un sağında, solunda ve başının üzerinde hayvan figürleri yer alır. Sağ en alttaki hayvan figürü aslandır. Sonra sırasıyla at, atın üzerinde dağ keçisi, keçinin yanında koç, koçun başının üzerinde köpek, yan tarafında tavus kuşu, tavus kuşunun yanında baykuş, baykuşun yanında kartal, lyranın altında geyik, Orpheus'un başının üzerinde de küçük bir kuş veya sincap bulunur.

[142] Toynbee 1973, 288 – 289.
[143] Tülek 1998, 13.
[144] Meşe 1999, 43.

Edirne Müzesi'ndeki Orpheus kabartması ile Tripolis'te bulunan Orpheus kabartması karşılaştırıldığında aslan, at, geyik, tavus kuşu, kartal ve köpek figürlerinin her iki kabartmada da olduğu görülür. Bu figürlerden aslan figürü her iki kabartmada da solda, en alttaki figürü oluşturur. Tripolis'teki kabartmada cepheden oturur durumda tasvir edilen figür (Levha XII), Edirne'deki kabartmada yine oturur durumda ancak profilden betimlenmiştir. İki figür de pürüzsüz olarak işlenmiştir. Ancak Tripolis kabartmasındaki figür daha ayrıntılı bir şekilde işlenmiştir. Pençelerindeki tırnaklar, arka baldırında yer alan tüyler belirtilmiştir. Edirne Müzesi'ndeki kabartmada ise detaylar belirgin değildir. Pençelerde sadece parmaklar gösterilmiştir.

At figürüne bakıldığında Tripolis'tekinin sadece baş ve boyu kısmının işlendiği görülür (Levha XXII). Edirne'deki kabartmada ise at figürünün tamamı verilmiştir. İki figür de pürüzsüz bir şekilde işlenmiştir. Edirne Müzesi'nde bulunan kabartmadaki figürün yüz detayları belirgin değildir. Kulakları yukarı doğru sivrilir ve birbirinden derin bir yivle ayrılmıştır. Yelesi kulaklarının hemen arkasından başlayarak boynun bitişinde sona erer. Tripolis Kabartmasındaki figürde ise detaylar oldukça belirgindir. Kulak içleri matkap yardımıyla derin bir şekilde oyularak gösterilmiştir.

Bir diğer ortak figür olan geyik iki kabartmada da sağda yer alır. Ancak Tripolis kabartmasında sağ yan kenarda bulunurken (Levha XXIII, b-XXIV) Edirne Müzesi'ndeki kabartmada Orpheus'un yanında bulunur. İki figür de profilden gösterilmiştir. Edirne Müzesi'ndeki kabartmada bulunan geyik figürü, aslan ve at figürlerinde olduğu gibi yüzeysel olarak işlenmiştir. Anatomik detaylar gerçekçi değildir. Tripolis Kabartmasında bulunan figür ise oldukça detaylı işlenmiştir. Anatomik yapısının gerçeğe uygun olarak yapıldığı görülür.

İki kabartmada da bulunan bir diğer figür köpektir. Edirne Müzesi'ndeki kabartmada yer alan figürün başı ağza doğru sivrilen bir forma sahiptir. Yuvarlatılarak bitirilmiş kulakların iç kısımları oyularak belirtilmiştir. Gözü çizgi şeklinde, yivle yapılmıştır. Burun ve ağız detayları ise belirgin değildir. Tripolis Kabartmasındaki köpek figürü oldukça detaylı bir şekilde işlenmiştir (Levha XXXIV-XXXV). Başı

ortadan bir yivle iki bölüme ayrılmıştır. Gözleri daha derinde işlenerek belirgin halde getirilmiştir. Ayrıca boynunda bir tasma vardır.

Orpheus figürlerine baktığımızda aralarında bazı benzerlikler göze çarpar (Levha LVIII). İki kabartmada da Orpheus'un üst kısmının çıplak olduğu görülür. Bacakları bir himation ile ayak bileklerine kadar örtülüdür. Ancak himation üzerinde bazı farklar vardır. Tripolis Kabartmasında yer alan Orpheus'un himationu diğerine göre daha dökümlü olarak verilmiştir. Kıvrımlar Edirne Müzesi'ndeki kabartmada daha azdır. Dizler üzerinde yoğun olarak işlenmiştir. Tripolis Kabartmasına ait Orpheus'ta ise kıvrımlar oldukça yoğundur. Yalnızca dizler üzerinde değil aşağı sarkan kısımlarda da görülür. Edirne Müzesi'ndeki kabartmada olduğundan daha derin ve gerçekçi işlenmiştir.

Edirne Müzesi'nde yer alan kabartma ile Tripolis Kabartmasına genel olarak bakıldığında her ikisinde de Orpheus'un yüksek kabartma olarak verildiği görülür. Buna karşın hayvan figürleri Tripolis Kabartmasında yüksek kabartma olarak, Edirne Müzesi'ndeki kabartmada ise alçak kabartma olarak işlenmiştir. Edirne Müzesi'nde bulunan kabartmada hayvan figürleri yüzeysel olarak yapılmış, detaylandırmaya gidilmemiştir. Gerek figürlerin anatomik yapıları, gerekse doğadaki normal boyutları gerçekçi değildir.

Bir diğer Lacus Orphei örneği Sabratha'da bulunmuştur (Levha LX). İ.S. 1 – 3. yüzyıllar arasına tarihlenir[145]. Eser yukarıdan aşağıya doğru genişleyen piramidal forma sahiptir. Orpheus, elinde lyrası ile ortada oturur durumda yer alır. En üstte bir kartal ve diğer kuşlar bulunur. Orpheus'un solunda, başının hizasında bir maymun, maymunun arkasında mitolojik bir figür olan grifon vardır. Bir diğer mitolojik figür olan sphenks Orpheus'un başının arkasındadır. Sol kısımda, sphenksin altında yırtıcı bir hayvan, onun aşağısında, solda bir ayı, ayının da alt ön kısmında bir deve figürü tasvir edilmiştir. Eser üzerinde sağda en altta aslan, hemen yanında öküz, üzerlerinde ne olduğu anlaşılamayan bir hayvan ve sphenksin sağ alt kısmında bir muhtemelen yırtıcı hayvan bulunur.

[145] Garezou 1994, 94, no.143b.

Orpheus'un ayaklarının altında da çeşitli hayvan figürleri yer alır. Bunlardan bazıları kaplumbağa, tavşan ve kertenkeledir.

Eser üzerinde yer alan kartal, öküz, aslan, tavşan ve sphenks figürleri Tripolis Orpheus kabartmasında da bulunur. Bunlardan kartal figürü Sabratha kabartmasında Orpheus'un başının üzerinde dalda, ayakta durur. Cepheden gösterilen figürün kanatları açıktır. Tripolis kabartmasındaki kartal figürünün sadece bir pençesi ve kuyruğunun bir kısmının korunmuş olması nedeniyle duruşu konusunda kesin bir yorum yapmak mümkün değildir (Levha XV). Kabartmaya ait parçalar halinde korunan diğer kartal figürünün ise kanatları kapalıdır ve ayakta durur (Levha XXIX, b-XXXI, a). Sabratha Kabartmasında yer alan figürün kanatlarının üst kısmı balık pulu motifiyle, uç kısımları ise birbirine paralel dikey yivlerle detaylandırılmıştır. Boyundaki tüyler uçları yuvarlatılarak bitirilmiş dikey yivlerle gösterilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki figürün de kanat tüyleri üst kısımlarda balık pulu motifi, uç kısımları birbirine paralel yivlerle; ancak boyun tüyleri kanatların üst kısmında olduğu gibi balık pulu motifi ile gösterilmiştir. Pençeler, Tripolis Kabartmasındaki figürde daha ince ve detaylı olarak işlenmiştir.

Aslan figürü, Sabratha kabartmasında sağda en altta oturur durumda tasvir edilmiştir. Başı Orpheus'a doğru dönüktür. Gövdesi, Tripolis Kabartmasında olduğu gibi pürüzsüz işlenmiştir (Levha XII-XIII). Ancak pençeleri o kadar detaylı yapılmamıştır. Yalnızca pençede yer alan parmakları birbirinde derin olmayan yivlerle ayrılmıştır.

İki kabartmada da ortak olan bir hayvan figürü de öküzdür. Sabratha kabartmasında sağda oturur durumda, Tripolis kabartmasındaki figür ise cepheden ayakta durur şekilde gösterilmiştir (Levha XXVI). Sabratha Kabartmasındaki figürün başı profilden, gövdesi ise cepheden yapılmıştır. Gövde her iki kabartmada yer alan figürde pürüzsüz olarak işlenmiştir. İkisi de arada kaldığı için bacak detayları belirgin değildir.

Tavşan figürü, Sabratha Kabartmasında solda en altta yer alır. Arka bacakları üzerine oturmuştur. Ön bacaklarını ağzına doğru kaldırmıştır. Tripolis Kabartmasındaki figür de yine arka ayakları üzerine oturur (Levha XX, b-XXI). Ancak, Sabratha Kabartmasındaki figürden farklı olarak ön bacakları da yere basar durumdadır. İki figür arasındaki bir diğer fark kürklerinde görülür. Sabratha Kabartmasındaki figürün postu pürüzsüz olarak işlenmiştir. Tripolis Kabartmasındaki figürün postu ise dalgalı düzensiz kabartma çizgiler ve yivlerle detaylandırılmıştır.

Ortak figürlerden bir diğeri sphenkstir. Sabratha Kabartmasındaki figür profilden oturur durumda gösterilmiştir. Gövdesi pürüzsüzdür. Uzun olan saçları yatay, kalın dilimler olarak işlenmiştir. Saçlarının uzun olmasından dolayı kulakları görülmez. Yüz detayları belirgin değildir. Yüzeysel olarak yapılmıştır. Tripolis Kabartmasındaki sphenks figürünün saçları kısadır (Levha XXXIV, b-XXXV). Kulakları başa oranla büyük olarak işlenmiştir. Yüz detayları ise oldukça belirgindir.

Sabratha Kabartmasındaki Orpheus, ortada elinde lyrası ile gösterilmiştir. Himationu omzundan tutturulmuş; belden kuşak gibi dolanarak aşağı dökülmüştür. Giysi bacakları tamamen sarar ve bir kısmı bacaklar arasından aşağı sarkar. Kumaş kıvrımları bacaklar üzerinde düz ve derin yivlerle belirtilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki Orpheus'un himationu ise vücudunu tamamen kapatmaz (Levha LVIII). Giysisi kasıklarını açıkta bırakır. Kumaş tomarı bacaklarının arasından değil, Orpheus'un solundan aşağı dökülür. Kıvrımlar kavisli derin yivler ve kabartma çizgilerle gösterilmiştir. Ayrıca Tripolis Kabartmasındaki Orpheus'un giysi kıvrımları daha yoğun olarak işlenmiştir.

Üçüncü Lacus Orphei Byblos'da bulunmuştur (Levha LXI). Garezou, İ.S. 3. yüzyıla[146], Toynbee ise yapım tekniğine dayanarak, geç 4. yüzyıla tarihler[147]. Eser oldukça tahrip olmuştur. Orpheus ortada oturur. Elinde tuttuğu lyrasını çalmaktadır. Orpheus'un etrafında çeşitli hayvanlar yer alır. En üst kısımda iki kuş figürü bulunur. Solda üçüncü figür olarak bir pelikan vardır. Sabratha kabartmasında olduğu gibi

[146] Garezou 1994, 94, no.143a.
[147] Toynbee 1974, 291.

burada da bir sphenks tasvir edilmiştir. Bunların dışında Orpheus'un başının sağında bir maymun, maymunun altında toynaklı bir hayvan, onun da altında bir fil figürü bulunur. Sol tarafta yine Orpheus'un başı hizasında bir sphenks, altında aslan, aslanın da aşağısında kaidede bir at figürü yer alır.

Bunlardan yalnızca aslan, at ve sphenks figürleri Tripolis Orpheus Kabartmasında karşımıza çıkar. Byblos Kabartmasındaki aslan figürü solda, oturur durumda gösterilmiştir. Gövdesinin arka kısmı ve pençeleri korunmuştur. Tripolis Kabartmasında yer alan figür ile oturuşu ve işlenişi bakımından benzerlikler söz konusudur (Levha XII-XIII). İki figür de arka ayakları üzerine oturmaktadır. Figürler gövdelerinin arka kısmından esere bağlanır. Gövdeleri pürüzsüz olarak işlenmiştir. Ancak pençelerinin işlenişi farklıdır. Byblos Kabartmasındaki figürün pençelerinde yalnızca parmaklar belirtilmiş, tırnaklar gösterilmemiştir. Parmaklar birbirinden dikey ve derin yivlerle ayrılır.

At figürü, Byblos Kabartmasında kaidede, alçak kabartma olarak profilden gösterilmiştir. Postu pürüzsüz olarak işlenmiştir. Kulakları yukarıya doğru hafifçe genişler ve yuvarlak bitimlidir. Tripolis Kabartmasındaki figürde ise kulaklar sivri olarak biter (Levha XXII). İki figürde de güçlü çene yapısı gösterilmiştir. Çene kemikleri yuvarlaktır. Ağza doğru daralır. Ağız kısımları yine yuvarlak bir çıkıntı yapar ve dudaklar birbirinden derin bir yivle ayrılır.

İki kabartmada da yer alan bir diğer figür sphenkstir. Byblos Kabartmasındaki figür profilden oturur durumda gösterilmiştir. Saçları uzundur ve birbirinden yivlerle ayrılan yatay dilimler şeklinde işlenmiştir. Kulakları görülmez ve yüz detayları da belirgin değildir. Kısa olan boyun pürüzsüzdür. Tripolis Kabartmasındaki figürün saçları kısadır ve kulakları açıkta kalır (Levha XXXIV, b-XXXV). Boyunda başın ¾'lük dönüşünden dolayı oluşan kas yapısı, birbirine paralel ve derin olmayan dikey yivlerle gösterilmiştir.

Byblos Kabartmasındaki Orpheus himation giyer ve vücudunun üst kısmı çıplaktır. Giysi bacakları sararak ayak bileklerine kadar uzanır. Kenarı bacakların

arasından bir tomar şeklinde aşağı dökülür. Tripolis Kabartmasına ait Orpheus figürüne bakıldığında kumaş tomarı figürün solundan aşağı sarkar (Levha LVIII). Kıvrımlar kucak kısmında yoğunlaşırken, Byblos örneğinde bacaklar arasında ve aşağı dökülen kısımda daha yoğundur. Byblos Kabartmasındaki figürde kıvrımlar genel olarak birbirine paralel kavisli derin yivlerle gösterilmişken, Tripolis Kabartmasındaki figürde birbirine paralel yivlerin yanı sıra düzensiz yerleştirilmiş yivler de yapılmıştır.

En geç tarihli Lacus Orphei örneği İ.S. 3 – 5. yüzyıllar arasına tarihlenir[148] (Levha LXII). Atina Bizans Müzesi'nde bulunmaktadır. Orpheus, diğer Lacus Orphei örneklerinde olduğu gibi elinde lyrası ile ortada otururken tasvir edilmiştir. Etrafı çeşitli hayvanlarla çevrelenmiştir. Orpheus'un başının üzerinde bir kartal figürü vardır. Kartalın iki yanında diğer kuşlar gösterilmiştir. Solda, Orpheus'un başının arkasında bir sphenks, sphenksin aşağısında, alt alta sıralanmış üç yırtıcı hayvan yer alır. Bu hayvan figürlerinin altında ise bir fil ve yanında deve figürleri betimlenmiştir. Sağda ise Orpheus'un başının hemen yanında, lyranın üzerinde bir maymun, maymunun arkasında baykuş, onun da yanında grifon vardır. Grifonun aşağısında yine alt alta üç yırtıcı hayvan figürü, bunların da altında aslan, geyik ve boğa figürleri tasvir edilmiştir. Kaidede ise kertenkele, kaplumbağa, koç, yaban domuzu ve salyangoz figürleri bulunur.

Bu hayvanlardan kartal, aslan, geyik, öküz ve sphenks figürleri Tripolis Kabartmasında da yer alır. Atina Bizans Müzesi'nde bulunan kartal figürü Orpheus'un başlığının üzerinde kanatları açık olarak durmaktadır. Başı profilden, gövdesi ise cepheden gösterilmiştir. Yüksek kabartma olarak yapılmış olan figür oldukça detaylı bir şekilde işlenmiştir. Her iki figürde de gözler yuvarlaktır. Atina Bizans Müzesi'ndeki Kabartmada boyun tüyleri düzensiz, dikey kazıma çizgilerle gösterilmişken, diğer figürde balık pulu motifi ile gösterilmiştir. Tripolis Kabartmasına ait kartal figüründe olduğu gibi gövde ve kanatlarının üst kısmında bulunan tüyleri balık pulu şeklinde verilmiştir (Levha XXIX, b-XXX). Ancak bu motif Tripolis Kabartmasına ait kartal figüründe daha küçük boyutlu iken, Atina'daki kabartmada büyük boyutludur ve bunların içine yapılan kazıma çizgilerle daha da detaylandırılmıştır. Kanatların uçları ise

[148] Garezou 1994, 94, no.143c.

her iki figürde de dikey yivlerle gösterilmiştir. İkisinde de bacakların pençelerle birleştiği kısma doğru inceltilmiştir. Pençeler iki figürde de bastığı zemini sıkıca kavramaktadır. Ancak Tripolis Kabartmasına ait kartal figüründe pençelerin daha detaylı ve ince bir şekilde işlendiği görülür.

Her iki kabartmada da görülen bir diğer figür aslandır. Atina Bizans Müzesi'nde bulunan kabartmada öküz figürünü yakalamış olarak görülür. Gövdesi Tripolis Kabartmasında da olduğu gibi pürüzsüz olarak işlenmiştir. Pençelerde, parmaklar derin yivlerle birbirinden ayrılır. Tırnaklar parmaklardan daha alçak kabartma şeklinde ayrılarak belirtilmiştir. Uç kısımlara doğru incelir ve yuvarlatılarak bitirilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki aslan figürünün tırnakları ise yine uçlara doğru incelir, ancak sivri olarak sonlanır (Levha XII-XIII).

Öküz figürü, Bizans Müzesi'ndeki kabartmada dizlerinin üzerine çökmüş durumda tasvir edilmiştir. Başı Orpheus'a dönüktür. Gövdesi detaylı olarak işlenmiş, postu pürüzsüz gösterilmiştir. Boyun derisi geniş ve derin olmayan, dikey iki yivle gövdeden ayrılır. İnce gösterilen bacak, toynaklara doğru genişler ve düz olarak biter. Toynakla bacağın ayrıldığı kısım ince bir yivle belirtilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki öküz figürünün gövdesi de pürüzsüz olarak işlenmiştir (Levha XXVI). Boyun derisi, boynun altında aşağı doğru inceltilerek verilmiştir. Sağda yer alan geyik figürü ile soldaki koyun figürünün arasında kaldığı için alt gövde ve bacak detayları yüzeyseldir.

İki kabartmada da yer alan bir diğer hayvan figürü geyiktir. Bizans Müzesi'ndeki kabartmada betimlenen figür cepheden tasvir edilmiştir. Anatomik detaylara önem verilmemiştir. Başı, Orpheus'a dönüktür. Boyun, başın sola dönük olmasından dolayı, yarım "S" profili verir. Bacaklar detaylandırılmadan, düz olarak aşağı iner. Toynakları işlenmemiştir. Tripolis Kabartmasındaki figür iki yönden görülecek şekilde yapılmıştır (Levha XXIII, b-XXIV). Bizans Müzesi'nde yer alan kabartmadaki figürün aksine anatomik detayları ayrıntılı olarak betimlenmiştir. Arka bacağındaki eklem yeri dışbükey bir çıkıntıyla belirtilmiştir. Toynaklarının çift tırnaklı olduğu geniş, derin olmayan dikey yivler ile gösterilmiştir.

Mitolojik bir yaratık olan sphenks, her iki kabartmada karşımıza çıkan figürlerdendir. Bizans Müzesi'ndeki kabartmada vücudu profilden, başı ise ¾'lük bir dönüşle verilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki figürün vücudu korunmamıştır (Levha XXXIV, b-XXXV). Yalnızca başı ele geçmiştir. Bizans Müzesi'ndeki sphenks ile karşılaştırıldığında saçlarının daha kısa işlendiği görülür. Bizans Müzesi'nde bulunan kabartmadaki figürün saçları kulakları kapatmaktadır. Tripolis Kabartmasındaki figürün kulakları ise saçların kısa olmasından dolayı görülür. Başa oranla büyük yapılmışlardır ve oldukça detaylı işlenmişlerdir. Baş küçük ve yuvarlaktır. Gözler daha iri ve göz küresi daha belirgin, göz kapakları ise daha kalındır. Bizans Müzesi'ndeki kabartmada yer alan figürün boynu pürüzsüz olarak verilmiş, herhangi bir kas gösterilmemiştir. Tripolis Kabartmasındaki figürde ise başın ¾'lük dönüşünden kaynaklanan gergin boyun kasları sığ ve geniş dört yiv ile belirtilmiştir.

Orpheus figürleri arasında oturuş bakımından farklılıklar söz konusudur. Bizans Müzesi'ndeki kabartmada yer alan Orpheus'un sol bacağının dizden aşağısı düz olarak iner. Üzerindeki himation omzundan tutturulmuştur. Bacaklarını sararak ayak bileklerine kadar uzanır. Belini kuşak şeklinde dolar ve bacaklarının arasından aşağı dökülür. Giysi kıvrımları diz üzerinde derin dikey yivlerle, bacaklar arasındaki kısımda ise kavisli derin yivlerle gösterilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki Orpheus da himation giyer (Levha LVIII). Ancak Bizans Müzesi'ndeki kabartmada olduğu gibi belinde kuşak oluşturmaz ve tamamen belden aşağısını örtmez. Kasık kısımları açıkta bırakılmıştır. Himationun ucu ise bacaklarının arasından değil figürün solundan aşağı dökülür. Giysi kıvrımları daha derin işlenmiştir.

Genel olarak Lacus Orphei örneklerine baktığımızda bazı benzer özellikler göze çarpar. Tripolis Orpheus Kabartması da dahil olmak üzere hepsi yukarıdan aşağıya doğru genişleyen piramidal bir forma sahiptir. Orpheus ortada oturur durumda ve elinde lyrası ile gösterilmiştir. Ayrıca hepsinde Orpheus'un etrafı hayvanlarla çevrelenmiştir. Tripolis Orpheus Kabartmasındaki ortada yer alan Orpheus figürü kaldırılmıştır. Ancak 2009 yılı kazılarında bulunan mermer bir alt gövde parçası gerek kullanılan mermerin çeşidi gerekse yontma tekniğinin kabartma ile olan benzerliği, bu gövde parçasının Orpheus'a ait olduğunu düşündürmektedir. Bu gövde parçası da kayalık bir platforma

oturur durumda tasvir edilmiştir. Kabartmaların bir diğer ortak özelliği ise yüksek kabartma olarak işlenmiş olmalarıdır. Yukarıda sözü edilen dört kabartma boyut olarak birbirlerine benzerken, Tripolis Orpheus Kabartması bu konuda diğerlerinden ayrılır. Diğer dört kabartmanın boyutu 50 – 60 cm. arasında değişirken Tripolis Orpheus Kabartması 141 cm.dir.

Orpheus ve hayvanlar konulu kabartmaların diğer bir grubunu mermer veya taştan yapılmış mezar kabartmaları oluşturur. Bu gruba dahil edilebilecek on kabartma günümüze ulaşmıştır. Tripolis Orpheus kabartması ile karşılaştırıldığında dört mezar kabartmasında her iki eserde de ortak olan hayvan figürleri bulunur.

Bu eserlerden ilki Disparu'da(?) bulunan mezar kabartmasıdır[149] (Levha LXIII). Bu mezar kabartmasında bulunan hayvanlardan aslan, at, geyik ve tavşan figürleri, Tripolis kabartmasında da bulunur. Mezar kabartmasındaki aslan figürünün başı cepheden gövdesi ise profilden verilmiştir. Ayakta durmaktadır. Ancak Tripolis kabartmasındaki figür cepheden ve oturur durumda işlenmiştir (Levha XII-XIII). Her iki figürün de gövdesi pürüzsüz olarak yapılmıştır. Pençelerdeki tırnaklar iki figürde de parmaklara oranla daha alçak kabartma olarak ve uçları sivriltilerek gösterilmiştir. Parmaklar birbirinden dikey derin yivlerle ayrılır.

At figürü mezar kabartmasında profilden ve ayakta dururken gösterilmişken, Tripolis Orpheus kabartmasında yer alan at figürünün sadece başı ve boynu işlenmiştir (Levha XXII). İki figürde de çene kemiği yuvarlatılmıştır. Ağza doğru daralır. Ağız ise tekrar yuvarlak bir çıkıntı olarak yapılmıştır. Dudaklar birbirinden bir yivle ayrılır. Yine iki figürde de kulaklar sivri bir şekilde biter. Kulakların içleri mezar kabartmasında derin bir yivle detaylandırılmıştır.

Diğer bir ortak figür olan geyik Disparu kabartmasında profilden görülür. Tripolis Kabartmasındaki figür ise iki yönden de görülecek şekilde yapılmıştır. Mezar kabartmasındaki figür, Orpheus'un oturduğu platformun altında, Tripolis kabartmasındaki geyik ise sağ yan kenarda bulunur (Levha XXIII, b-XXIV). İkisi de

[149] King 1933, 74 – 75, pl. XVI,1.

ayakta durur şekilde betimlenmiştir. Postları pürüzsüz olarak işlenmiştir. Disparu Kabartmasındaki figürün ön bacakları düz bir şekilde aşağı iner. Arka bacakları ise arkaya doğru gerilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki figürde yine ön bacak düz olarak yapılmıştır. Arka bacaklarından esere birleşen bacağı daha önde verilmiştir. İki figürün bacakları da bileklere doğru incelir. Toynaklardaki tırnaklar Tripolis kabartmasında derin ve geniş yivlerle, Disparu Kabartmasındaki figürde ise yine geniş ancak derin olmayan yivlerle gösterilmiştir.

İki eserde de yer alan son figür tavşandır. Mezar kabartmasında geyik figürünün bacakları arasında, profilden ve ayakta durur şekilde tasvir edilmiştir. Tripolis kabartmasındaki figür ise kayalık bir platform üzerinde otururken gösterilmiştir (Levha XXI). İki eser üzerinde yar alan figürler arasındaki en göze çarpan fark Disparu Kabartmasındaki figürün postunun pürüzsüz, Tripolis Kabartmasındaki figürün ise kabartma çizgi ve yivler ile postunun kıvırcık kıllara sahip olduğunun gösterilmiş olmasıdır.

Disparu'da bulunan mezar kabartmasındaki Orpheus figürü tamamen giyimlidir. Giysisi dizlere kadar uzanır. Bacaklarının dizden aşağı bölümü ise çıplaktır. Tripolis Kabartmasına ait Orpheus figürünün üzerinde himation bulunur (Levha LVIII). Himation bacaklarını sararak aşağı dökülür. Vücudunun üst kısmı ise çıplaktır.

Pettau'da bulunan mezar kabartması oldukça tahrip olmuş durumdadır (Levha LXIV). İ.S. 1 – 2. yüzyıllara tarihlenir[150]. Orpheus elinde lyrası ile oturur. Çevresinde ise çeşitli hayvan figürleri yer alır. Üst kısımda ayrı bir bölümde çeşitli kuşlar betimlenmiştir. Sağda üst köşede bir maymun, maymunun altında bir fil, filin karşısında da bir geyik figürü vardır. Geyik figürünün arkasında yırtıcı bir başka hayvan figürü, altında ise bir aslan figürü bulunur. Sol tarafta bir deve figürü, devenin arka bacaklarının altında yaban domuzu, yaban domuzunun karşısında ise küçük boyutlu bir hayvan figürü görülür.

[150] Garezou 1994, 95, no. 145b.

Pettau Kabartmasında yer alan hayvan figürlerinden tavus kuşu, geyik ve aslan Tripolis Kabartmasında da yer alır. Pettau Kabartmasında iki tavus bulunur. İkisi de profilden ve kuyrukları kapalı olarak gösterilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki tavus kuşu figürünün kuyruğu gibi diğer figürlerin de kuyrukları yuvarlatılarak bitirilmiştir (Levha XVIII).

Geyik figürü, Pettau'da bulunan mezar kabartmasında profilden ayakta durur biçimde gösterilmiştir. Vücudunun arka kısmı, başka bir hayvanın arkasında kaldığından dolayı görünmez. Aslan figürü ise otururken tasvir edilmiştir. Her iki figürün de başları Orpheus'a doğru dönüktür. Ancak eserin oldukça tahrip olmasından dolayı işleniş detayları anlaşılamamaktadır.

İki eserdeki Orpheus figürleri karşılaştırıldığında, Pettau Kabartmasındaki figür profilden, Tripolis Kabartmasındaki figür ise cepheden işlenmiştir (Levha LVIII). Pettau Kabartmasında üzerinde bir himation olduğu anlaşılmaktadır. Bir kenarının sırtından omuza atıldığı görülür. Ancak oldukça tahrip olan figürün giysi detayları belirgin değildir.

Roma, Campo Verano'da bulunan lahit İ.S. 3. yüzyıl sonu, 4. yüzyıl başlarına tarihlenir[151] (Levha LXV, a). Orpheus bir aslanın üzerine ayağını koymuştur. Lahit üzerindeki aslan figürünün başı cepheden, gövdesi ise profilden gösterilmiştir. Orpheus'un ayağının hemen altında arka ayakları üzerine oturur durumda tasvir edilmiştir. Tripolis kabartmasındaki aslan figürü ise yine arka ayakları üzerine oturur durumda, ancak cepheden işlenmiştir (Levha XII-XIII). Her iki figürün postu da pürüzsüz olarak işlenmiştir. Orpheus figürü, lahit üzerinde tamamen giyimli olarak gösterilmiştir. Giysisi ayak bileklerine kadar uzanır. Tripolis kabartmasındaki figürde ise yalnızca himation bulunur (Levha LVIII). İki figür arasındaki en önemli fark lahit üzerinde tasvir edilen Orpheus'un ayakta, Tripolis Kabartmasına ait figürün ise oturur durumda gösterilmiş olmasıdır.

[151] Garezou 1994, 95, no. 146.

Thessalonique'deki lahit üzerindeki kabartma, Orpheus Kabartması ile ortak figürlere sahiptir. Lahit 3. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenir[152] (Levha LXV, b). Lahit üzerindeki kabartmada Orpheus ortada oturur. Sağda en üstte dişi bir aslan, altında bir köpek, köpeğin aşağısında bir yaban domuzu, onun da altında ayı figürü yer alır. Ayı figürün sağında bir keçi, solunda da at figürü bulunur. Atın önünde, Orpheus'un oturduğu zeminin altındaki figür ise tavşandır. Sol tarafta üstte ikinci bir köpek, arkasında pelikan, köpeğin altında maymun, maymunun arkasında da geyik figürleri vardır. Maymun figürünün altında yan yana keçi ve koyun, bunların da altında aslan, at ve öküz figürleri tasvir edilmiştir.

Bu hayvanlardan at, aslan, öküz, geyik, koyun, tavşan ve köpek figürleri Tripolis kabartmasında da bulunur. Orpheus, aslan figürünün sırtına basar durumdadır. Aslan figürü, profilden, Orpheus'a arkası dönük olarak oturur durumda tasvir edilmiştir. Başını Orpheus'a doğru çevirmiştir. Tripolis kabartmasındaki aslan figürü cepheden oturur durumda betimlenmiştir (Levha XII-XIII). Oturuşları arasında bazı farklar görülür. Lahit üzerindeki figür arka ayaklarını uzatarak karnı üzerine oturur ve ön bacaklarını da ileriye doğru uzatmıştır. Uzun kuyruğu arka bacağının altında gösterilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki figür ise arka ayakları üzerine oturmaktadır. İki eserdeki figürün postu da pürüzsüz olarak işlenmiştir. Tripolis Kabartmasındaki figürün arka baldırının gövdeden ayrımı uçları sivriltilerek birleştirilmiş kısa yivlerle sağlanmıştır.

Lahit üzerinde iki adet at figürü bulunmaktadır. İkisi de profilden ayakta durur şekilde gösterilmiştir. Solda yer alan figürün çene kemiği Tripolis Kabartmasında olduğu gibi yuvarlak bir çıkıntı yapar (Levha XXII). Ancak o kadar detaylı olarak işlenmemiştir. Ağza doğru çene hafifçe daralır ve ağız yine yuvarlak çıkıntı olarak belirtilmiştir. Sivri bitimli kulağın iç kısmı geniş, derin olmayan bir yivle gösterilmiştir. Lahit üzerindeki diğer at figürünün çene kemiği belirgin değildir. Çenenin kas yapısı yatay, derin olmayan iki yivle verilmiştir. Her üç figürde de post pürüzsüz olarak işlenmiştir. Lahit üzerinde yer alan iki figürden farklı olarak, Tripolis Kabartmasındaki

[152] Garezou 1994, 95, no.147.

figürün kulak içi ve yele detayları matkap yardımıyla oldukça derin ve belirgin olarak yapılmıştır.

İki eserde de boğa figürü profilden oturur durumda tasvir edilmiştir. Postları pürüzsüz olarak işlenerek verilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki figür yüksek kabartma olarak yapılmış, gövdesi oturduğu kayalıktan derin bir şekilde oyularak ayrılmıştır (Levha XXIII, b-XXIV). Lahit üzerindeki figür ise daha alçak kabartmadır. İki figürde de toynaklar bacaktan derin bir yivle ayrılır.

Geyik figürü de iki eserde profilden ve ayakta durur biçimde görülür. Lahit üzerindeki geyik figürünün birer ön ve arka bacağı ileride verilerek Orpheus'a doğru hareket ettiği izlenimi yaratılmıştır. Tripolis kabartmasındaki geyik figürünün de birer ön ve arka bacağı önde gösterilmiştir (Levha XXIII, b-XXIV). Ancak lahit üzerindeki figürün bacakları kadar ileride değildir. Lahit üzerindeki figürün yalnızca toynakları işlenmiş, tırnak detayları verilmemiştir.

Lahit üzerinde ve kabartmada bulunan ortak hayvan figürlerinden bir diğeri tavşandır. Her iki eserde de profilden ve oturur şekilde verilmiştir. Lahit üzerinde, Orpheus'un ayağının yanında gösterilmişken, Tripolis kabartmasında kayalık bir platform üzerinde yer alır (Levha XXI). Lahit üzerindeki figürün postu pürüzsüz bir şekilde işlenmişken, kabartma üzerindeki figürün uzun kılları dalgalı yivler ve kabartma çizgiler ile vurgulanmıştır.

Orpheus figürü, Tripolis Kabartmasına ait figürden farklı olarak, Thessalonique'de yer alan lahit üzerindeki kabartmada ¾'lük bir dönüşle ve tamamen giyimli olarak gösterilmiştir. Bir bacağını kıvırmış, diğer bacağını ise aşağı uzatmıştır. Giysisi dizlerine kadar vücudunu örter. Altında ise pantolon bulunur. Giysi kıvrımları, derin kavisli yivler ve kabartma çizgilerle oldukça detaylı olarak işlenmiştir.

Lahitlerde ve diğer mezarlarda yer alan figürlere baktığımızda en önemli farkın Orpheus figürlerinde bulunduğu görülür. Figür bu eserlerde genellikle tamamen giyimli olarak gösterilmiştir.

3.1.2 Heykeller

Orpheus ve hayvanlar ikonografisi kabartmalarda sıkça kullanılmış olmasına rağmen plastik sanatında bu kullanım oldukça azdır.

Bu heykellerden Roma Tiburtina'da bulunanı, Orpheus'un hayvanlarla birlikte betimlendiği en erken tarihli eserdir[153] (Levha LXVI). Oturur durumda gösterilen Orpheus'un sağ dizinin üzerinde bir baykuş figürü vardır. Ayaklarının etrafında da çeşitli hayvan figürleri yer alır.

Bu hayvanlardan yalnızca aslan figürü Tripolis Orpheus Kabartmasında vardır. Her iki figür de cepheden ve arka ayakları üzerine oturur durumda tasvir edilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki figürün postu pürüzsüz olarak işlenmişken (Levha XII-XIII), Tiburtina Orpheus heykelindeki figürün postu kabartma çizgilerle detaylandırılmıştır. Ancak Tripolis Kabartmasındaki figürü kadar özenli bir işçiliğe sahip değildir.

Orpheus figürü Tiburtina Orpheus heykelinde tamamen çıplak, Tripolis Kabartmasına ait figürün ise bacakları himationla tamamen sarılı olarak gösterilmiştir (Levha LXVIII). Heykelin sağ bacağı arkada, sol bacağı ise önde yapılmıştır.

Heykellerden bir diğeri Çanakkale Biga'da bulunmuştur[154] (Levha LXVII). Orpheus burada kayalık bir platform üzerinde oturur durumda tasvir edilmiştir. Gövdesinin belden yukarısı kırık ve eksiktir. Hayvanlar ise heykelin kaide kısmında kabartma olarak işlenmiştir. Orpheus heykeli tamamen giyimli olarak görülür. Giysinin eteği bacakları sararak ayak bileklerine kadar uzanır. Bacaklarının arasından da bir kumaş tomarı aşağı doğru dökülür. Kıvrımlar dikey derin yivlerle gösterilmiştir.

Çanakkale'deki Orpheus heykeline benzer bir örnek İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunur[155] (Levha LXVIII). Burada da Orpheus oturur durumda tasvir edilmiştir. Heykelin kaidesinde kabartma olarak işlenmiş tavşan, at ve yaban domuzu figürleri vardır.

[153] Toynbee 1973, 289.
[154] Başaran 1998,354; Tülek 1998, 12.
[155] Tülek 1998, 12.

Bu hayvan figürlerinden at ve tavşan, Tripolis Orpheus Kabartmasında da görülür. Kabartma üzerindeki figürlerden tavşan oturur durumda tasvir edilmişken, heykel kaidesindeki tavşan koşar şekilde işlenmiştir (Levha XXI). Ayrıca kabartma üzerindeki tavşan figürü, serbest plastik etkisi yaratacak şekilde yüksek kabartma olarak yapılmışken, heykel kaidesindeki figür alçak kabartmadır. Kaidede bulunan figürün postu pürüzsüz işlenerek gösterilmiştir. Tripolis Kabartmasındaki figürün postundaki kıllar ise detaylı olarak işlenmiştir.

Ortak hayvanlardan bir diğeri olan at figürü hem kabartma üzerinde hem de heykel kaidesi üzerinde alçak kabartma olarak işlenmiştir (Levha XXII). Kabartmadaki at figürünün sadece başı ve boynu gösterilmişken, kaidedeki figürün tamamı gösterilmiştir. Ancak figürün aşınmış olması nedeniyle yüz detayları görülememektedir.

İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Orpheus heykelinde, Tripolis Kabartmasına ait Orpheus figüründe olduğu gibi bir himation bulunur (Levha LVIII). Himation belden bir kuşak gibi dolanır ve bacakları sararak ayak bileklerine kadar uzanır. Bacaklarının arasından giysinin bir ucu aşağı dökülür. Giysi kıvrımları birbirine eşit aralıklarla yerleştirilmiş, paralel kavisli derin yivlerle gösterilmiştir.

3.1.3 Mozaikler

Orpheus hayvanlarla birlikte en çok mozaiklerde resmedilmiştir. Tüm Roma imparatorluk sınırları içinde sıkça karşımıza çıkan bu tema genellikle zemin mozaiklerinde kullanılmıştır[156].

Mozaikler üzerindeki Orpheus figürlerine bakıldığında genel olarak cepheden, giyimli ve kaya üzerinde otururken betimlenmişlerdir. Salone[157] (Levha LXXXVIII, a) ve Tarsus[158] (Levha LXXII, b) Orpheus Mozaiklerinde yine oturur ve giyimlidir. Diğerlerinden farklı olarak profilden işlenmiştir. El-Jem[159] (Levha LXXXIV, a) ve St.

[156] Tülek 1998, 13.
[157] Garezou 1994, 94, no.137.
[158] Garezou 1994, 91, no.103; Maguire 1989, 218; Tülek 1998, 48 – 49.
[159] Garezou 1994, 92, no.126.

Colombe[160] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXII, a) yalnızca baş ve omuzları cepheden gösterilmiş, vücudu tasvir edilmemiştir. Aix[161] (Levha LXXIII, b) ve Littlecote[162] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXXVII, a) yine giyimli olarak, ancak ayakta durmaktadır. Perugia Orpheus Mozaiğinde[163] ise ¾ profilden otururken ve tamamen çıplak olarak resmedilmiştir (Levha LXXXII, b).

Orpheus ve hayvanların birlikte işlendiği mozaikler arasında yer alan Oudna Orpheus Mozaiğindeki[164] (Levha LXX, b) figür cepheden, kayalık üzerinde otururken gösterilmiştir. Üzerinde bir himation yer alır. Himationu belinden dolanarak aşağı dökülür.

Mozaiklerden yirmi iki tanesindeki aslan figürünün ayakta dururken, dokuz tanesindeki figürün ise otururken resmedildiği görülür. Aslan figürünün otururken gösterildiği mozaikler; Adana[165] (Levha LXIX, a),Edessa[166] (Levha LXIX, b), Kos[167] (Levha LXX, a), Oudna[168] (Levha LXX, b), Palermo[169] (Levha LXXI, a), Ptolemais[170] (Levha LXXI, b), St. Colombe[171] (Levha LXXII, a), Tarsus[172] (Levha LXXII, b) ve Urfa[173] (Levha LXXIII a) Orpheus Mozaikleridir.

Kabartma üzerinde ikinci figür olan tilki, Aix[174] (Levha LXXIII, b), Palermo[175] (Levha LXXI, a), Paphos[176] (Levha LXXIV), Wight[177] (Levha LXXV, a) ve Sousse[178] (Levha LXXV, b) Orpheus Mozaikleri üzerindeki figürler otururken; Miletos Orpheus

[160] Ülgey 2004, 22.
[161] Garezou 1994, 93, no.128; Ülgey 2004, 29.
[162] Ülgey 2004, 24; Toynbee 1981, 1 – 5.
[163] Ülgey 2004, 30.
[164] A.g.e., 29 – 30.
[165] Garezou 1994, 91, no.110; Salman 2006, 521 – 522, 524 – 525; Tülek 1998, 46 – 47; Ülgey 2004, 18.
[166] Salman 2007, 187 – 191; Segal 2002, 89;Healey 2006, 313 – 327; Ülgey 2004, 10 – 11.
[167] Garezou 1994, 91, no.101; Tülek 1998, 52 – 53; Ülgey 2004, 11 – 12.
[168] Ülgey 2004, 29 – 30.
[169] Garezou 1994, 91, no.106a; Ülgey 2004, 14; Wilson 1982, 420.
[170]Harrison 1962, 13 – 18; Ülgey 2004, 18 – 19.
[171] Garezou 1994, 92, no.127; Ülgey 2004, 22.
[172] Garezou 1994, 91, no.103; Maguire 1989, 218; Tülek 1998, 48 – 49.
[173] Salman 2007, 204 – 206; Segal 2002,89; Tülek 1998, 44 – 45; Ülgey 2004, 19 – 20.
[174] Garezou 1994, 93, no.128; Ülgey 2004, 29.
[175] Garezou 1994, 91, no.106a; Ülgey 2004, 14; Wilson 1982, 420.
[176] Garezou 1994, 91, no.98; Price 1991, 4 – 5; Ülgey 2004, 9 – 10.
[177] Garezou 1994, 92, no.118; Ling 1991, 148; Ülgey 2004, 20.
[178] Garezou 1994, 91, no.107; Ülgey 2004, 21.

Mozaiğindeki[179] figür ise Tripolis Orpheus Kabartmasında olduğu gibi ayakta dururken gösterilmiştir (Levha LXXVI, a).

Kartal figürü eser üzerindeki bir diğer figürdür. Kayalık bir platform üzerinde ayakta durmaktadır. Carnuntum[180] (Levha LXXVI, b), Kos[181] (Levha LXX, a), Paphos[182] (Levha LXXIV), Tarsus[183] (Levha LXXII, b) ve Zaragoza[184] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXVII) karşımıza çıkan figür, hepsinde ayakta durur şekilde gösterilmiştir. Ancak bunlardan yalnızca Tarsus ve Zaragoza mozaiklerinde kayalık üzerinde betimlenmiştir.

Tripolis Kabartmasında yer alan atmaca figürü Adana Orpheus Mozaiği[185] (Levha LXIX, a), Chahba Orpheus Mozaiği[186] (Levha LXXVIII) ve Kudüs Orpheus Mozaiğinde[187] (Levha LXXIX) işlenmiştir. Figür üç mozaikte de kanatları kapalı olarak ayakta dururken gösterilmiştir.

Tavus kuşu figürünün mozaiklerde yoğun olarak kullanıldığı görülür. Bu mozaiklerin hepsinde kuyruğu kapalı olarak tasvir edilmiştir. Chahba Orpheus Mozaiği[188] (Levha LXXVIII), Kos Orpheus Mozaiği[189] (Levha LXX, a), Laon Orpheus Mozaiği[190] (Levha LXXX, a) ve Oudna Orpheus Mozaiğinde[191] (Levha LXX, b) ağaç dalı üzerinde ayakta dururken görülür.

Tavşan, eser üzerinde yer alan figürlerden bir tanesidir. Profilden, kayalık bir platform üzerinde arka ayakları üzerine oturur durumda gösterilmiştir. Kudüs[192] (Levha

[179] Tülek 1998, 53 – 54; Ülgey 2004, 22 – 23.
[180] Garezou 1994, 91, no.100; Ülgey 2004, 12.
[181] Garezou 1994, 91, no.101; Tülek 1998, 52 – 53; Ülgey 2004, 11 – 12.
[182] Garezou 1994, 91, no.98; Price 1991, 4 – 5; Ülgey 2004, 9 – 10.
[183] Garezou 1994, 91, no.103; Maguire 1989, 218; Tülek 1998, 48 – 49.
[184] Garezou 1994, 92, no.123b; Ülgey 2004, 17 – 18.
[185] Garezou 1994, 91, no.110; Salman 2006, 521 – 522, 524 – 525; Tülek 1998, 46 – 47; Ülgey 2004, 18.
[186] Garezou 1994, 92, no.116; Ülgey 2004, 14 – 15.
[187] Ülgey 2004, 19.
[188] Garezou 1994, 92, no.116; Ülgey 2004, 14 – 15.
[189] Garezou 1994, 91, no.101; Tülek 1998, 52 – 53; Ülgey 2004, 11 – 12.
[190] Garezou 1994, 91, no.111; Ülgey 2004, 13.
[191] Ülgey 2004, 29 – 30.
[192] A.g.e., 18.

LXXIX), Palermo[193] (Levha LXXI, a), Sparta[194] (Levha LXXX, b), S. Anselmo[195] (Levha LXXXI, a) ve Zippori[196] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXXI, b)figürün kullanıldığı görülür.. Bunlardan Kudüs Orpheus Mozaiği, Palermo ve Sparta Orpheus Mozaiklerinde oturur durumda; S. Anselmo ve Zippori Orpheus Mozaiklerinde ise arka ayakları üzerinde kalkmış olarak gösterilmiştir.

At figürü, mozaikler üzerinde sıkça karşımıza çıkar. Adana Orpheus Mozaiği[197] (Levha LXIX, a), Chahba Orpheus Mozaiği[198] (Levha LXXVIII), Edessa Orpheus Mozaiği[199] (Levha LXIX, b), Laon Orpheus Mozaiği[200] (Levha LXXX, a), Leptis Magna[201] (Levha LXXXII, a), Palermo[202] (Levha LXXI, a), Perugia[203] (Levha LXXXII, b), S. Anselmo[204] (Levha LXXXI, a), Sousse[205] (Levha LXXV, b), Trinquetaille[206], Volubilis[207] (Levha LXXXIII, a) ve Yvonand[208] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXXIII, b) profilden ayakta dururken; El-Jem[209] (Levha LXXXIV, a) ve Kuzey Suriye[210] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXXIV, b) otururken; Withington[211] Orpheus Mozaiğinde (Levha LXXXV, a) ise koşar durumda tasvir edilmiştir.

Eser üzerindeki bir diğer figür öküz figürüdür. Mozaiklerden, Adana[212] (Levha LXIX, a), Chahba[213] (Levha LXXVIII), Jenah-Chehab[214] (Levha LXXXV, b), Kuzey

[193] Garezou 1994, 91, no.106a; Ülgey 2004, 14; Wilson 1982, 420.
[194] Garezou 1994, 92, no.115; Waywell 1979, 318.
[195] Garezou 1994, 93, no.130; Ülgey 2004, 29.
[196] Weiss 2003, 94 – 101.
[197] Garezou 1994, 91, no.110; Salman 2006, 521 – 522, 524 – 525; Tülek 1998, 46 – 47; Ülgey 2004, 18.
[198] Garezou 1994, 92, no.116; Ülgey 2004, 14 – 15.
[199] Salman 2007, 187 – 191; Ülgey 2004, 10 – 11.
[200] Garezou 1994, 91, no.111; Ülgey 2004, 13.
[201] Garezou 1994, 90, no.97; Ülgey 2004, 9.
[202] Garezou 1994, 91, no.106a; Ülgey 2004, 14; Wilson 1982, 420.
[203] Ülgey 2004, 30.
[204] Garezou 1994, 93, no.130; Ülgey 2004, 29.
[205] Garezou 1994, 91, no.107; Ülgey 2004, 21.
[206] Garezou 1994, 91, no.104; Ülgey 2004, 13.
[207] Ülgey 2004, 30.
[208] A.g.e., 31.
[209] Garezou 1994, 92, no.126.
[210] A.g.e, 92, no.124.
[211] Garezou 1994, 92, no.119c; Ülgey 2004, 25.
[212] Garezou 1994, 91, no.110; Salman 2006, 521 – 522, 524 – 525; Tülek 1998, 46 – 47; Ülgey 2004, 18.
[213] Garezou 1994, 92, no.116; Ülgey 2004, 14 – 15.
[214] Ülgey 2004, 32.

Suriye[215] (Levha LXXXIV, b), Leptis Magna[216] (Levha LXXXII, a), Miletos[217] (Levha LXXVI, a), Sousse[218] (Levha LXXV, b) ve Trinquetaille[219] Orpheus Mozaiklerinde profilden, ayakta durur şekilde resmedilmiştir. Carnuntum[220] (Levha LXXVI, b), Kos[221] (Levha LXX, a) ve Paphos[222] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXIV) otururken gösterilmiştir. Bu mozaiklerin dışında Tarsus Orpheus Mozaiğinde[223] (Levha LXXII, b) yalnızca başı; Withington Orpheus Mozaiğinde[224] (Levha LXXXV, a) koşar durumda tasvir edilmiştir. Zippori Orpheus Mozaiğinde[225] (Levha LXXXI, b) yer alan figürün ise gövde kısmı tahrip olmuştur.

Boğa figürü, eser üzerinde sağ ön taraftaki en son figürü oluşturur. Perugia[226] (Levha LXXXII, b), Palermo[227] (Levha LXXI, a), Yugoslavya[228] (Levha LXXXVI, a) ve Volubilis[229] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXXIII, a) boğa figürü bulunmaktadır. Bu mozaiklerden Palermo Orpheus Mozaiği dışındaki mozaiklerde profilden, ayakta durur olarak gösterilmiştir. Palermo Orpheus Mozaiğinde ise yine profilden ancak otururken tasvir edilmiştir.

Tripolis Orpheus Kabartmasının sağ yan kenarında yer alan geyik figürü, Kuzey Suriye Orpheus Mozaiğinde[230] (Levha LXXXIV, b) profilden oturur şekilde gösterilmiştir. Bunun dışında kalan Adana[231] (Levha LXIX, a), Chahba[232] (Levha LXXVIII), Kos[233] (Levha LXX, a), Laon[234] (Levha LXXX, a), Leptis Magna[235] (Levha

[215] Garezou 1994, 92, no.124.
[216] Garezou 1994, 90, no.97; Ülgey 2004, 9.
[217] Tülek 1998, 53 – 54; Ülgey 2004, 22 – 23.
[218] Garezou 1994, 91, no.107; Ülgey 2004, 21.
[219] Garezou 1994, 91, no.104; Ülgey 2004, 13.
[220] Garezou 1994, 91, no.100; Ülgey 2004, 12.
[221] Garezou 1994, 91, no.101; Tülek 1998, 52 – 53; Ülgey 2004, 11 – 12.
[222] Garezou 1994, 91, no.98; Price 1991, 4 – 5; Ülgey 2004, 9 – 10.
[223] Garezou 1994, 91, no.103; Maguire 1989, 218; Tülek 1998, 48 – 49.
[224] Garezou 1994, 92, no.119c; Ülgey 2004, 25.
[225] Weiss 2003, 94 – 101.
[226] Ülgey 2004, 30.
[227] Garezou 1994, 91, no.106a; Ülgey 2004, 14; Wilson 1982, 420.
[228] Chiaro 1972, 197 – 200.
[229] Ülgey 2004, 30.
[230] Chiaro 1972, 197 – 200;Garezou 1994, 92, no.124.
[231] Garezou 1994, 91, no.110; Salman 2006, 521 – 522, 524 – 525; Tülek 1998, 46 – 47; Ülgey 2004, 18.
[232] Garezou 1994, 92, no.116; Ülgey 2004, 14 – 15.
[233] Garezou 1994, 91, no.101; Tülek 1998, 52 – 53; Ülgey 2004, 11 – 12.

LXXXII, a), Miletos[236] (Levha LXXVI, a), Palermo[237] (Levha LXXI, a), Paphos[238] (Levha LXXIV), Perugia[239] (Levha LXXXII, b), Trinquetaille[240], Volubilis[241] (Levha LXXXIII, a) ve Yvonand[242] (Levha LXXXIII, b) Orpheus Mozaiklerinde profilden, ayakta dururken resmedilmiştir.

Kabartmaya ait parçalar arasında yer alan köpek figürü, Chahba[243] (Levha LXXVIII), Horkstow[244] (Levha LXXXVI, b), Littlecote[245] (Levha LXXXVII, a), Miletos[246] (Levha LXXVII, a), Rottweil[247] (Levha LXXXVII, b), Salone[248] (Levha LXXXVIII, a), Withington[249] (Levha LXXXV, a), Woodchester[250] (Levha LXXXVIII, b) ve Yvonand[251] Orpheus Mozaiklerinde (Levha LXXXIII, b) tasvir edilmiştir. Bunlardan Miletos, Rottweil ve Yvonand Mozaiklerinde otururken, diğerlerinde ise ayakta durur şekilde gösterilmiştir.

3.1.4 Duvar Resimleri

Orpheus ve hayvanların birlikte gösterildiği sahneler duvar resimlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Fresk olarak yapılan bu sahneler, Hıristiyanlık dönemine ait katakomblarda görülmektedir. Duvar resimlerinde, mozaiklerden ve kabartmalardan farklı olarak, Orpheus'un yanında daha az sayıda hayvan yer alır. Bazı örneklerde Orpheus ile sadece çeşitli kuşlar resmedilmişken, bazı örneklerde koyun gibi

---

[234] Garezou 1994, 91, no.111; Ülgey 2004, 13.
[235] Garezou 1994, 90, no.97; Ülgey 2004, 9.
[236] Tülek 1998, 53 – 54; Ülgey 2004, 22 – 23.
[237] Garezou 1994, 91, no.106a; Ülgey 2004, 14; Wilson 1982, 420.
[238] Garezou 1994, 91, no.98; Price 1991, 4 – 5; Ülgey 2004, 9 – 10.
[239] Ülgey 2004, 30.
[240] Garezou 1994, 91, no.104.
[241] Ülgey 2004, 30.
[242] A.g.e., 31.
[243] Garezou 1994, 92, no.116; Ülgey 2004, 14 – 15.
[244] Garezou 1994, 92, no.120; Ülgey 2004, 27.
[245] Garezou 1994, 92, no.121; Toynbee 1981, 1 – 5; Ülgey 2004, 24.
[246] Tülek 1998, 53 – 54; Ülgey 2004, 22 – 23.
[247] Garezou 1994, 90, no.95; Ülgey 2004, 9.
[248] Garezou 1994, 94, no.137.
[249] Garezou 1994, 92, no.119c; Ülgey 2004, 25.
[250] Clarke-Rigby-Shepherd 1982, 199; Garezou 1994, 92, no.119d; Scarth 1883, 164 – 165; Ülgey 2004, 25.
[251] Ülgey 2004, 31.

hayvanlarla birlikte gösterilmiştir[252]. Katakomblardaki bu duvar resimlerinde Orpheus, Çoban İsa figürü ile özdeşleştirilmiştir.

Bunlardan ilki, Domitilla Katakombu'ndaki duvar resmidir[253] (Levha LXXXIX, a). Burada Orpheus, koyunlarla birlikte resmedilmiştir. Ortada, ayakta durur biçimde gösterilmiştir. Elinde bir değnek tutar. Orpheus, bu duvar resminde İyi Çoban İsa olarak gösterilmiştir. Omuzlarında, sağında ve solunda bir tane olmak üzere üç koyunla birlikte tasvir edilmiştir.

Domitilla Katakombu üzerindeki koyun figürlerine bakıldığında ikisinin de profilden verildiği görülür. Her iki figürün de birer ön ve arka bacağı ileride verilmiştir. Kuyrukları uzundur ve yukarıdan aşağıya doğru hafifçe genişler. Tripolis Orpheus Kabartmasındaki koyunlardan ilki cepheden gösterildiği ve kabartmaya gövdesinin arkasından bağlandığı için kuyruğu görülmemektedir (Levha XXV). Domitilla Katakombu'ndaki figürlerden farklı olarak bir ön ve arka bacağı ileride değil, yan yana durmaktadır. Kabartmadaki ikinci koyun figürü ise katakombtaki figürlerle benzerlikler gösterir (Levha XXVII, b). Arka bacaklarından biri ileride verilmiştir. Kuyruğa bakıldığında yine benzer şekilde uzundur ve aşağıya doğru genişlemektedir.

Orpheus, katakombtaki duvar resminde, Tripolis Kabartmasına ait Orpheus figüründen farklı olarak ayakta tasvir edilmiştir (Levha LVIII). İki figür arasındaki bir diğer fark ise duvar resminde tamamen giyinik olan figürün, kabartmada, üzerinde yalnızca bacaklarını örten bir himation ile gösterilmiş olmasıdır.

Domitilla Katakombu'nda bir arcosoliuma yapılmış diğer duvar resminde Orpheus, etrafında daha çok hayvanla birlikte gösterilmiştir[254] (Levha LXXXIX, b). Ortada oturur durumda Orpheus yer alır. Solda bir deve, devenin önünde iki kuş figürü, onların da önünde, üstte bir tavus kuşu vardır. En sağda ise bir aslan figürü bulunur.

[252] Tülek 1998, 13.
[253] Northcote - Brownlow 1869, 69 – 74.
[254] Northcote 1877, 94.

Bu duvar resmindeki hayvanlardan tavus kuşu ve aslan figürleri, Tripolis Kabartmasında bulunmaktadır. Kabartmadaki figürün kuyruğu ve bir pençesi dışında korunan kısmı olmadığı için duruşu anlaşılamamaktadır (Levha XVIII). Katakombtaki tavus kuşu ise profilden ve kuyruğu kapalı olarak tasvir edilmiştir. Her iki eser üzerinde yer alan figürün de kuyrukları yuvarlatılarak bitirilmiştir.

İki eserde de yer alan bir diğer ortak figür aslandır (Levha XII-XIII). Duvar resmindeki aslan figürünün yalnızca üst gövdesi ve başı korunmuştur. Ayakta resmedilen figürün arkası Orpheus'a dönüktür. Başını ise ona doğru çevirmiştir.

Orpheus figürlerine bakıldığında, iki eserde de oturur durumda tasvir edilmiştir (Levha LVIII). Duvar resminde yer alan figürün tamamen giyinik olarak işlendiği görülür. Tripolis Kabartmasına ait figürün kasıklarından aşağısı bir himation ile örtülmüştür. Vücudunun geri kalan kısmı ise çıplaktır.

Domitilla Katakomb'unda bulunan üçüncü bir duvar resminde Orpheus ortada bir kaya üzerinde otururken tasvir edilmiştir[255] (Levha XC, a). Sağ elinde lyrası yerine bir pan flüt (syrinks) tutar. Sol kolu ile bir bastona yaslanmıştır. Tripolis Kabartmasına ait Orpheus figürü ile karşılaştırıldığında, duvar resmindeki figürün tamamen giyimli olduğu görülür (Levha LVIII). Duvar resminde soldaki ilk figür bir koyundur. Hemen yanında bir keçi, keçinin de yanında ikinci bir koyun figürü yer alır. Sağ tarafta da iki koyun arasında bir koç figürü vardır.

Tripolis Kabartması ile duvar resminde yer alan ortak figür koyundur. Duvar resminde bir tane figür ayakta durur, diğerleri ise otururken gösterilmiştir. Kabartma üzerinde iki koyun figürü bulunur (Levha XXV– XXVII, b). İkisi de ayakta dururken tasvir edilmiştir. Ancak bir figürün kuyruğu görülmektedir. Domitilla Katakomb'undaki duvar resminde yer alan figürlerin iki tanesinde kuyruk gösterilmiştir. Bunlar Tripolis Kabartmasında olduğu gibi aşağı doğru genişler ve yuvarlatılarak sonlandırılmıştır.

[255] Northcote - Brownlow 1869, 69 – 74.

Orpheus'un hayvanlarla birlikte resmedildiği bir duvar resmi de Pompei'de bulunur[256] (Levha XC, b). Orpheus ortada bir kayalık üzerinde oturmaktadır. Hemen arkasında bir aslan oturur durumda resmedilmiştir. Solda ise bir panter vardır. Orpheus'un önünde iki su kuşu, tavşan, geyik ve yaban domuzu; sağda Orpheus'un başının üzerinde de bir kartal figürü yer alır. Arkada sol üstte bir fil, filin önünde yırtıcı bir hayvan, onun da önünde karşılıklı iki yaban domuzu tasvir edilmiştir.

Bu hayvanlardan aslan, geyik, tavşan ve kartal figürleri kabartma üzerinde de yer alır. Aslan figürü sol tarafta oturur durumda tasvir edilmiştir. Gövdesinin alt kısmı Orpheus'un vücudunun arkasında kalmaktadır. Tripolis Kabartmasında ve Pompei duvar resminde yer alan her iki figür de Orpheus'un sağ yanında ve oturur durumdadır (Levha XII-XIII). Yine ikisi de kayalık birer zemin üzerinde bulunmaktadırlar.

Pompei'deki duvar resminde ve Tripolis Kabartmasında bulunan ortak hayvanlardan biri de geyik figürüdür (Levha XXIII, b-XXIV). Her iki figür de ayakta durur biçimde tasvir edilmiştir. Bir diğer figür olan tavşan duvar resminde koşar durumda, kabartmada oturur durumda gösterilmiştir (Levha XX, b-XXI). Ayrıca duvar resminde bulunan figürden farklı olarak, kabartma üzerindeki figürün uzun kıllı postu detaylı olarak işlenmiştir.

İki eserde de bulunan son ortak hayvan figürü kartaldır. Duvar resmindeki figür kayalık üzerinde, kanatları açık olarak görülür. Kabartmadaki iki kartal figüründen birinin yalnızca kuyruğu ve bir pençesi korunduğu için kanatlarının duruşu anlaşılmamaktadır (Levha XXIX, b-XXX). Ancak İki figür de bir kayalık üzerinde durmaktadır. Tripolis Kabartmasına ait bir diğer kartal figürü ise kanatları kapalı olarak bir ağaç dalında durmaktadır.

Pompei duvar resmindeki Orpheus figürü, Tripolis Kabartmasına ait figürde olduğu gibi üzerinde yalnızca himation ile gösterilmiştir (Levha LVIII). Farklı olarak duvar resmindeki Orpheus'un himationu omuzlarından dökülerek, sağ bacağının baldırından aşağı sarkar.

[256]Cesaresco 1909, 32 – 33, 246 – 247.

Orpheus'un konu edildiği diğer duvar resmi St. Peter & Marcellinus Katakombu'nda bulunur[257] (Levha XCI, a). Burada Orpheus ayakta durur. Elinde lyra yerine bir pan flüt tutmaktadır. Tripolis Kabartmasına ait figürden farklı olarak üzerine bir khlamys giymiştir (Levha LVIII). Ayağında ise dizlerine kadar bağladığı sandalet bulunur.

Katakomb'taki duvar resminde Orpheus, koyunlardan bir tanesini omuzlarında taşır. Etrafında ise sağında ve solunda ikişer tane olmak üzere toplam dört koyun figürü resmedilmiştir. Koyunların hepsi profilden ve oturur durumda tasvir edilmiştir. Buna karşın, Tripolis kabartmasında yer alan iki koyun figürü de ayakta durur biçimde betimlenmiştir (Levha XXV– XXVII, b).

Tripolis kabartması ile ortak hayvanlara sahip bir duvar resmi de St. Priscilla Katakombu'nda bulunur[258] (Levha XCI, b). Orpheus ortada ayakta durmaktadır. Üzerinde yalnızca bir khlamys vardır. Tripolis Kabartmasına ait Orpheus figürü ise oturur şekilde ve himation ile gösterilmiştir (Levha LVIII). Duvar resminde omuzlarında bir keçi tuttuğu görülür. İki yanında üstte ağaç dallarında duran iki kuş figürü vardır. Solda bir koyun, sağda ise ikinci bir keçi figürü resmedilmiştir.

Priscilla Katakomb'undaki duvar resminde koyun figürü profilden, ayakta durur biçimde gösterilmiştir. Ayrıca uzun bir kuyruğa sahiptir. Kabartma üzerinde, sağ yan kenarda bulunan ikinci koyun figürü de katakombtakine benzer şekilde profilden ve ayakta dururken betimlenmiştir (Levha XXVII, b). Ancak duruş şekillerinde bazı farklılıklar söz konusudur. Katakombtaki koyun figürü arkadan görülecek şekilde durmaktadır. Ayrıca bacakları sabit durduğunu göstermek için yan yana yapılmıştır. Kabartma üzerindeki figürün bir arka bacağı diğerinin ilerisinde görülür.

Priscilla Katakomb'undaki bir diğer duvar resminde Orpheus ortada otururken görülür[259] (Levha XCII, a). Sol elinde lyrasını tutmaktadır. Solda ayaklarının yanında bir köpek oturur. Köpek figürünün üzerinde bir koyun vardır. Sağda ise yine

[257] Appell 1872, 58 – 59
[258] Parker 1877, 44 – 45, 117, 200.
[259] A.g.e., 44 – 45, 117, 200.

Orpheus'un yanında oturur durumda resmedilmiş bir keçi figürü bulunur. Ayrıca ağaç dalları üzerinde çeşitli kuş figürleri tasvir edilmiştir.

Duvar resmindeki hayvan figürlerinden koyun ve köpek Tripolis Kabartmasında bulunmaktadır. Duvar resminde köpek figürünün arkasında bulunan koyun, Tripolis Kabartmasında yer alan ikinci figürde olduğu gibi profilden gösterilmiştir (Levha XXVII, b). Kabartma üzerinde yuvarlak çıkıntılar olarak işlenmiş uzun kıllı kürkü, duvar resminde de belirgin olarak gösterilmiştir. Ancak kuyruğu, kabartma üzerindeki figüre oranla daha kısa ve düz olarak yapılmıştır.

Tripolis Kabartmasına ait köpek ile duvar resminde tasvir edilen köpek figürü arasında farklar söz konusudur (Levha XXXIII, b). Kabartmaya ait figür cepheden, duvar resmindeki figür ise profilden işlenmiştir. Ayrıca kabartmada figürün kulakları başın üzerinde ve uçları sivriltilerek gösterilmişken, duvar resminde yer alan figürün kulağı başının yanındır ve yuvarlatılarak bitirilmiştir.

Eserler üzerinde yer alan iki Orpheus figürü de oturur durumda gösterilmişlerdir (Levha LVIII). Ancak duvar resmindeki Orpheus tamamen giyimli olarak gösterilmiştir.

Orpheus'un hayvanlarla birlikte resmedildiği bir duvar resmi de St. Callixtus Katakombu'nda bulunur[260] (Levha XCII, b). Orpheus, ortada, bir kayalığın üzerine oturmaktadır. Elindeki lyrasını çalarken gösterilmiştir. Üzerinde Tripolis Kabartmasına ait Orpheus'tan farklı olarak khalamys vardır (Levha LVIII). Solda, ağaç üzerinde yer alan dört kuş figüründen bir tanesi tavus kuşudur. Ağacın altında ise bir aslan ve başka bir yırtıcı hayvan tasvir edilmiştir. Sağda yine ağaç üzerinde iki kuş figürü bulunur. Ağacın altında en arkada at, atın önünde bir koyun, onun da önünde bir başka hayvan figürü resmedilmiştir.

Orpheus'un yanında, ağaç dalı üzerinde bulunan tavus kuşunun kuyruğu Tripolis Kabartmasındaki figürde de olduğu gibi kapalı gösterilmiştir (Levha XVIII). Kabartma

[260] Appell 1872, 46 – 47; Crowe 1903, 4; .

üzerindeki figürün kuyruğu yuvarlatılarak sonlandırılmışken, duvar resmindeki figürün kuyruğu aşağı doğru açılır ve düz olarak bitirilmiştir.

Duvar resmindeki aslan figürü, kabartma üzerindeki figürden farklı olarak profilden ve ayakta durur şekilde resmedilmiştir (Levha XII-XIII). Diğer ortak figürler at ve koyun yine profilden gösterilmiştir. At figürü ayakta durmaktadır. Koyun figürü ise atın hemen önünde oturur durumda tasvir edilmiştir.

3.1.5 Diğer Eserler

Orpheus ve hayvanlar ikonografisi sadece kabartma ve mozaiklerde değil aynı zamanda gemmelerde, sikkelerde ve benzer küçük eserler üzerinde de kullanılmıştır.

Orpheus'un hayvanlarla birlikte gösterildiği gemmelerden ilki Münih'te bulunur[261] (Levha XCIII, a). Orpheus, ortada oturur ve elindeki lyrasını çalar. Profilden gösterilmiştir. Tripolis Kabartmasında olduğu gibi üzerinde bir himation vardır (Levha LVIII). Belinden, ayak bileklerine kadar vücudunun alt kısmını örter. Etrafında çeşitli hayvanlar yer alır. Orpheus'un karşısında, en altta bir keçi, keçinin üzerinde bir koç figürü bulunur. Başının üzerinde farklı cinslerden kuşlar tasvir edilmiştir. Solda Orpheus'un arkasında geyik figürü vardır. Geyik figürünün hemen altında bir at tasviri, onun da aşağısında, Orpheus'un ayağının arkasında bir boğa figürü görülür.

Aynı ikonografiye sahip bir diğer gemme örneği Berlin'de bulunur[262] (Levha XCIII, b). Orpheus bir kayalıkta oturmuş lyrasını çalmaktadır. Tripolis Kabartmasına ait Orpheus figüründen ayrılan en önemli özelliği, buradaki figürün tamamen giyimli olmasıdır (Levha LVIII). Ayağının hemen önünde bir yılan figürü yer alır. Yılanın yukarısında bir aslan, onun da üzerinde küçük boyutlu bir başka hayvan figürü görülür. En üstte iki kuş figürü vardır. Orpheus'un başının hemen arkasında bir tavşan, tavşanın altında da yine bir kuş figürü tasvir edilmiştir.

[261] Garezou 1994, 95, no.151.
[262] A.g.e., 95, no.152.

Aquileia'da bulunan bir gemme üzerinde Orpheus yine ortada, ancak ayakta dururken gösterilmiştir[263] (Levha XCIII, c). Elinde tuttuğu lyrasını çalmaktadır. Tamamen giyimli olarak gösterilmiştir. Etrafı ise çeşitli hayvanlarla çevrelenmiştir.

Bulgaristan'da bulunmuş bir diğer gemmede Orpheus, ortada, bir kayalık üzerinde oturmakta ve elindeki lyrasını çalmaktadır (Levha XCIII, d). Tripolis Kabartmasına ait Orpheus figüründe olduğu gibi üzerinde yalnızca himation vardır. Himation belinden ayaklarına kadar Orpheus'un vücunun alt kısmını kapatır.

Profilden verilmiş olan Orpheus'un karşısında, sağda boynuzları olan bir hayvan figürü yer alır. Bu figürün üzerinde otururken betimlenmiş bir yaban domuzu, onun da üzerinde daha küçük boyutlu bir başka hayvan figürü görülür. Orpheus'un arkasında, kayalıkta otururken gösterilmiş boğa, boğanın üzerinde at, atın hemen üzerinde ise bir geyik figürü tasvir edilmiştir. Ayrıca ağaç dalları üzerinde iki kuş figürü vardır.

Orpheus'un hayvanlarla birlikte yer aldığı tasvirler, kandillerde çok sık karşımıza çıkmaz. Az sayıda bilinen örnekten bir tanesi Korinth'te bulunmuştur[264]. Kandilin diskusunda bulunan sahnede, Orpheus ortada, bir kaya üzerine oturur (Levha XCIII, e). Profilden gösterilmiştir. Tripolis Kabartmasına ait Orpheus figüründe olduğu gibi üzerinde sadece himation vardır (Levha LVIII). Elindeki lyrasını çalar. Etrafında ise hayvanlar onun müziğini dinlemektedir. Orpheus'un lyrasının hemen sol üst kenarında bir maymun yer alır. Öküz, at, geyik, yılan ve çeşitli kuşlar eser üzerinde bulunan diğer figürlerdir.

Orpheus ve hayvanlar ikonografisinin karşımıza çıktığı bir diğer eser grubunu sikkeler oluşturur. Sikkelerden üç tanesi Geta Dönemine tarihlenir (Levha XCIV, a-c). Bir Trakya kenti olan Philippopolis basımı oldukları bilinmektedir. Hepsinin ön yüzünde profilden imparator başları bulunur. Arka yüzlerinde de profilden gösterilen Orpheus ortada, kayalık üzerinde oturur. Elindeki lyrasını çalmaktadır. Etrafı çeşitli

[263] Garezou 1994, 95, no.153.
[264] Broneer 1930, 205, no. 703, fig. 139.

yırtıcı hayvanlar ve kuşlar ile çevrelenmiştir. Altta bir zemin çizgisi oluşturulmuştur. Bu zeminin üzerinde Orpheus'un sahnesi yer alır. Altta ise yazı vardır.

İskenderiye'den ele geçen bir sikke, Antonius Pius Dönemine (138 – 161) tarihlenir. Ön yüzde profilden imparator başı, arka yüzde ise Orpheus ve hayvanlar yer alır (Levha XCIV, d). Philippopolis sikkelerinde olduğu gibi Orpheus ortada kayalık üzerine oturmuş lyrasını çalmaktadır. Etrafında ise çeşitli hayvanlar onun müziğini dinlemektedir. Ancak İskenderiye sikkesinde zemin çizgisi ve yazı yoktur.

Sikkeler üzerindeki Orpheus tasvirlerine bakıldığında hepsinin, Tripolis Kabarmasına ait Orpheus figürünün aksine tamamen giyimli olarak işlendiği görülür. Ayrıca figürlerden hiç biri cepheden gösterilmemiştir.

Bobbio'da bulunan bir fildişi pyksis üzerinde Orpheus ve hayvanlar konusunun işlendiği görülür (Levha XCV, a). Eser 4. yüzyılın sonuna tarihlenir[265]. Bir yüzünde av sahnesi, diğer yüzünde ise Orpheus ve hayvanlar yer alır. Tamamen giyimli olarak gösterilmiş olan Orpheus ortada, otururken tasvir edilmiştir. Elinde lyrası bulunur. Cepheden görülecek şekilde işlenmiştir. Lyrasının hemen üzerinde bir maymun figürü bulunur. Solda arkada bir grifon, grifonun altında aslan, onun da altında başka bir hayvan figürü yer alır. Sağda ise pan veya satyr[266], hemen altında bir keçi ve keçinin önünde de bir başka hayvan figürü bulunur. En altta, Orpheus'un ayaklarının altında bir at figürü resmedilmiştir.

Bargello Müzesi'nde bulunan, 5. yüzyıla ait bir fildişi panoda Orpheus'un hayvanlarla birlikte işlendiği görülür[267] (Levha XCV, b). Diğer birçok eserden farklı olarak Orpheus ortada değil, panonun sol üst köşesinde yer alır ve tamamen çıplak olarak tasvir edilmiştir. Yanında sağda kanatları açık olarak gösterilmiş bir kartal, kartalın altında dalda küçük bir kuş, onun da aşağısında başka bir yırtıcı hayvan figürü yer alır. Orpheus'un aşağısında sırayla bir aslan, aslanın karşısında bir ayı, aslanın altında bir yaban domuzu, karşısında bir fil, filin altında ise bir keçi figürü tasvir

[265] Gough 1973, 123, fig. 108.
[266] Guthrie 1993, 264.
[267] Toynbee 1973, 293 – 294.

edilmiştir. Keçinin karşısında solda at, atın altında da boğa, keçinin arkasında aşağıda bir yılan, onun da altında bir geyik figürü bulunur.

Orpheus'un hayvanlarla birlikte pişmiş toprak eserlerde de tasvir edildiği görülür. Bunlardan biri Atina'da bulunan pişmiş toprak bir kalıptır. 3. yüzyıla tarihlenir[268] (Levha XCVI, a). Üçgen forma sahip kalıbın ortasında Orpheus bir kayalıkta otururken gösterilmiştir. Elinde lyrasını tutar. Etrafında ise çeşitli hayvan figürleri yer alır. Sağda en altta bir aslan figürü görülür. Solda ise ikinci bir aslan ve bir kurt figürü vardır.

Cologne'de bulunan terra sigilata, Orpheus ve hayvanların işlendiği pişmiş toprak eserlere diğer örnektir[269] (Levha XCVI, b). Orpheus ortada yer alır. Sağ elini bir kaide üzerinde duran lyrasına dayamıştır. Figür burada da tamamen giyimli olarak gösterilmiştir. Etrafı hayvanlarla çevrelenmiştir. Bu hayvanlardan bazıları maymun, köpek, geyik, at, aslan ve yaban domuzudur.

3.2 Stilistik Olarak Benzer Örnekleri Arasındaki Yeri

Tripolis Antik Kentinde üç sezon yapılmış olan kazı çalışmalarının Roma Caddesi ve çevresindeki yapılaşmanın anlaşılmasına yönelik olması nedeniyle kentin heykeltraşlık stili ve işçiliği ile ilgili bilgimiz yoktur. Orpheus Kabartmasının stilini ve işçiliğini yorumlayabilmek ve bir tarihlendirme yapabilmek için Lykos Vadisi içinde yer alan Tripolis'e yakın kentlerin heykeltraşlık stillerini incelemek yerinde olacaktır.

Bu kentlerden biri olan Aphrodisias'ta sanatçılar İ.Ö. 1. yüzyıl ile İ.S. 5. yüzyıl sonu arasında kesintisiz olarak eserler üretmişlerdir[270]. Aphrodisiaslı heykeltraşlar Klasik ve Hellenistik Dönem'in çeşitli eserlerini idealize etme eğilimini gerçeklik ve süslemecilik şeklinde vurgulamışlardır[271]. Buözelliklerivücutların parlamasında, vücut

[268] Grandjouan 1961, 51, no. 265.
[269] Garezou 1994, 96, no.157b.
[270] Tarhan 2006, 15.
[271] Suner 1993, 24.

ayrıntılarının belirgin işlenmesinde, elbiselerin biçiminde, ışık-gölge etkisinin ağırlıklı olarak vurgulanmasına da yansımıştır[272].

Orpheus Kabartmasına ait Orpheus heykelinin stilistik olarak en yakın örneklerinden bazıları Aprodisias'ta bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi İ.S. geç 2. yüzyıla tarihlenir (Levha XCVII, a). Sandalyede oturmakta olan bir erkek betimlenmiştir. İki eser arasında gerek oturuş biçimi gerekse üzerlerindeki giysiler bakımından benzerlikler görülür. Her iki eserde de figürlerin bir bacağı diğerinden ileride durmaktadır. Giysileri arasında farklar bulunsa da ikisinin de giysinin ucu bacağın kenarından aşağı sarkar. Giysi kıvrımları oldukça yoğun olarak kullanılmıştır. Ayrıca kumaş kıvrımları vücudun duruşuna göre şekillendirilmiştir. Eserler üzerinde ışık gölge oyunu sağlamak için kıvrımlar matkapla derin bir şekilde oyulmuştur.

Aphrodisias'tan bir diğer benzer örnek aynı şekilde sandalyede otururken gösterilmiştir (Levha XCVII, b). İ.S. geç 2. yüzyıla tarihlenir. Orpheus heykelinden farklı olarak tamamen giyimlidir. Ancak kıvrımların vücudun oturuşuna göre şekillenmesi ve bir kenarının bacağının yanından sarkması bakımından benzerlikler görülür. Kıvrımlar da Orpheus heykelinde olduğu gibi matkapla derin bir şekilde işlenmiştir.

Aphrodisias Sebasteion'undan bulunan kabartmalarda yer alan hayvan figürlerinden bazıları ile Tripolis Kabartmasındaki hayvan figürleri arasında stilistik olarak benzerlikler mevcuttur. Bu kabartmalar İ.S. 1. yüzyıla tarihlenmektedir[273].

Bunlardan bir tanesi Soylu Kahraman ve Av Köpeklerinin tasvir edildiği kabartmadır (Levha XCVII, c-d). Tripolis Orpheus Kabartmasındaki köpek figüründe olduğu gibi Sebasteion Kabartmasında yer alan figürlerin de boyunlarında tasma vardır. Ancak Orpehus Kabartmasına ait köpek figürünün daha detaylı bir şekilde işlendiği görülmektedir. Sebasteion'dan bulunan kabartmada yer alan köpek figürlerinden başını

[272] Tarhan 2006, 15.
[273]Aphrodisias Sebasteionu ile ilgli bkz. Ilgım 2008, 96 – 97; Kleiner 1992, 158 – 161; Smith 1987, 88 - 138.

yukarı doğru kaldırmış olan figürle Tripolis Kabartmasına ait figürün göz yapıları oldukça benzerdir.

Lykos Vadisi kentlerinden biri olan Laodikeia'dan bulunan heykellerde de Aphrodisias'ta olduğu gibi Klasik ve Hellenistik etkiler görülmektedir[274]. Giysilerde matkap derin ve geniş kullanılarak, ışık-gölge etkisi yaratılmıştır[275].

Laodikeia'dan ele geçmiş aslan kabartmalı lahit parçasında, aslan figürünün göz yapısı ve göz bebeğinin işlenmiş olması nedeniyle İ.S. 2. yüzyılın 2. yarısı – İ.S. 3. yüzyıl başına tarihlenmiştir[276] (Levha XCVIII, a). Bu figürü, Orpheus Kabartmasına ait parçalardan olan köpek figürüne ait baş ile karşılaştırdığımızda gerek göz yapısı gerekse gözbebeklerinin işlenmemiş olması nedeniyle eserin daha erken bir tarihe ait olduğu söylenebilir.

Laodikeia'dan İ.S. 2. yüzyıla tarihlenen frizli lahit parçası[277](Levha XCVIII, b) üzerindeki erkek figürünün himationu Orpheus Kabartmasına ait Orpheus heykelinde olduğu gibi figürün kasıklarından aşağısını ayaklara kadar kapatmaktadır. Her iki eserde de yoğun olarak verilmiş olan giysi kıvrımları vücudun hareketine uyumlu olarak şekillendirilmiş ve kıvrımlar matkap ile derin oyularak ışık-gölge etkisi verilmiştir.

Tripolis'e yakın kentlerden bir diğeri olan Hierapolis Roma Dönemi heykeltraşlığında da Klasik ve Hellenistik Dönem etkileri görülmektedir. Heykellerin fizyonomik özelliklerinde ve saçlarında Hellenistik Dönem özellikleri, giysilerde ise Klasik Dönem etkileri görülür. Ancak giysi kıvrımları matkapla derin bir şekilde işlenmiştir[278].

Hierapolis Müzesinde sergilenen ve İ.S. 2. yüzyıla tarihlenen bir paye başlığı üzerinde kuş figürleri tasvir edilmiştir (Levha XCVIII, c). Tripolis Kabartmasındaki kuş figürleri ile karşılaştırıldığında tüylerin, boyun, gövde, kanatların ve bacakların üst

[274] Şimşek 2007, 351.
[275] A.g.e., 351.
[276] Tarhan 2006, 96 – 97.
[277] A.g.e., 87 – 88.
[278] A.g.e., 19 – 20.

kısımlarında derin olarak balık pulu motifi şeklinde işlendiği görülür. Kanatlarının uç kısımları ise birbirine paralel kabartma çizgilerle verilmiştir.

SONUÇ

2007 yılı çalışmaları kapsamında Roma Caddesinin güneyinde yer alan yapı kompleksindeki kazılar sırasında Roma Caddesi Güneybatı Açması olarak adlandırılan açmadan dikkate değer buluntular ele geçmiştir. Orpheus Kabartması, bu alanda bulunan eserlerden bir tanesidir. Etrafında yapılan çalışmalar sonucunda bir çeşme yapısında kullanıldığı anlaşılmıştır.

Tek parça mermer bloğundan yapılmış eser yukarıdan aşağıya doğru genişleyen piramidal bir forma sahiptir. Ön cephesinde bir ağaç vardır. Dalları yukarı ve yanlara doğru uzayarak eserden ayrılır. Altta orta kısımda bir oluk ve oluktan başlayarak öne doğru genişleyen bir kanal bulunur. Eserin sağ ve sol kenarlarına kayalık olarak gösterilmiş platformlar üzerinde çeşitli hayvan figürleri yerleştirilmiştir. Ayrıca ağaç dalları üzerinde de hayvan tasvirleri yer alır.

Eserin orta kısmında, benzer ikonografiler göz önüne alındığında, bir Orpheus figürünün bulunması gerekir. Bunun yerine oval formlu bir oluk yer almaktadır. 2009 yılı kazıları kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda çeşme yapısının hemen önünde bir erkek torsosu bulunmuştur. İkonografik olarak benzer örnekleri ile karşılaştırıldığında bu torsonun Orpheus'a ait olduğu anlaşılmaktadır. Çeşme yapısının hemen önünde bulunması, kabartmanın ikinci bir kullanım görmediğini düşündürmektedir. Ancak kabartma üzerinde Orpheus figürünün bulunması gereken yerde bulunan oluk bazı soru işaretlerine neden olmaktadır.

Orpheus Kabartmasının buluntu yeri ve çevresinde yapılan çalışmalar sonucunda, Roma Caddesi olarak adlandırılan caddenin, İ.S. 1. yüzyılda yapıldığı sanılmaktadır. Bu görüşü destekleyen en büyük kanıtlardan biri caddede Roma üslubunda yapılmış Dor başlıklarının kullanılmış olmasıdır. Caddenin sağ ve sol tarafında bu sütunlardan, cadde boyunca sıralanmakta, güney kısımda ise yan yana dizilmiş bir çok işlik ya da dükkan olduğu düşünülen yapılar yer almaktaydı. Ancak çeşme yapısının cadde ile aynı tarihte mi yoksa daha sonra mı yapıldığı konusu net

değildir. Çeşmenin yapım tarihi, bu alanda yapılacak olan yeni çalışmalarda ortaya çıkarılacaktır.

Batı Anadolu'da yaşanan büyük 490 depremi sonucunda Roma Caddesi büyük hasar görmüştür. Bu tarihten sonra kent küçültülerek surlarla çevrelenmiş, Roma Caddesinin her iki yanında bulunan sütunların araları moloz ve tuğlalarla kapatılarak cadde bir sur haline dönüştürülmüştür. Çeşme yapısının arkasında bulunan ve Bizans Dönemine tarihlenen pişmiş toprak levhalardan oluşturulmuş küçük havuz ise çeşmenin bu tarihten sonra da kullanıldığını göstermektedir.

Orpheus tasvirleri Klasik Döneme kadar geriye gitmektedir. Bu tasvirler Orpheus ve onun mitosları ile sınırlıyken, İ.Ö. 1 yüzyıldan itibaren Orpheus, çevresinde onun yaptığı müziği dinleyen hayvanlarla birlikte betimlenmeye başlamıştır. Bu ikonografiye sahip en erken tarihli eserler plastik sanatında karşımıza çıkmaktadır. Heykellerde, mezar kabartmalarında, çeşme süslemelerinde kullanılmış olan bu ikonografiye ait örnekler az sayıda günümüze ulaşmıştır. Aynı konu, plastik sanatında verilen eserler dışında yoğun olarak mozaik sanatında karşımıza çıkar. Ayrıca katakomblardaki duvar resimlerinde, gemme, kandil gibi küçük eserlerde ve sikkelerde Orpheus'un etrafında yer alan hayvanlarla birlikte betimlendiğini görmekteyiz. Bu eserler genel olarak İ.Ö. 1. yüzyıl ile İ.S. 6. yüzyıl arasına tarihlenmektedir.

İkonografik olarak benzer örneklerinin yanı sıra stilistik olarak benzer örneklerine baktığımızda, gerek Orpheus heykelinin giysi kıvrımlarının, gerekse hayvan figürlerininişleme detayları ile Tripolis Orpheus Kabartmasının figürlerinin işleme detaylarında benzerlikler olduğu görürüz. Bütün bu veriler bir araya getirildiğinde Tripolis Orpheus Kabartmasının İ.S. 1. yüzyıl ile 2. yüzyılın 2. yarısı arasına ait olduğu söylenebilir. Çeşme yapısı ve etrafında yapılan çalışmaların tamamlanması ile hem yapının hem de kabartmanın tarihi daha kesin olarak belirlenebilecektir.

KATALOG

1. ORPHEUS KABARTMASI (Levha VII-IX)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1 Açması

Korunduğu Müze : Denizli Müzesi

Envanter No : E.4620

Kod/ Seviye : 185,05 m.

Maddesi : Orta Kristalli Beyaz Mermer

Yükseklik : 141 cm.

Genişlik : 73 – 114,4 cm.

Kalınlık : 48,5 – 54,5 cm.

Tek parça mermerden işlenmiştir (Levha VII). Büyük bir kısmı sağlam olarak ele geçmiştir. Üzerinde yer alan figürlerden ağacın serbest plastik olarak ayrılan dalları, hayvan figürlerinin başları, bazılarının gövdelerinin ön kısmı, bacakları ve alttaki platformun ön kısmı kırık ve eksiktir. Kazı çalışmaları sırasında bazı parçaları ele geçmiş, restorasyon çalışmaları sonucunda esere birleştirilmiştir. Yüksek kabartma olarak yapılan eserde hayvan figürlerinin bazıları serbest plastik etkisi verecek şekilde yapılmıştır. Aşağıya doğru genişleyen piramidal bir formu vardır. Ön taraf oldukça detaylı olarak işlenmişken arka taraf kabaca düzeltilmiştir. Sol yan kenarı da sağ yan kenarına göre daha detaylıdır. Altında bir kaideye oturmasını sağlayan içe girintili oval formlu bir bölüm vardır. Ön yüzün ortasında altta bir oluk bulunur. Zeminde bu oluğun önünden başlayan ve ön tarafa doğru genişleyen bir kanal yer alır.

Eserin ön cephesinde, sol tarafa daha yakın yapılmış olan bir ağaç vardır. Ağaç üç ana dala sahiptir. Bu dallar da kendi içinde tekrar dallara ayrılır. Ağacın her iki yanında kayalık şekilde gösterilmiş, ileri doğru çıkıntı yapan platformlar yer alır. Hem ağacın dallarında, hem de platformlar üzerinde hayvan figürleri bulunmaktadır. Bu figürler sağda ve alt kısımda daha yoğun olarak yapılmıştır. Hayvanlar genel olarak cepheden görülecek şekilde, otururken veya ayakta dururken tasvir edilmiştir. Figürlerin

eser üzerinde belirli bir sisteme göre yer aldığı görülür. Büyük boyutlu olan hayvanlar alt kısımlara, küçük boyutlu olanlar ise üst kısımlara yerleştirilmiştir. Buna karşın hayvanların doğadaki orijinal boyutları ile eser üzerindeki boyutları arasında bir uyum yoktur.

AĞAÇ (Levha XI-XIII)

Yükseklik : 74 cm.

Genişlik : 58 – 11,2 cm.

Kalınlık : 8,6 – 4,2 – 2,3 cm.

Eser üzerinde ortada yer alır. Üstte eserden ayrılan dalları kırık ve eksiktir. Gövdesinin alt kısmı ile sola doğru uzayan dalı tıraşlanmıştır. Figürün ortadaki ve sağa uzanan dalı yüksek kabartma, gövdesi ve sol tarafa uzayan dalı alçak kabartma şeklinde işlenmiştir. Eserden ayrılan dallar serbest plastik olarak yapılmıştır.

Ağaç üç ana dala ayrılır. Bu dallar da daha ince dallara sahiptir. Dallar üzerinde hayvan figürleri bulunur. Ortadaki dalın üst kısmında bir kuş figürünün pençesi korunmuştur. Sağ taraftaki dalda ise tavus kuşu yer alır. Genel olarak detaylı bir şekilde işlenen ağaç gövdesi düzensiz kabartma çizgilerle detaylandırılmıştır.

ASLAN (Levha XIII-XIV)

Yükseklik : 19,8 cm.

Genişlik : 14,2 cm.

Kalınlık : 32,5 cm.

Sol alt taraftaki ilk figürdür. Gövdesinin arka kısmı, arka bacakları ve pençeleri korunmuştur. Başı, gövdesinin ön bölümü ve ayak bileklerine kadar ön bacakları kırık

ve eksiktir. Yüksek kabartma olarak yapılmıştır. Gövdesinin arka kısmından ve ayaklarından esere bağlanır. Cepheden, oturur durumda tasvir edilmiştir. Postunu belirtmek için derin olmayan, ince kazıma çizgiler kullanılmıştır. Düzgün olarak işlenen figürün güçlü bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

TİLKİ (Levha XV)

Yükseklik : 16,4 cm.

Genişlik : 11,9 cm.

Kalınlık : 10,8 cm.

Sol taraftaki ikinci figürdür. Aslan figürünün üstünde, eserden ayrılıp ileri doğru uzayan kayalık bir zeminde yer alır. Cepheden, ayakta durur şekilde tasvir edilmiştir. Gövdesinin arka kısmı, kuyruğu ve arka bacakları korunmuştur. Başı, gövdesinin önü ve ön ayakları, platformun ileri doğru uzayan kısmı kırık ve eksiktir. Arka gövdesinin sağ tarafı ve sağ üst bacağında aşınmalar meydana gelmiştir.

Yüksek kabartma olarak yapılan figür, esere, gövdesinin sol arka kısmı, ayakları ve kuyruğundan birleşir. Sol bacağını ileri doğru atmıştır. Sağ bacağın arkasında yer alan kuyruğu kalınlaşarak aşağı iner. Kuyruğu birbirine paralel, yatay kabartma çizgilerle detaylandırılmıştır.

KARTAL (Levha XVI)

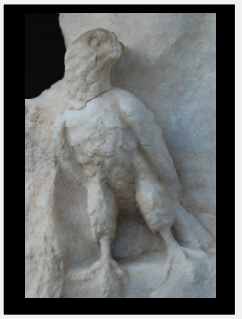
Yükseklik : 12,6 cm.

Genişlik : 8,3 cm.

Tilki figürünün hemen üzerinde, kayalık bir platformda ayakta durur biçimde gösterilmiştir. Kuyruğu ve sağ bacağı ile sağ pençesi korunmuştur. Baş, gövde, kanatlar

ve sol bacak ile sol pençe kırık ve eksiktir. Kuyruğun sol kısmında da aşınmalar meydana gelmiştir. Yüksek kabartma olarak yapılan figür vücudunun arka kısmından esere bağlanır. Figürün kuyruğu ince dikey yivlerle detaylandırılmıştır. Oldukça güçlü pençelere sahip olduğu görülür.

ATMACA (Levha XVII)

Yükseklik : 16,3 cm.

Genişlik : 6,1 cm.

Sol tarafta yer alan en üstteki figürdür. Gövdesi, kanatları ve pençeleri korunmuş; kırık olarak ele geçen başı ve daha sonra restorasyonu yapılarak yerine yerleştirilmiştir. Gagasının uç kısmı ve solkanadının üstü kırık ve eksiktir. Yüksek kabartma olarak yapılmıştır. Kayalık bir platformda ayakta durur biçimde tasvir edilmiştir. Başının sol tarafından ve gövdesinin arka kısmından esere birleşir. Başı sağ profilden, vücudu ise cepheden gösterilmiştir. Kanatları kapalı olarak verilmiştir.

PENÇE (Levha XVIII)

Yükseklik : 2,7 cm.

Genişlik : 3,9 cm.

Ağacın yukarı uzanan ortadaki dalı üzerinde yer alır. Bir kuş figürüne ait pençe kısmı görülür. Sadece bir pençesi korunmuştur. Başı, gövdesi, kanatları ve diğer pençesi kırık ve eksiktir. Yüksek kabartma olarak yapılmıştır.

TAVUS KUŞU (Levha XIX-XX)

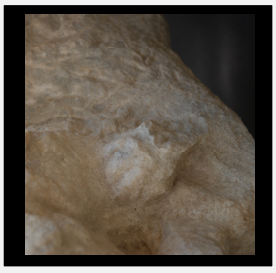
Yükseklik : 10 cm.

Genişlik : 8,2 cm.

Kalınlık : 9,3 cm.

Sağ üst tarafta yer alan ilk hayvan figürüdür. Ağaç gövdesinin sağında durur. Figürün kuyruğu, kuyruğun gövdeye birleştiği alt kısmı ve sağ pençesi korunmuştur. Diğer kısımları ise kırık ve eksiktir. Yüksek kabartmadır. Korunan kısımları arkadan görülecek şekilde tasvir edilmiştir. Kuyruğu kapalı olarak gösterilmiştir. Kuyruk detayları dikey yivlerle belirtilmiştir.

PENÇE (Levha XXI, a)

Yükseklik : 2,4 cm.

Genişlik : 3,9 cm.

Kalınlık : 7,1 cm.

Sağ üst taraftaki ikinci figürdür. Tavus kuşunun sağında kayalık bir zemin üzerinde yer alır. Hayvan figürüne ait bir pençe korunmuştur. Başı, gövdesi, bacakları ve diğer pençeleri kırık ve eksiktir. Korunan pençedeki parmaklar derin yivlerle birbirinden ayrılır. Parmakların üst kısımları ise yarım daire şeklindeki yivlerle sonlandırılmıştır.

TAVŞAN (Levha XXI, b-XXII)

Yükseklik : 17,7 cm.

Genişlik : 22,3 cm.

Kalınlık : 10,4 cm.

Sağ tarafta, tavus kuşu figürünün önünde yer alır. Gövdesinin arka kısmı ve bacakları korunmuş; gövdesinin üst ön kısmı, sağ ön bacağı ile üzerinde durduğu platformun ön tarafı kazı çalışmaları sırasında bulunmuş ve restore edilerek figüre birleştirilmiştir. Baş ve boynu kırık ve eksiktir. Profilden gösterilen figür, arka ayakları üzerinde oturur durumda tasvir edilmiştir. Eserden ileri doğru çıkıntı yapan kayalık bir zemin üzerinde durur. Esere vücudunun sol tarafından bağlanmaktadır. Uzun kılları düzensiz dalgalı çizgilerle belirtilmiştir.

AT (Levha XXIII-XXIV, a)

Yükseklik : 25,1 cm.

Genişlik : 15,3 cm.

Kalınlık : 4,3 cm.

Tavşan figürünün sol alt tarafında bulunur. Figürün yalnızca baş ve boyun kısmı işlenmiştir. Burun ve ağzın ön kısımları aşınmıştır. Tavşan figürünün üzerinde oturduğu platformun ileri doğru uzaması nedeniyle başı dönük olarak verilmiştir. Sağ profilden, alçak kabartma olarak işlenmiştir. Oldukça özenli bir işçilik gösteren figürün çene kasları kalın kabartma çizgilerle detaylandırılmıştır. Kulakları damla formlu olup, içleri matkap yardımıyla işlenmiştir. Gözleri ise kabartma hatlarla belirginleştirilmiştir.

GEYİK (Levha XXIV, b- XXV)

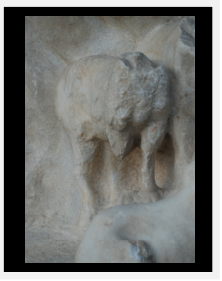
Yükseklik : 55,5 cm.

Genişlik : 11,5 cm.

Kalınlık : 34 cm.

Sağ yan kenarda yer alır. Boynunun alt kısmı, gövdesi ve üç bacağı korunmuştur. Boynuzları, başı, boynunun üst kısmı, sağ bacağı kırık ve eksiktir. Boynunun ön alt kısmı, göğüs ve üst bacak kısmı çalışmalar sırasında bulunan parçalarla restore edilmiştir. Cepheden gösterilen figür ayakta durur biçimde tasvir edilmiştir. Esere sol taraftan, boynuz, gövde, sol ön bacağı ve arka bacaklarından bağlanmaktadır. Sol ön ve arka bacakları ileride, sağ bacakları ise geride gösterilmiştir. Sağ ön bacağını desteklemek için diz hizasından sol bacağa dikdörtgen bir parça ile bağlanmıştır. Vücuttaki detaylar, kabartma çizgiler ve yivlerle verilmiştir.

KOYUN (Levha XXVI)

Yükseklik : 26,5 cm.

Genişlik : 16 cm.

Kalınlık : 26,1 cm.

Sağ ön yüzde yer alır. Üzerinde at figürü, sağında ise öküz (?) figürü bulunmaktadır. Vücudu ve üç bacağı korunmuştur. Başı ve sol ön bacağı kırık ve eksiktir. Göğüs kısmında ise aşınmalar görülür. Yüksek kabartma olarak yapılan figür, cepheden, ayakta durur şekilde tasvir edilmiştir. Esere ayaklarından, gövdesinin arka kısmından ve arka bacaklarından birleşir. Uzun postu düzensiz kazıma ve kabartma çizgilerle detaylandırılmıştır. Toynakları ise kazıma çizgilerle belirtilmiştir.

ÖKÜZ (?)(Levha XXVII)

Yükseklik : 17,2 cm.

Genişlik : 12,8 cm.

Kalınlık : 30,8 cm.

Solunda koyun, sağında geyik figürü yer alır. Üzerinde ise tavşan figürü bulunur. Gövdesinin alt kısmı ve bacakları korunmuştur. Baş, boyun ve gövdesinin üst kısmı kırık ve eksiktir. Cepheden gösterilen figür, arka ayakları üzerinde oturmaktadır. Yüksek kabartma olarak işlenmiştir. Esere, gövdesinin arka kısmından ve ayaklarından bağlanır. Diğer iki hayvan figürünün arasında kalmış olmasından dolayı vücut detayları belirgin değildir.

BOĞA (Levha XXVIII, a)

Yükseklik : 24,3 cm.

Genişlik : 33,4 cm.

Kalınlık : 16 cm.

Sağ ön yüzdeki son figürdür. Gövdesi, sol ön bacağı ve arka bacakları korunmuştur. Başı, gövdesinin ön kısmı, sağ ön bacağı ve oturduğu platformun bazı kısımları kırık ve eksiktir. Sağ arka ve sol ön bacağının diz kapaklarında aşınmalar görülür. Sağ profilden gösterilen figür, kayalık bir platform üzerinde oturur durumda tasvir edilmiştir. Yüksek kabartma olarak verilmiştir. Esere bacaklarından ve gövdesinin alt kısmından birleşir. Boynunun arkası yarım daire bir çıkıntı ile belirtilmiştir. Sırt kısmı "S" formundadır.

KOYUN (Levha XXVIII, b)

Yükseklik	: 29 cm.
Genişlik	: 12,2 cm.
Kalınlık	: 31 cm.

Sağ yan kenarda, geyik figürünün alt, ön kısmında yer alır. Gövdesinin büyük bir kısmı arka bacakları ve kuyruğu korunmuştur. Başı, boynu, gövdesinin ön kısmı ve ön bacakları ile üzerinde durduğu platformun alt kısmı kırık ve eksiktir. Korunan kısımlarında da yer yer aşınmalar görülür. Figür kayalık bir zemin üzerinde ayakta durur biçimde tasvir edilmiştir. Yüksek kabartmadır. Sol profilden görülecek şekilde yapılmıştır. Esere gövdesinin sol tarafından, arka bacaklarından, kuyruğundan ve ayaklarından bağlanır. Koyunun uzun, kıvırcık postu daire şeklinde kabartmalarla verilmiştir. Uzun olarak gösterilen kuyruğu aşağı doğru genişler.

2. ORPHEUS (Levha X)

Buluntu Yeri	: Roma Caddesi Batı 4
Kod/ Seviye	: 183,79 m.
Yükseklik	: 70 cm.
Genişlik	: 57 cm.

Orpheus figürüne ait heykelin belden aşağısı, bacaklarının bir kısmı ve oturduğu platform korunmuştur. Belden yukarısı, kolları ve başı kırık ve eksiktir. Figür üzerinde yer yer aşınmalar mevcuttur. Oturduğu platformun kayalık olduğu, solda dış hatların yuvarlak girintilerle ve her iki tarafa düzensiz, büyüklü küçüklü oval formlu oyuklarla belirtilmiştir.

Korunan arka yüzeyde Orpheus'un oturduğu platform işlenmemiş, kaba olarak bırakılmıştır. Vücudunun arkasında ise tarak izleri görülür. Platformun üst, orta kısmında heykelin bir yere oturtulduğunu gösteren, yuvarlatılarak bitirilmiş, derin bir girinti bulunur.

3. GÖVDE PARÇASI (Levha XXIX, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 7

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 11,9 cm.

Genişlik : 8,5 cm.

Kalınlık : 5,3 cm.

Hayvan figürüne ait gövdenin bir parçası korunmuştur. Parçanın hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır. Post derin yivler ve dalgalı kabartma çizgilerle verilmiştir.

4. KARTAL (Levha XXIX, b-XXXI, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 8 – AAF 11

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 33,7 cm.

Genişlik : 13,6 cm.

Kalınlık : 9,5 cm.

Dört parça halinde ele geçmiştir. Başı, boynu, gövdesi, kanat, bacak ve pençeleri korunmuştur. Gagasının ucu, gövdesinin arka kısmı, kanatlarının uçları ile kuyruğu

kırık ve eksiktir. Yüksek kabartma olarak yapılmıştır. Esere başının solundan, sırtından ve ayaklarından birleştiği anlaşılır. Ayakta durur şekilde gösterilen figürün başı sağ profilden, gövdesi cepheden verilmiştir. Başının solundan bir dala birleşir. Bu birleşme bir yaprak motifiyle sağlanmıştır. Dal üzerinde ayrıca iki yaprak daha vardır. Kartalın göğsü ileri çıkık, kanatları kapalıdır. Pençeleri üzerinde durduğu dalı kavrar. Gövdesi ve başı balık pulu motifiyle, kanatları ise derin çizgilerle işlenmiştir.

5. YAPRAK MOTİFİ (Levha XXXI, b-XXXII, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1
Kazı Envanter No : AAF 12
Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.
Yükseklik : 9,2 cm.
Genişlik : 6,62 cm.
Kalınlık : 4,5 cm.

Bir yaprak motifi ele geçmiştir. Eser üzerinde nereye ait olduğu belli değildir. İki yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Bu yüzeylerin birinde yaprak motifi görülür. Bu motifin üst tarafı ve kenarları kırıktır. Yaprağın ana damarı kalın kabartma bir çizgiyle belirtilmiştir. Kenarları ise dalga motifiyle gösterilmiştir. Korunan diğer yüzde ise herhangi bir bezeme bulunmaz. Yalnızca kaba murç izleri görülür.

6. DAL VE YAPRAK PARÇASI (Levha XXXII, b-XXXIII, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1
Kazı Envanter No : AAF 13
Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.
Yükseklik : 13,1 cm.

Genişlik : 5,8 cm.

Kalınlık : 5 cm.

Eserdeki ağaca ait dalın bir parçası ile yaprak figürü korunmuştur. Eser üzerinde nereye oturduğu anlaşılamamaktadır. Yaprak motifinin ana damarı kabartma bir çizgiyle belirtilmiştir. Aşağıdan yukarı doğru genişleyen yaprağın formu üstte yuvarlak olarak bitirilmiştir. Yaprağın girintili kenarları derin yivlerle gösterilmiştir.

7. KÖPEK BAŞI (Levha XXXIII, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 14

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 10,3 cm.

Genişlik : 7 cm.

Kalınlık : 5,9 cm.

Köpek figürüne ait baş ve kulak parçası korunmuştur. Sağ kulağı, burnu, ağzı ve boynunun alt kısmı kırık ve eksiktir. Sol gözünde de aşınma mevcuttur. Sol kulağın bir parçası kazı çalışmaları sırasında bulunmuştur. Cepheden gösterilmiştir. Başının kulakları arasında kalan kısmı bir yivle ikiye ayrılır. Boynunda bir tasma vardır. Tasmanın kenarları kabartma çizgilerle, üstü ise yuvarlak kabartmalarla süslenmiştir.

8. SPHENKS BAŞI (Levha XXXIV, b-XXXV)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 15

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 9,5 cm.

Genişlik : 9,3 cm.

Kalınlık : 9 cm.

Erkek figürüne ait bir baş korunmuştur. Sol kulak, burun, ağız, çene ve boyundan aşağısı kırık ve eksiktir. Ayrıca başın üst ve arka kısımlarında, alında, kaşlarda yer yer aşınmalar görülür. Cepheden gösterilmiştir. Baş sağa doğru çevrilmiştir. Bu nedenle boynun sol tarafında oluşan kas gerilmesi derin olmayan, geniş yivlerle gösterilmiştir. Saçları arkaya doğru düzensiz, dalgalı kabartma çizgiler ve yivlerle detaylandırılmıştır. Gözler iri ve yuvarlaktır. Göz kapakları kalın bant şeklinde verilmiştir. Kulaklar başa oranla büyük yapılmıştır.

9. GÖVDE PARÇASI (Levha XXXVI)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 16

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 14,4 cm.

Genişlik : 16,7 cm.

Kalınlık : 9,9 cm.

Hayvan figürüne ait arka gövde korunmuştur. Arka bacaklar, kuyruk, gövdenin ön kısmı, ön bacaklar ve baş kırık ve eksiktir. Sağ profilden görülecek şekilde yapılmıştır. Düzgün bir şekilde işlenen figürün sırt, karın ve üst bacak kasları belirtilmiştir. Güçlü bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

10. KUŞ FİGÜRÜNE AİT BAŞ (Levha XXXVII)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 17

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 5,1 cm.

Genişlik : 4 cm.

Kalınlık : 4,8 cm.

Kuş figürüne ait baş korunmuştur. Gagası, vücudu, kanatları, kuyruğu ve ayakları kırık ve eksiktir. Sağ profilden görülecek şekilde yapılmıştır. Esere başının sol tarafından bir parça ile birleştiği görülür. Tüyleri balık pulu motifiyle verilmiştir, ancak oldukça aşınmıştır. Gözler iri ve yuvarlaktır.

11. GÖVDE PARÇASI (Levha XXXVIII-XXXIX, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 18

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 14,5 cm.

Genişlik : 14,9 cm.

Kalınlık : 9,6 cm.

Hayvan figürüne ait ön gövde kısmı korunmuştur. Başı, gövdesinin arka kısmı ve bacakları kırık ve eksiktir. Figür soldan görülecek şekilde ayakta durmaktadır. Gövdenin sol tarafı sağına göre daha detaylı olarak işlenmiştir. Sol ön bacak ileride, sağ ise geridedir. Göğüs kısmı kabartma olarak gösterilmiştir.

12. BACAK PARÇASI (Levha XXXIX, b-XL, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 19

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 9,1 cm.

Genişlik : 3,6 cm.

Kalınlık : 2,6 cm.

Hayvan figürüne ait bacak parçası korunmuştur. Figürün toynak kısmının üstü ile diz kapağı arası görülmektedir. Hangi hayvana ait olduğu anlaşılmamaktadır. Oldukça detaylı işlenmiştir. Bacağın arka kısmında eklem yeri bir çıkıntı ile belirtilmiştir. Alt kısımda ise içe doğru kavis yapar. Ön tarafında ince kazıma çizgiler vardır.

13. DAL VE KUŞ FİGÜRÜ PARÇASI (Levha XL, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 21

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 6,2 cm.

Genişlik : 17,4 cm.

Kalınlık : 17,8 cm.

Dal parçası ve üzerindeki kuş figürünün iki pençesi korunmuştur. Kuş figürünün başı, gövdesi, kanatları ve kuyruğu kırık ve eksiktir. Ayrıca pençelerinin parmak kısımlarında da kırıklar görülür. Eser üzerinde soldan görülecek şekilde yapılmıştır. Figürün sağ kısmı ile arkası kaba bırakılmıştır. Dalın sol tarafa doğru yükseldiği anlaşılır.

14. BACAK PARÇASI (Levha XLI)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

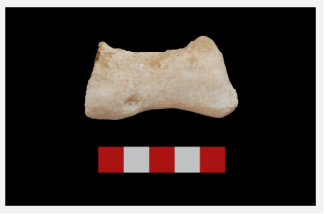
Kazı Envanter No : AAF 22

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 5,9 cm.

Genişlik : 3,3 cm.

Kalınlık : 2,2 cm.

Esere ait hayvan figürünün, ayak kısmının üstü ile diz kapağı arası korunmuştur. Düzgün ve detaylı bir şekilde işlenmiştir. Diz kapağı kısmı yarım daire bir çıkıntı ile gösterilmiştir. Arka kısmı ince yivler ve kabartma çizgilerle detaylandırılmıştır.

15. AYAK VE BACAK PARÇASI (Levha XLII)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 23

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 3,3 cm.

Genişlik : 6,6 cm.

Kalınlık : 4,3 cm.

Hayvan figürüne ait bacağın altı ve ayak kısmı korunmuştur. Her iki yüzeyi detaylı olarak işlenmiştir. Bacak kısmında detaylar düzensiz kazıma çizgilerle verilmiştir. Ayak ise düz bırakılmıştır. Ayak ile bacak arasındaki ayrım bacağın daha yüksek kabartma yapılmasıyla sağlanmıştır.

16. DAL PARÇASI (?)(Levha XLIII, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 24

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 7 cm.

Genişlik : 5,4 cm.

Kalınlık : 4,6 cm.

Eser üzerindeki ağaç figürüne ait dalın bir parçası korunmuştur. Figürün bir kısmı ve orijinal bitim yeri korunmuştur. Dalın bitim yeri oval kesitlidir. Detaylar kısa, derin kazıma çizgilerle verilmiştir.

17. BOYUN PARÇASI (Levha XLIII, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 25

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 7,3 cm.

Genişlik : 7,2 cm.

Kalınlık : 4,7 cm.

Hayvan figürüne ait boyun parçasıdır. Hayvanın diğer uzuvları kırık ve eksiktir. Parçanın yüzeyi düz olarak işlenmiştir. Korunan kısmından yuvarlak formlu olduğu anlaşılır. İnce kazıma çizgilerle figürün tüyleri gösterilmiştir.

18. KÖŞE PARÇASI (Levha XLIV, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 26

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 13,5 cm.

Genişlik : 8,6 cm.

Kalınlık : 17,4 cm.

Esere ait köşe parçasıdır. 3 tarafı orijinal olarak korunmuştur. Üst kısmı, sağ tarafı ve arkasının bir bölümü kırık ve eksiktir. Yuvarlatılmış bir köşeye sahip parçanın geniş bir yüzeyi vardır.

19. ESERE AİT PARÇA (Levha XLIV, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 27

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 10 cm.

Genişlik : 13,4 cm.

Kalınlık : 17,9 cm.

Parçanın hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır. Üç yüzeyli parçanın iki yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Korunan yüzeylerden biri kaba bırakılmıştır. Bir diğer yüzeyde ise derin yivler görülür. Bu yivler bir yükselti önünde son bulur. Üçüncü yüzeyde ortada derin bir yiv vardır.

20. KÖŞE PARÇASI (Levha XLV, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 28

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 7,6 cm.

Genişlik : 5,6 cm.

Kalınlık : 11,6 cm.

Esere ait köşe parçasıdır. Eser üzerinde nereye ait olduğu belli değildir. Bir yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Korunan yüzeyde murç izleri görülür. Devamında bir dönüş bulunur.

21. GÖVDE PARÇASI (Levha XLV, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 29

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 11 cm.

Genişlik : 3,9 cm.

Kalınlık : 8,9 cm.

Hayvan figürüne ait gövdenin bir kısmı korunmuştur. Figürün diğer uzuvları kırık ve eksiktir. Parçanın kesiti ovaldir. Dış kenarları orijinal olarak korunmuştur. Korunan yüzeyler oldukça detaylı bir şekilde işlenmiştir. Detaylar kazıma çizgiler ve yivlerde verilmiştir.

22. BACAK PARÇASI (Levha XLVI)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 30

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 7,1 cm.

Genişlik : 3,1 cm.

Kalınlık : 4,4 cm.

Hayvan figürüne ait bacağın alt kısmı korunmuştur. Hangi hayvana ait olduğu anlaşılmamaktadır. Parça üzerinde aşınma mevcuttur. Kaba olarak işlenmiştir. Bir yüzünde uzunlamasına derin bir yiv, parçayı ortadan ikiye ayırır. Detaylar kabartma ve kazıma çizgilerle verilmiştir.

23. ESERE AİT PARÇA (Levha XLVII, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 31

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Genişlik : 4,4 cm.

Kalınlık : 2,2 cm.

Uzunluk : 7,3 cm.

Parçanın orijinal hiçbir kısmı korunmamıştır. Bu nedenle eser üzerinde nereye veya hangi hayvana ait olduğu anlaşılmamaktadır.

24. ESERE AİT PARÇA (Levha XLVII, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 33

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Genişlik : 2,8 cm.

Kalınlık : 1,8 cm.

Uzunluk : 4,4 cm.

Bir yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Eser üzerinde hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır. Korunan yüzeyi düz bir şekilde işlenmiştir. İki tane kısa kabartma çizgi görülür.

25. HAYVAN FİGÜRÜNE AİT PARÇA (Levha XLVIII, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 34

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Genişlik : 2,4 cm.

Kalınlık : 1 cm.

Uzunluk : 3,2 cm.

Hayvan figürüne ait parçanın bir yüzü orijinal olarak korunmuştur. Oval bir forma sahip olduğu görülür. Korunan yüzeyde kalın kısa bir kabartma çizgi vardır.

26. ESERE AİT PARÇA (Levha XLVIII, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 35

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Genişlik : 3,8 cm.

Kalınlık : 1,6 cm.

Uzunluk : 3,8 cm.

Parçanın bir yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Hangi hayvan figürüne ait olduğu anlaşılmamaktadır. Korunan yüzeyde farklı yüksekliğe sahip iki düzlem bulunmaktadır. Bu düzlemler arasındaki ayrım derin bir yivle verilmiştir. Yüksek olanı kavis yaparak aşağı iner.

27. ESERE AİT PARÇA (Levha XLIX, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 36

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Genişlik : 9,3 cm.

Kalınlık : 4,3 cm.

Uzunluk : 9,5 cm.

Parçanın korunan orijinal kısmı yoktur. Parçanın orijinal bir kısmı korunmadığı için hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır.

28. ESERE AİT PARÇA (Levha XLIX, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 37

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Genişlik : 7,4 cm.

Kalınlık : 4,1 cm.

Uzunluk : 8,1 cm.

Parçanın iki kenarı orijinal olarak korunmuştur. Eser üzerindeki yeri ve hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır. Bir yüzeyi derin bir yivle ikiye ayrılmıştır. Bu yivi ortasında kabartma olarak yapılmış bir çizgi bulunmaktadır. Yan kenarı damla formludur ve ortasında oval, kabartma bir kısım vardır. Korunan diğer yüzey ise işlenmeden kaba bırakılmıştır.

29. BACAK PARÇASI (Levha L)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 38

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 6,7 cm.

Genişlik : 3,6 cm.

Kalınlık : 2,6 cm.

Hayvan figürüne ait bacağın alt kısmı korunmuştur. Bacağın üst kısmı, ait olduğu hayvan figürünün başı, gövdesi ve diğer bacakları kırık ve eksiktir. Hangi hayvana ait olduğu anlaşılmamaktadır. Bacağın iç kısmında kazıma bir çizgi vardır. Kıllar kısa ince kazıma çizgilerle gösterilmiştir. Dış kısmında ise kas yapısı kabartma olarak belirtilmiştir.

30. PENÇE VE DAL PARÇASI (Levha LI)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 41

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Yükseklik : 5,7 cm.

Genişlik : 4,8 cm.

Kalınlık : 4,4 cm.

Kuş figürüne ait bir pençe ile üzerinde durduğu dalın bir parçası korunmuştur. Kuş figürünün diğer kısımları kırık ve eksiktir. Pençe üzerinde de kırıklar görülür. Yanında diğer bacağın bir parçası bulunur. Pençe üzerinde durduğu dalı kavramaktadır. Hemen altında bir yaprak vardır. Uç kısmı kırık ve eksiktir. Yaprağın ana damarı kalın,

dalgalı bir kabartma çizgiyle verilmiştir. Kenarları ise yuvarlatılmış ve kazıma çizgilerle detaylandırılmıştır.

31. KUYRUK PARÇASI (Levha LII, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 42

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Genişlik : 3,6 cm.

Kalınlık : 1,4 cm.

Uzunluk : 3,7 cm.

Kuş figürüne ait kuyruk parçası korunmuştur. Figürün diğer kısımları kırık ve eksiktir. Kuyruk kısmı aşağı doğru genişler. Tüyler dikey kazıma çizgilerle belirtilmiş, uçları ise yuvarlatılmıştır. Sağ alt tarafta oval formlu bir çıkıntı vardır. Parçanın arka kısmı kaba bırakılmıştır.

32. HAYVAN FİGÜRÜNE AİT PARÇA (Levha LII, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 1

Kazı Envanter No : AAF 44

Kod/ Seviye : 185,05 – 184,64 m.

Genişlik : 3,9 cm.

Kalınlık : 1,8 cm.

Uzunluk : 4 cm.

Parçanın bir yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır. Korunan yüzey oldukça detaylı olarak işlenmiştir. Üzerinde birbirine paralel iki kabartma çizgi vardır. Ayrıca bir kenarda matkap deliği görülür.

33. ESERE AİT PARÇA (Levha LIII)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Güneybatı 2

Kazı Envanter No : ACJ 3

Kod/ Seviye :184,42 m.

Yükseklik : 14,4 cm.

Genişlik : 12,2 cm.

Kalınlık : 6,5 cm.

Parçanın bir yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır. Korunan yüzeyin üst tarafı kavis yaparak yukarı çıkmaktadır. Bu kısım kabartma çizgilerle ve yivlerle detaylandırılmıştır. Figürün kavis yapan yeri zeminden bağımsızdır ve ortada bir oval formlu bir oyuk oluşturulmuştur. İç kısımlarda murç izleri görülür.

34. ESERE AİT PARÇA (Levha LIV)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Batı 4

Kazı Envanter No : AHL 20

Kod/ Seviye : 186,24 m.

Yükseklik : 5,9 cm.

Genişlik : 10,8 cm.

Kalınlık : 5,9 cm.

Eserde hangi figüre ait olduğu anlaşılmamaktadır. Korunan üç yüzeyden biri pürüzsüz olarak işlenmiştir. Orijinal olarak kullanılan bir diğer yüzey ikiye ayrılmıştır. Ayrılan kısımlar yuvarlak bir forma sahiptir. Bu iki ayrı kısmın birleştiği yerde, alt kısımda kenarları yuvarlatılmış üçgen formlu bir çıkıntı bulunur. Orijinal korunmuş

olan üst kısımda ortada derin olmayan bir yiv bulunur. Bu yivin iki tarafında çapraz olarak yerleştirilmiş kazıma çizgiler vardır. Yuvarlak kısımlar üzerinde burada bir hayvan figürü olduğunu gösteren kırıklar vardır. Ancak bu hayvan figürünün türü anlaşılamamaktadır.

35. DAL PARÇASI VE KUŞ FİGÜRÜNE AİT PARÇA (Levha LV, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Batı 4

Kazı Envanter No : AGV 11

Kod/ Seviye : 185,50 m.

Yükseklik : 14,9 cm.

Genişlik : 12,4 cm.

Kalınlık : 10 cm.

Kuş figürüne ait kanat uçları ve bacakların bir kısmı korunmuştur. Diğer kısımlar kırık ve eksiktir. Figürün bir dal üzerinde ayakta durduğu anlaşılmaktadır. Figürün sağ bacağının yanında bir meşe palamudu ve yaprak figürü bulunur. Kanat uca doğru sivrilen bir forma sahiptir. Kanat tüyleri derin yatay yivlerle gösterilmiştir. Parçanın bunun dışında korunan üç yüzeyi de pürüzsüz olarak işlenmiştir. Yalnızca kuşun arkasında kalan küçük bir bölümde ince murç izleri görülür.

36. HAYVAN FİGÜRÜNE AİT PARÇA (Levha LV, b)

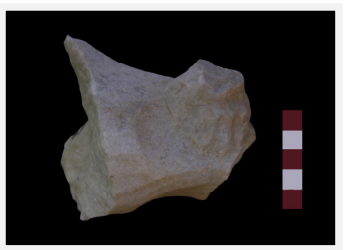
Buluntu Yeri : Roma Caddesi Batı 4

Kazı Envanter No : AHL 17

Kod/ Seviye : m.

Yükseklik : 5,9 cm.

Genişlik : 9,3 cm.

Kalınlık : 8,5 cm.

Hayvan figürünün bir patisi ve üzerinde durduğu platform korunmuştur. Platform düzgün bir şekilde işlenmiştir. Patinin durduğu yerin alt kısmı düzensiz olarak yerleştirilmiş altı kabartma çizgiyle detaylandırılmıştır. Parçanın arka kısmında ince murç izleri görülür. Patinin üst kısmının bir bölümü ve parmaklar korunmuştur. Üst kısmın bitiminde bir yiv yer alır. Parmakların üst tarafı bu yivden düz bir şekilde ileri doğru uzar. Alt tarafları ise aşağı doğru iner ve derin yivlerle birbirinden ayrılır. Tırnakların olduğu kısımlar ise sivriltilerek bitirilmiştir.

37. BACAK PARÇASI (Levha LVI, a)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Batı 4

Kazı Envanter No : AIV 33

Kod/ Seviye : 184,40 – 183,73 m.

Yükseklik : 9,6 cm.

Genişlik : 5,7 cm.

Kalınlık : 6,1 cm.

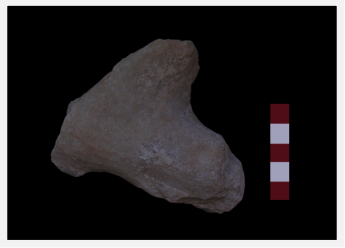
Hayvan figürüne ait bacağın bir kısmı korunmuştur. Figüre ait diğer bölümler kırık ve eksiktir. Hangi hayvana ait olduğu anlaşılmamaktadır. Yukarı doğru genişleyen yuvarlak bir forma sahiptir. Üç yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Bu kısımların pürüzsüz olarak işlendiği görülür.

38. ESERE AİT PARÇA (Levha LVI, b)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Batı 4

Kazı Envanter No : AHL 19

Kod/ Seviye : 186,24 m.

Yükseklik : 4 cm.

Genişlik : 9,1 cm.

Kalınlık : 4,2 cm.

Eser üzerindeki ağaca ait dal parçası ikiye ayrıldığı kısım görülür. İki yüzeyi orijinal olarak korunmuştur. Bunlardan biri pürüzsüz bir şekilde işlenmiş, diğeri ise kaba bırakılmıştır.

39. KUŞ FİGÜRÜNE AİT PARÇA (Levha LVII)

Buluntu Yeri : Roma Caddesi Batı 4

Kazı Envanter No : AHL 28

Kod/ Seviye : 186, 24 m.

Yükseklik : 11,3 cm.

Genişlik : 9,4 cm.

Kalınlık : 7 cm.

Kuş figürüne ait gövde ve bir bacak korunmuştur. Diğer kısımlar kırık ve eksiktir. Gövde, kanatların üst kısmı ve bacaklardaki tüyler balık pulu motifiyle gösterilmiştir. Gövdenin üst kısmında derin bir matkap deliği bulunur.

KISALTMALAR VE KAYNAKÇA

Süreli yayınların kısaltmalarında http://www.dainst.de/medien/de/richtlinien_abbreviations_english.html adresinden yararlanılmıştır.

Appell 1872	J.W. Appell, *Monuments of Early Christian Art*, London 1872.
Arundell 1828	Fr. V. J.Arundell, *A Visit to the Seven Churches of Asia; with an Excursion into Pisidia*, London 1828.
Atik – Erdem 2004	N.Atik, Z. K. Erdem, "Buldan (Denizli) Arkeolojik Kültür Varlıkları Envanteri 2001–2003 Yılı Saptamalarının Değerlendirilmesi", *TÜBA Kültür Envanteri Dergisi* 2,İstanbul 2004, 9 – 40.
Başaran 1998	C. Başaran, "Parion 1997 Çalışmaları", 16. *AST* 1, Tarsus 1998, 349 – 364.
Bekkerus 1840	I. Bekkerus, "Hieroclis-Synecdemus" *Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae* vol. III, Bonnae 1840, 392 – 400.
Bikerman 1939	E. Bikerman, "The Orphic Blessing", *Journal of the Warburg Institute* vol. 2, No. 4, 1939, 368–374.
Bremmer 1987	J. Bremmer, *Interpretations of Greek Mythology*, London 1987.

Broneer 1930	O. Bruneer, "Terracotta Lamps", *Corinth* vol. IV-2, Cambridge, Massachusetts 1930.
Bulfinch 1855	T. Bulfinch, *Bulfinch's Mythology: The Age of Fable, or Stories of Gods and Heroes*, 1855.
Campbell – Baum 1990	J. Campbell, J. Baum, *The Mysteries*, USA 1990.
Can 1994	Ş. Can, *Klasik Yunan Mitolojisi*, İstanbul 1994.
Carpenter 2002	T. H. Carpenter, *Antik Yunan'da Sanat ve Mitoloji*, İstanbul 2002.
Cesaresco 1909	Evelyn Lilian H. Martinengo Cesaresco, *The Place of Animals in Human Thought*, New York 1909.
Ceylan 1994	A. Ceylan, "Tripolis Sütunlu Caddesinde Yapılan Kazı ve Temizlik Çalışmaları", V. *Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Didim 1994, 159 – 170.
Chandler 1817	R. Chandler, *Travels in Asia Minor, and Greece: or An Account of a Tour Made at the Expense of the Society of Dilettanti*, London 1817.
Chiaro 1972	M. del Chiaro, "A New Orpheus Mosaic in Yugoslavia", *AJA* vol.76 no.2, 1972, 197 – 200.

Clarke – Rigby – Shepherd 1982	G. Clarke – V. Rigby – D. Shepherd, "The Roman Villa at Woodchester", *Britannia* vol. 13, 1982, 197 – 228.
Cohen 1995	G. M. Cohen, *The Hellenistic Settlements in Europe, the Islands, and Asia Minor*, California 1995.
Colum 1930	P. Colum, *Orpheus, Myths of the World*, New York 1930.
Crowe 1903	J.A. Crowe, *A History of Painting in Italy* I, New York 1903.
Cutis 1893	E.L. Cutis, *History of Early Christian Art*, London 1893.
De LaBoarde 1861	L. De LaBoarde, *Voyage de l'Asie Mineure 1828*, 1861.
Erdoğan – Çörtük 2008	A. Erdoğan – U. Çörtük, "Tripolis 2007 Yılı Çalışmaları", *KST* 30, 4, 107 – 138.
Ferguson 2003	E. Ferguson, *Backgrounds of Early Chrisianity*, William B. Eerdmans Publishing2003.
Foss 1979	C.Foss, "Late Byzantine Fortifications in Lydia", *JbÖByz*28, 1979, 297 – 320.
Garezou 1994	M. Garezou, "Orpheus", *LIMC* VII 1-2, 81 – 105, 57 – 77, 1994.

Gough 1973 — M. Gough, *The Origins of Christian Art*, 1973.

Grandjouan 1961 — C. Grandjouan, "Terracottas and Plastic Lamps of the Roman Period", *Agora* vol.VI, New Jersey 1961.

Guthrie 1993 — W. K. C. Guthrie, *Orpheus and Greek Religion: A Study of the Orphic Movement*, London 1993.

Habicht 1975 — C. Habicht, "New Evidence on the Province of Asia", *JRS* 65, 1975, 64 – 91.

Hamilton 1842 — W. J. Hamilton, *Researches in Asia Minor, Pontus, and Armenia; with Some Account of Their Antiquities and Geology*, London 1842.

Harrison 1962 — R. M. Harrison, "An Orpheus Mosaic At Ptolemais in Cyrenaica", *JRS* LII (1962), 13-18.

Head 1901 — B. V. Head, *Catalogue of the Greek Coins of Lydia*, London 1901.

Healey 2006 — J.F. Healey, "A New Syriac Mosaic Inscription", *Journal of Semitic Studies* LI/2, 2006, 313 – 327.

Heath 1994 — J. Heath, "The Failure of Orpheus", *TransactAmPhilAss* vol. 124, 1994, 163–196.

Ilgım 2008 — M. Ilgım, *Afrodisyas Sebasteion Sevgi Gönül Salonu*, İstanbul 2008.

Imhoof – Blumer 1897 — F. Imhoof-Blumer, *Lydische Stadtmünzen,* Geneva1897.

Jones 1937 — A. H. M. Jones, *The Cities of the Eastern Roman Provinces*, Oxford 1937.

Kaya 2000 — M. A. Kaya, "Suriye Krallığı'nın Büyük Menderes Havzasındaki Kolonileri", *Tarih İncelemeleri Dergisi* XV, İzmir 2000, 121 – 136.

Kenneth 1966 — R. R. Kenneth, L. Gros, "Robert Henryson's Orpheus and Eurydice and the Orpheus Traditions of the Middle Ages", *Speculum* vol. 41, No. 4, 1966, 643–655.

King 1933 — G.G. King, " Some Reliefs at Budapest", *AJA* vol. 37-1, 64 – 76.

Kleiner 1992 — D.E.E. Kleiner, *Roman Sculpture*, Yale University Press 1992.

Landels 2000 — J. G. Landels, *Music in Ancient Greece and Rome*, London & New York 2000.

Linforth 1931 — I. M. Linforth, "Two Notes on the Legend of Orpheus", *TransactAmPhilAss* vol. 62, 1931, 5–17.

Ling 1991 — R. Ling, " Brading, Brantingham and York: A New Look at Some Fourth-Century

Mosaics", *Britannia* vol. 22, 1991, 147 – 157.

Littleton 2005 — C.S. Littleton, *Gods, Goddesses, and Mythology*, New York 2005.

Maguire 1989 — H. Maguire, "Style and Ideology in Byzantine Imperial Art", *Gesta* vol. 28, no.2, 217 – 231.

Meşe 1999 — N. Meşe, *Antikçağ'da Orpheus ve Orpheizm*, Edirne 1999, (yayınlanmamış yüksek lisans tezi).

Morford – Lenardon 2003 — M. P. O. Morford, R. J. Lenardon, *Classical Mythology*, Oxford 2003.

Nilsson 1935 — M. P. Nilsson, "Early Orphism and Kindred Religious Movements", *HarvTheolR* vol. 28, No. 3, 1935, 181–230.

Northcote - Brownlow 1869 — J.S. Northcote – W.R. Brownlow, *Roma Sotterranea or Some Account of the Roman Catacombs*, London 1869.

Northcote 1877 — J.S. Northcote, *A Visit to the Roman Catacombs*, London 1877.

Ovidious — Ovidious, *Metamorphoses* (trans. Dryden, Pope, Congreve, Addison and Others).

Parker 1877 — J.H. Parker, *The Archaeology of Rome*, London 1877.

Pinkerton 1811	J. Pinkerton, *A General Collection of the Best and Most Interesting Voyages and Travels*, London 1811.
Platon	Platon, *Şölen* (çev. Azra Erhat, Sabahattin Eyüboğlu)
Plinius	Plinius, *Naturalis Historia* (trans. John Bostock, H. T. Riley)
Price 1991	N.S. Price, *The Conservation of the Orpheus Mosaic at Paphos, Cyprus*, California 1991.
Ptolemaios	Ptolemaios, *Geographikes Hphegeseos (Geographika)*
Ramsay 1895	W. M. Ramsay, *The Cities and Bishoprics of Phrygia*, Oxford 1895.
Richter 1925	G.M.A. Richter, "A Roman Sarcophagus", *The Metropolitan Museum of Art Bulletin* 20 – 3, 1925, 77 – 80.
Salman 2006	B. Salman, "2005 Yılı Şanlıurfa ve Adana Müzeleri Mozaik Çalışması", *AST* 24 – 1, Çanakkale 2006, 513 – 532.
Salman 2007	B. Salman, *Orta Euphrates Mozaikleri Işığında Edessa ve Samasata Mozaikleri*, İzmir 2007, (yayınlanmamış doktora tezi).

Sarre 1896	F. Sarre, *Reise in Kleinasien Sommer 1895, Forschungen zur Seldjukischen Kunst und Geograhie des Landes*, Berlin 1986.
Segal 2002	J.B.Segal, *Edessa Urfa Kutsal Şehir*, 2002.
Scarth 1883	H.M. Scarth, *Roman Britain*, London 1883.
Sevin 2001	V. Sevin, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, Ankara 2001.
Smith 1987	R.R.R. Smith, "The Imperial Reliefs from the Sebasteion at Aphrodisias", *JRS* vol. 77, 1987, 88 – 138.
Stephanos Byzantinos	Stephanos Byzantinos, *Ethnicorvm*, (trans. Avgvsti Meinekii).
Strabon	Strabon, *Geographika* (Çev. Adnan Pekman).
Şimşek 2007	C. Şimşek, *Laodikeia*, İstanbul 2007.
Tarhan 2006	M. A. Tarhan, *2002–2003 Yılı Laodikeia Antik Kenti Kabartma Buluntuları*, Denizli 2006 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
Toynbee 1973	J.M.C. Toynbee, *Animals in Roman Life and Art*, Great Britain 1973.
Toynbee 1981	J.M.C. Toynbee, "Apollo, Beasts and Seasons: Some Thoughts on the Littlecote Mosaic", *Britannia* vol. 12, 1981, 1 – 5.

Tscherikower 1973	A. Tscherikover, V. Tscherikover, *Die hellenistischen Städtegründungen von Alexander dem Grossen bis auf die Römerzeit*, New York 1973.
Tülek 1998	F. Tülek, *Efsuncu Orpheus-Orpheus, The Magician*, İstanbul 1998.
Üreten 2006	H. Üreten, "Tripolis Antik Kent Tarihi Ve İnanç Coğrafyası: Tanrıça Leto Örneği", *Buldan Sempozyumu*, Denizli 2006, 941 – 949.
Waywell 1979	S.E. Waywell, "Roman Mosaics in Greece", *AJA* vol. 83, no.3, 293 – 321.
Weiss 2003	Z. Weiss, "The House of Orpheus, Another Late Roman Mansion in Sepphoris," *Qadmoniot* 126, 2003, 94–101.
Willoughby 1929	H. R. Willoughby, *Pagan Regeneration: A Study of Mystery Initiations in the Greaeco-Roman World*, Chicago 1929.
Wilson 1982	R.J.A. Wilson, "Roman Mosaics in Sicily: The African Connection", *American Journal of Archaeology*, Vol. 86, No. 3 (1982), 413-428.
Zimmermann – Saverkina 1979	K. Zimmermann – I.I. Saverkina, *Römische Sarcophage in der Ermitage*, Berlin 1979.

LEVHALAR

LEVHA I

a- Tripolis Harita.

b- Tripolis Genel Görünüm.

LEVHA II

Roma Caddesinin Güneyindeki Geç Dönem Yapıları ve Güneybatı Açması.

LEVHA III

a- Orpheus Kabartmasının açma içerisindeki konumu.

b- Traverten ve toprak harçla oluşturulan çeşme yapısı.

LEVHA IV

a- Çeşmeye su sağlayan künk ve küçük havuz.

b- Küçük havuz.

LEVHA V

a- Havuz.

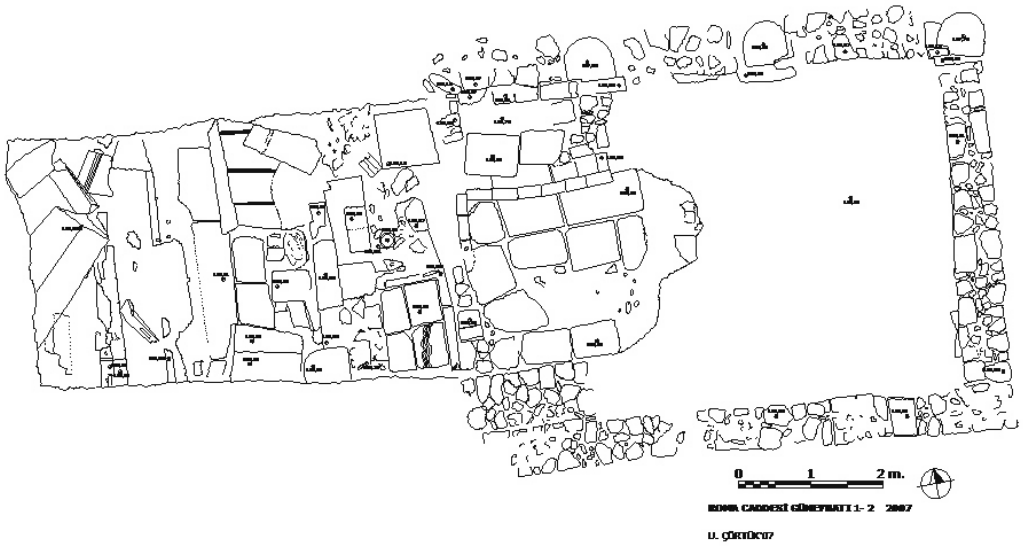

b- Parapet duvarlarının yerlerine kaldırılması sonrasında çeşme yapısının görünümü.

LEVHA VI

a- Açma içerisindeki arşitrav ve korniş blokları.

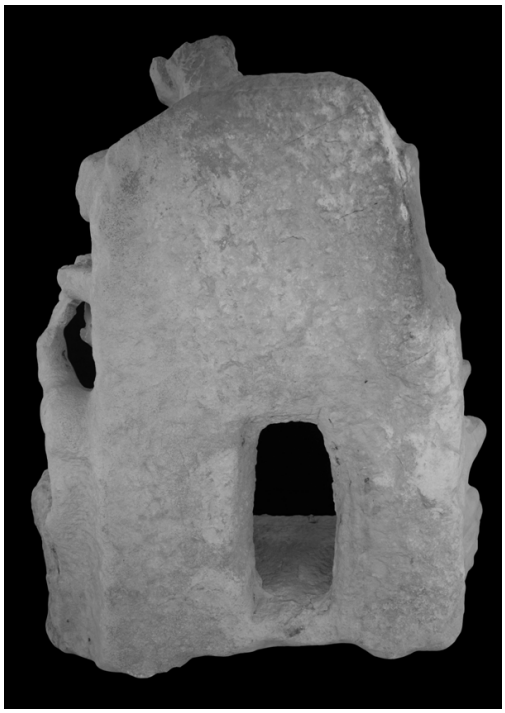
b- Roma Caddesi Güneybatı Açması, (Çizim: Ufuk Çörtük).

LEVHA VII

Orpheus Kabartması.

LEVHA VIII

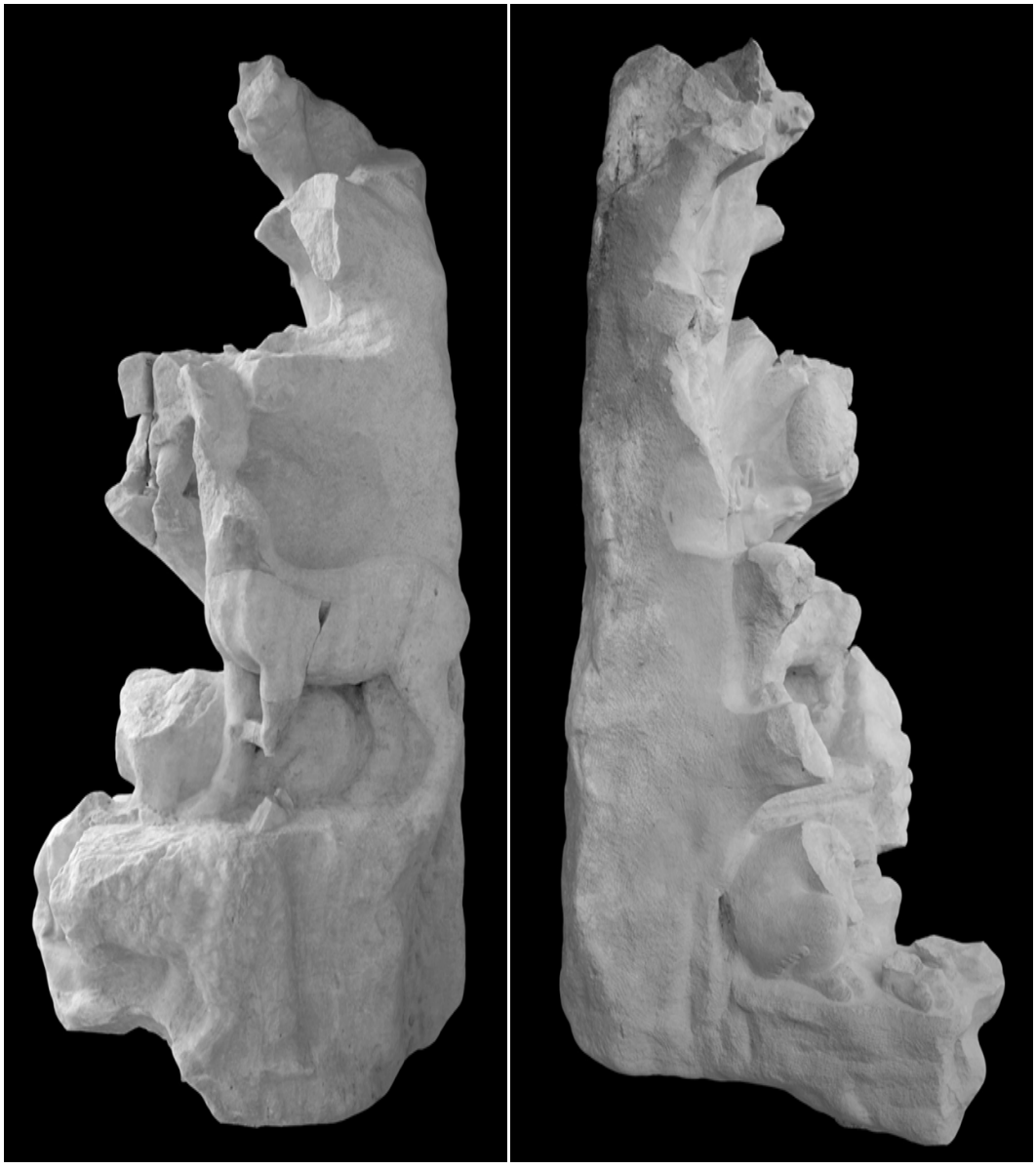

a- Orpheus Kabartması, arka yüz.

b- Orpheus Çeşmesi, (Çizim: Murat Fırat).

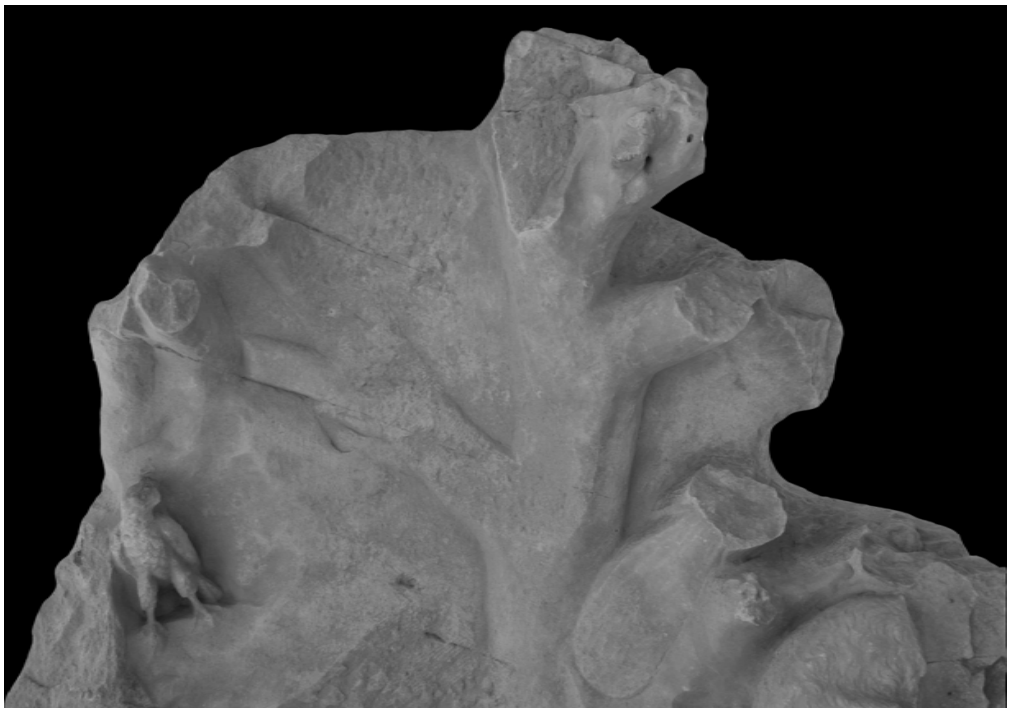
LEVHA IX

a- Sağ Yan Kenar

b- Sol Yan Kenar

LEVHA X

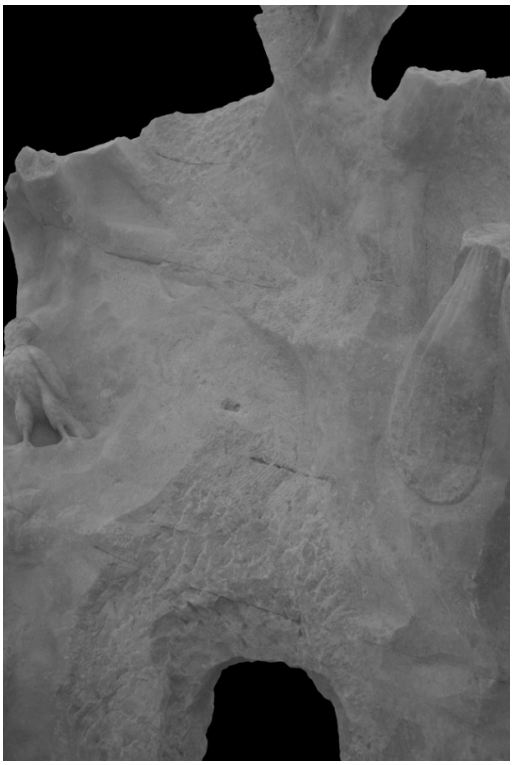

a- Ağaç Figürü.

b- Kabartmadan Ayrılan Dallar.

LEVHA XI

a- Ağaç.

b – c Ağaç Figürü Detay.

LEVHA XII

a- Aslan Figürü

b- Aslan Figürü, Soldan Görünümü.

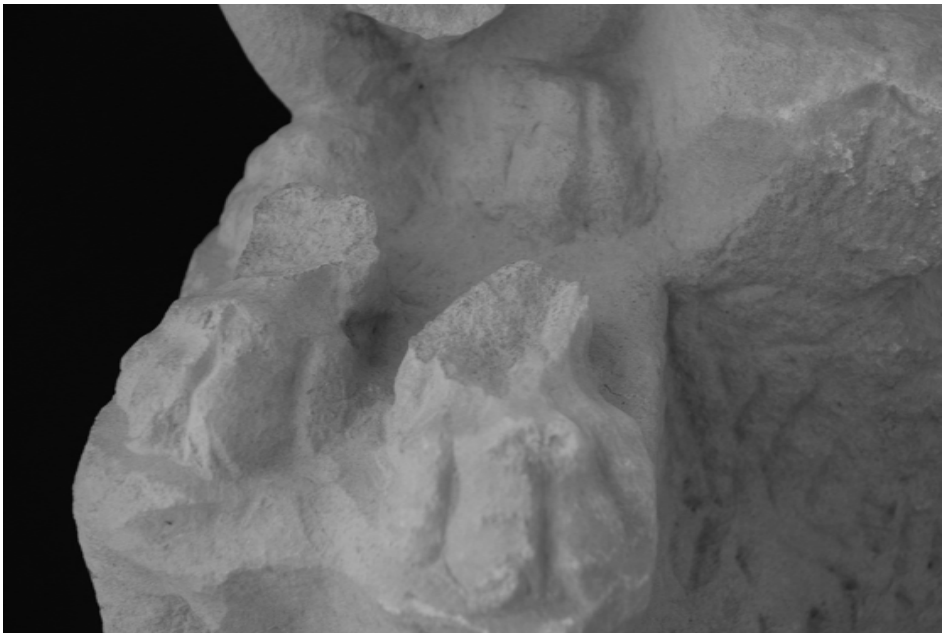

c- Aslan Figürü, Sağdan Görünümü

d- Aslan Figürü, Çizim.

LEVHA XIII

a- Aslan Figürünün Pençe Detayı.

b- Aslan Figürü, Cepheden Görünüm.

LEVHA XIV

a- Tilki Figürü.

b- Tilki Figürü, Pençe Detayı,

LEVHA XV

a- Kartal Figürü.

b- Kartal Figürü, Pençe ve Kuyruk Detayı.

c- Pençe ve Tırnak Detayı.

d- Tilki ve Kartal Figürü.

LEVHA XVI

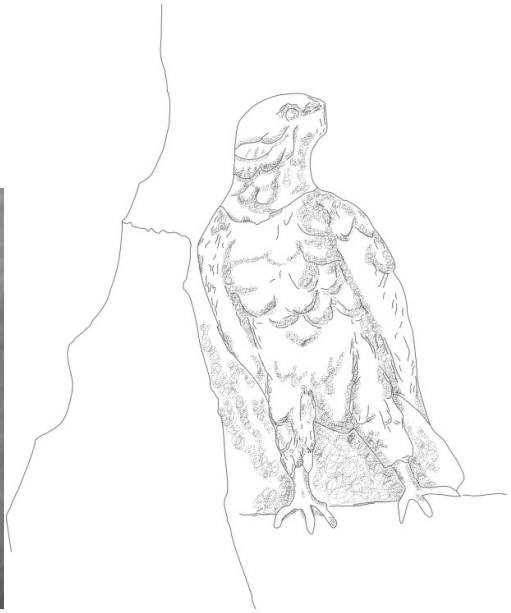
a- Atmaca Figürü.

b- Atmaca Figürü Kanat ve Kuyruk Detayı.

c- Baş Detayı.

d- Atmaca Figürü.

LEVHA XVII

a- Kuş Pençesi.

b- Pençe Detayı.

LEVHA XVIII

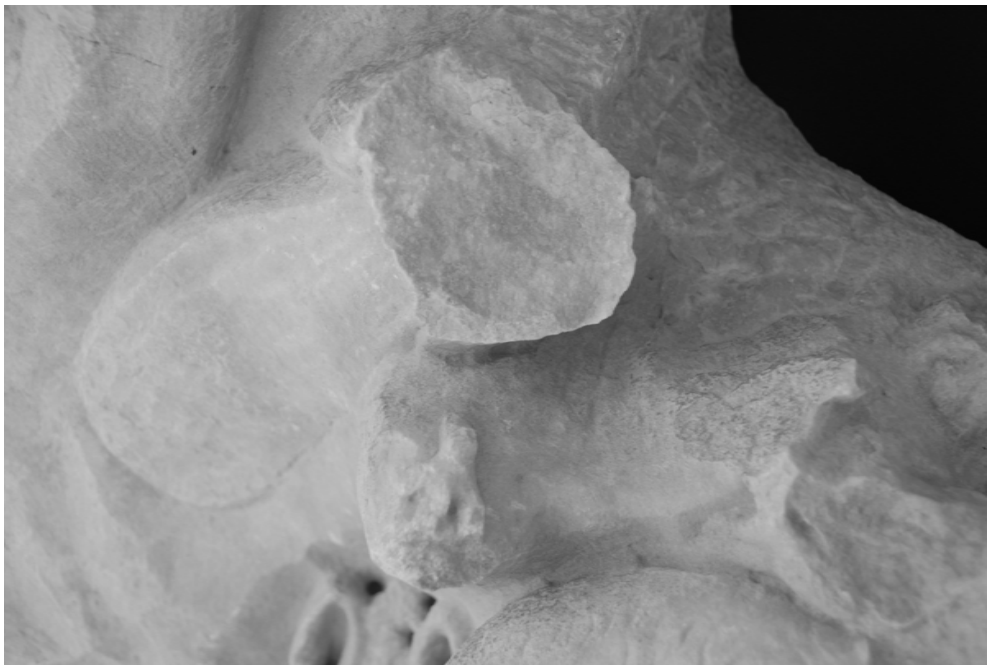

a- Tavus Kuşu.

b- Tavus Kuşu Figürüne Ait Pençe.

LEVHA XIX

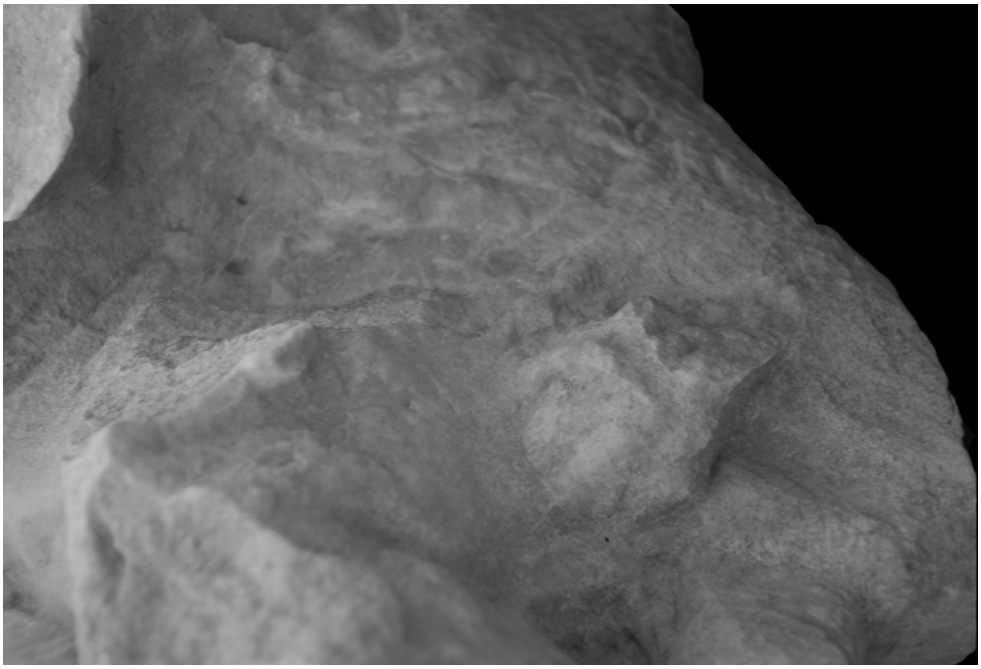

a- Tavus Kuşu.

b- Tavus Kuşunun Arkasında Kaba Bırakılan Kısım.

LEVHA XX

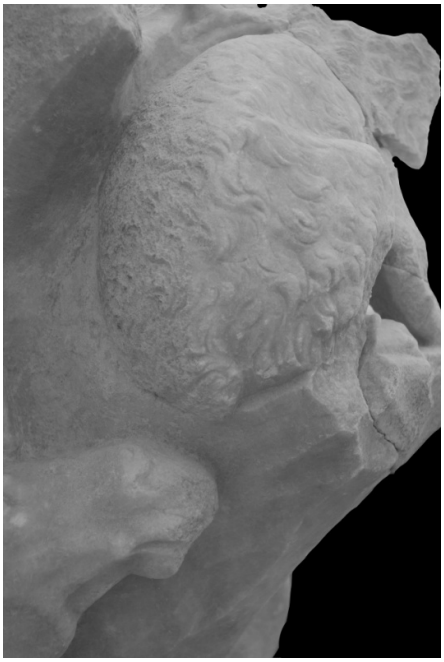

a- Hayvan Pençesi

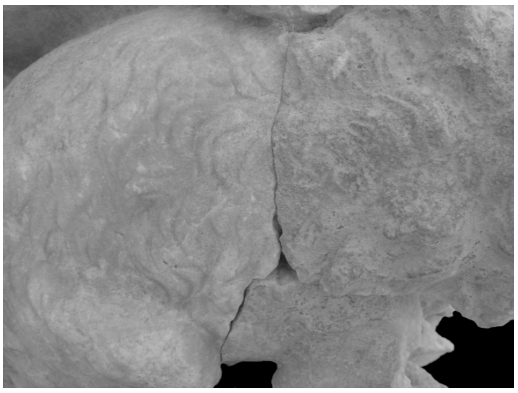

b- Tavşan Figürü.

LEVHA XXI

a – b Tavşan Figürünün Kabartmaya Bağlandığı Kısımları.

c- Tavşan Figürü, Detay.

d- Tavus kuşu ve Tavşan Figürleri, Çizim.

LEVHA XXII

a-b At Figürü

c- At Figürü, Detay.

LEVHA XXIII

a- At Figürü, Detay.

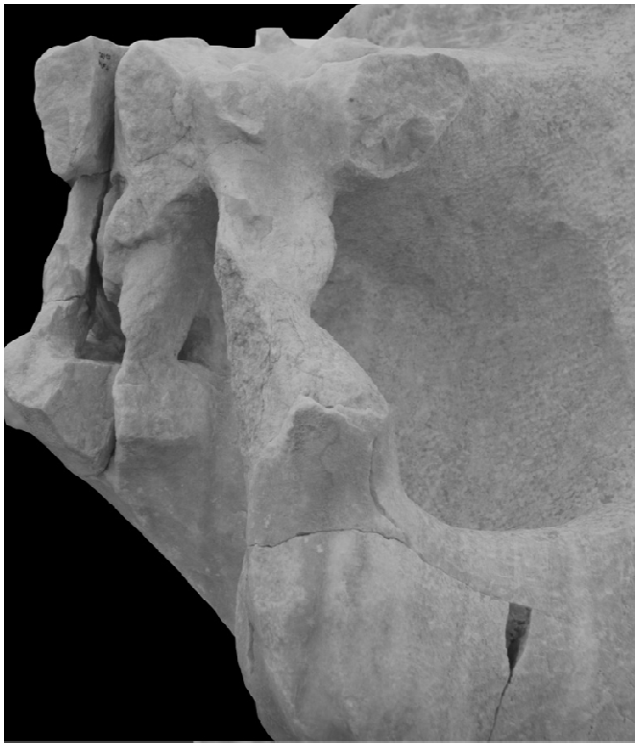

b- At Figürü, Çizim.

c – d Geyik Figürü.

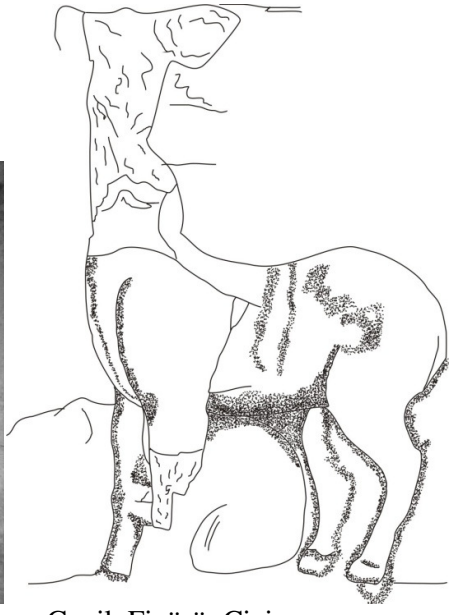
LEVHA XXIV

a- Geyik Figürü, Detay.

b- Geyik Figürü, Detay.

c- Geyik Figürü, Çizim.

LEVHA XXV

a- Koyun Figürü

b- Koyun Figürü, Detay.

LEVHA XXVI

a- Öküz Figürü.

b –Öküz Figürü, Detay.

c – Koyun ve Öküz Figürü, Çizim.

LEVHA XXVII

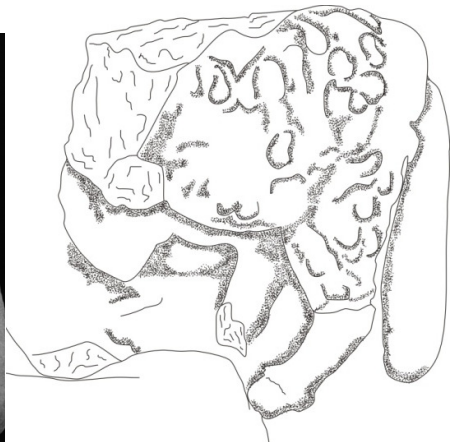
a- Boğa Figürü.

b- Boğa Figürü, Çizim.

c- Koyun Figürü.

d- Koyun Figürü, Çizim.

LEVHA XXVIII

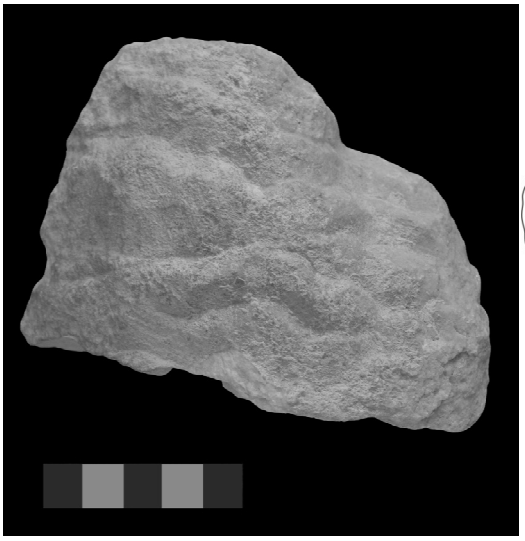

a- Oluk.

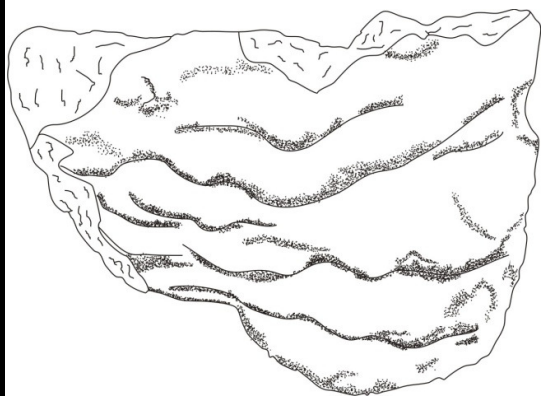

b- Oluğun Önünde Yer Alan Kanal.

LEVHA XXIX

a- Gövde Parçası.

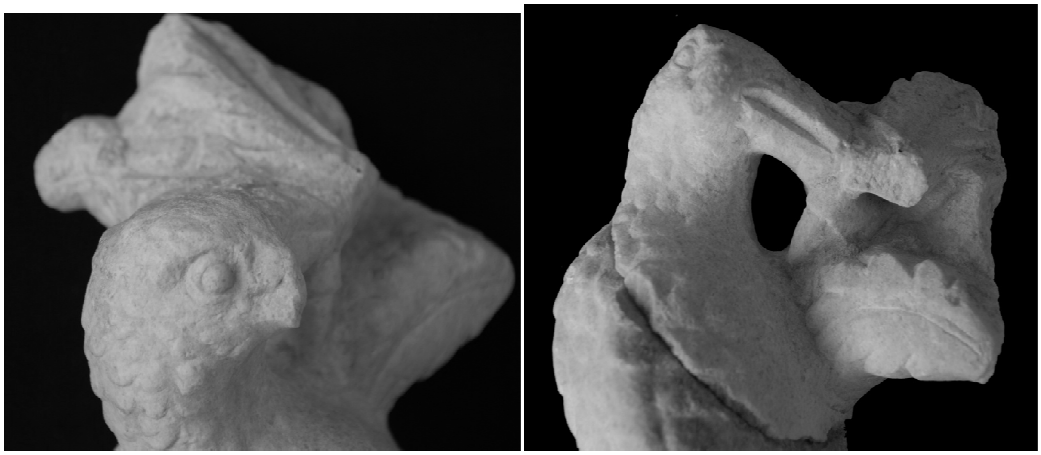

b- Gövde Parçası, Çizim.

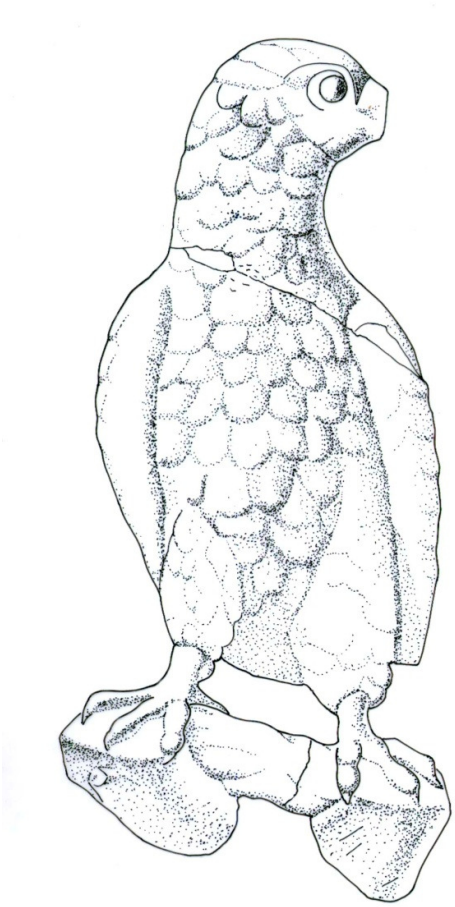

c-d Kartal.

LEVHA XXX

a- b Kartal Figürü, Detay.

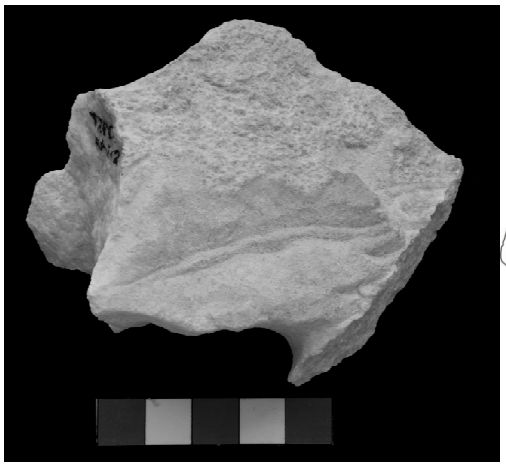

c- Kartal Figürü.

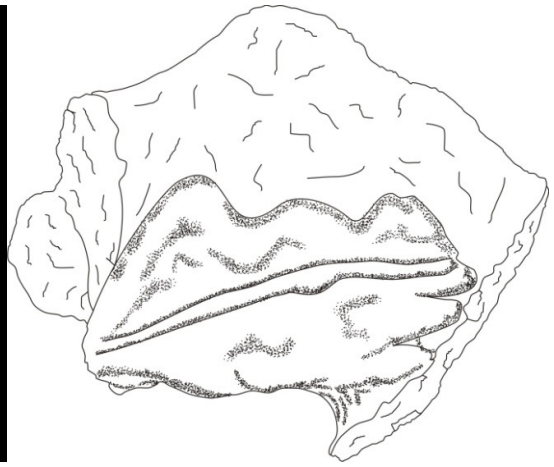
LEVHA XXXI

a- Kartal Figürü, Detay.

b- Yaprak Figürü.

c- Yaprak Figürü, Çizim.

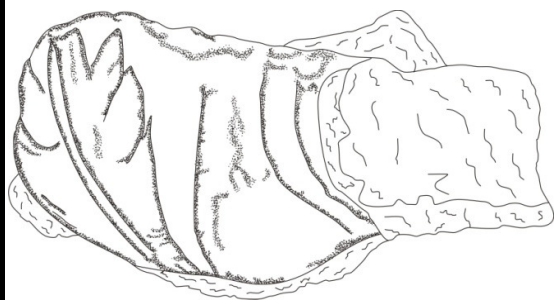
LEVHA XXXII

a- Yaprak Figürü, Arka Yüz.

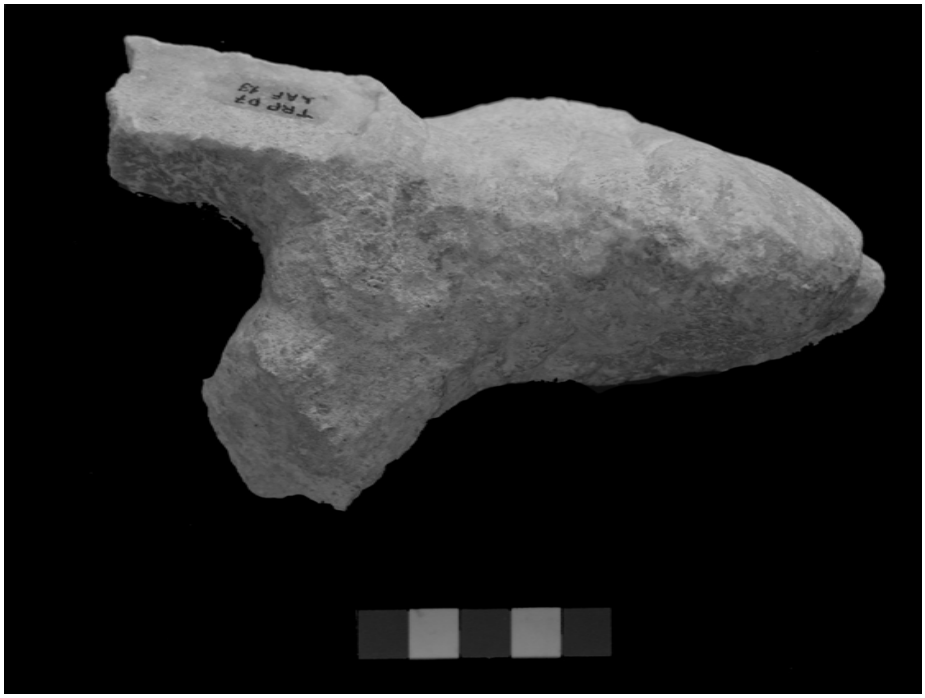

b- Dal ve Yaprak Parçası.

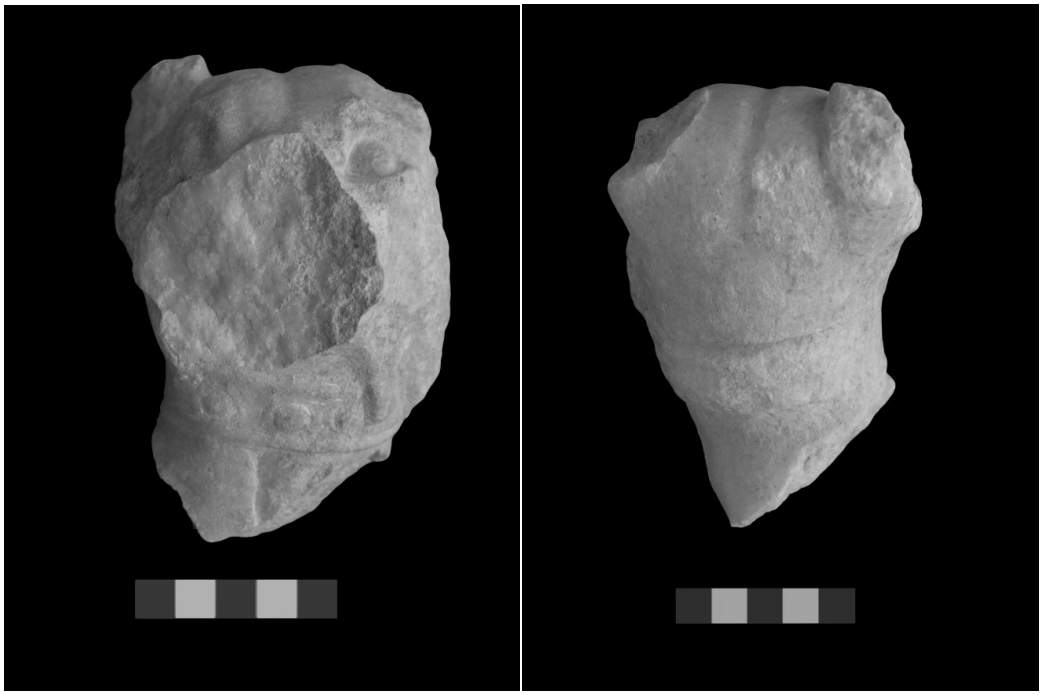

c- Dal ve Yaprak Parçası, Çizim.

LEVHA XXXIII

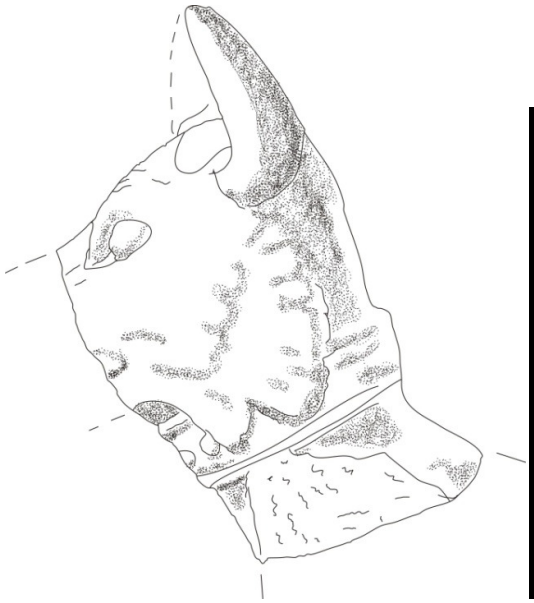

a- Dal ve Yaprak Parçası, Arka Yüz.

b – c Köpek Figürüne Ait Baş.

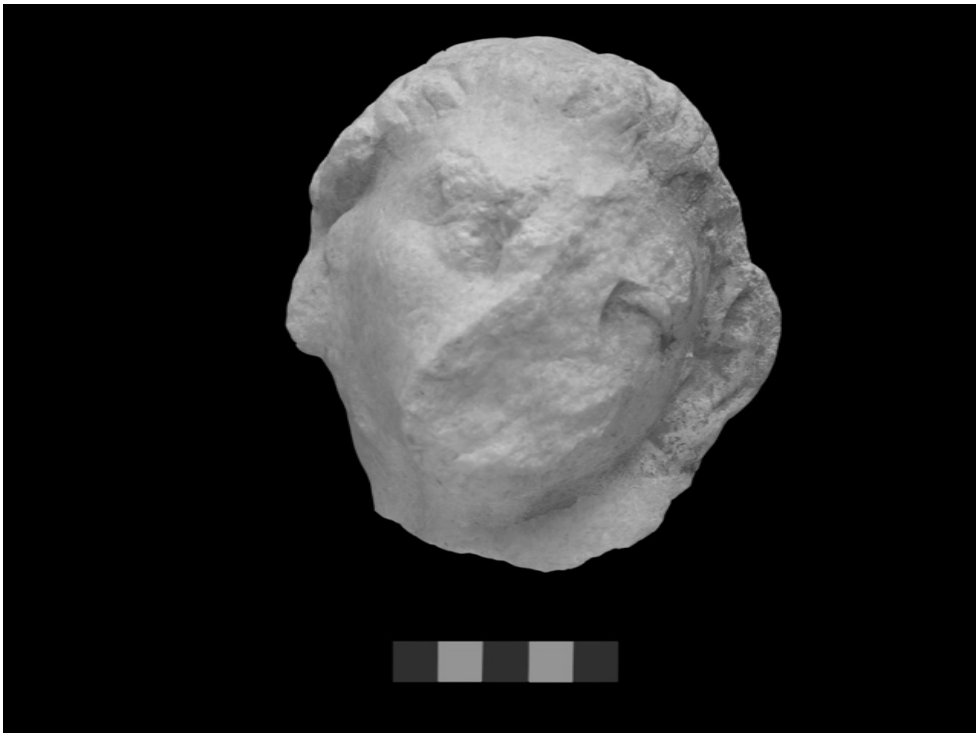
LEVHA XXXIV

a- Köpek Figürüne Ait Başın Çizimi.

b- Köpek Figürüne Ait Kulak Parçası.

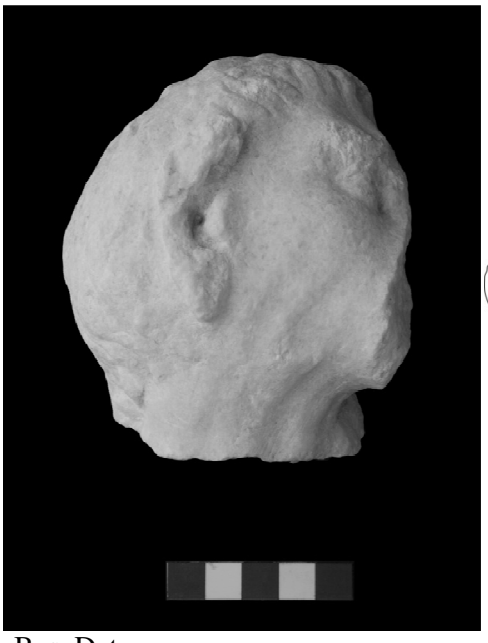

b- Sphens Başı.

LEVHA XXXV

a- Baş, Detay.

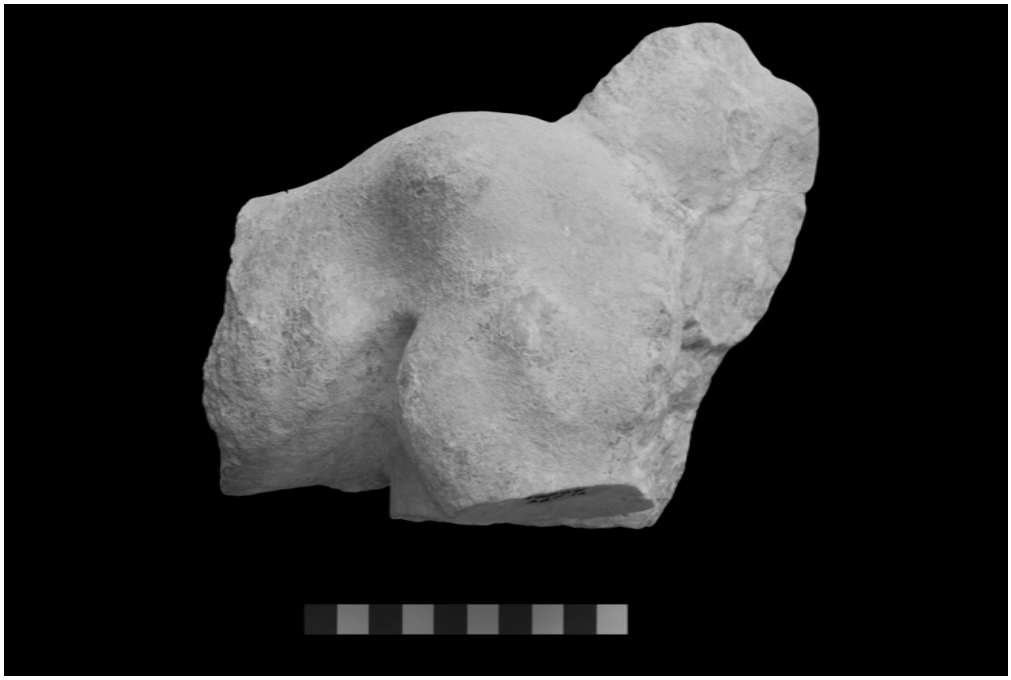

b- Baş, Detay.

c- Baş, Çizim.

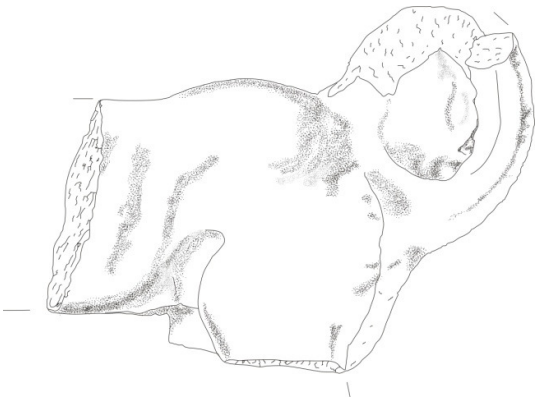
LEVHA XXXVI

a- Gövde Parçası.

b- Gövde Parçası, Arka Yüz.

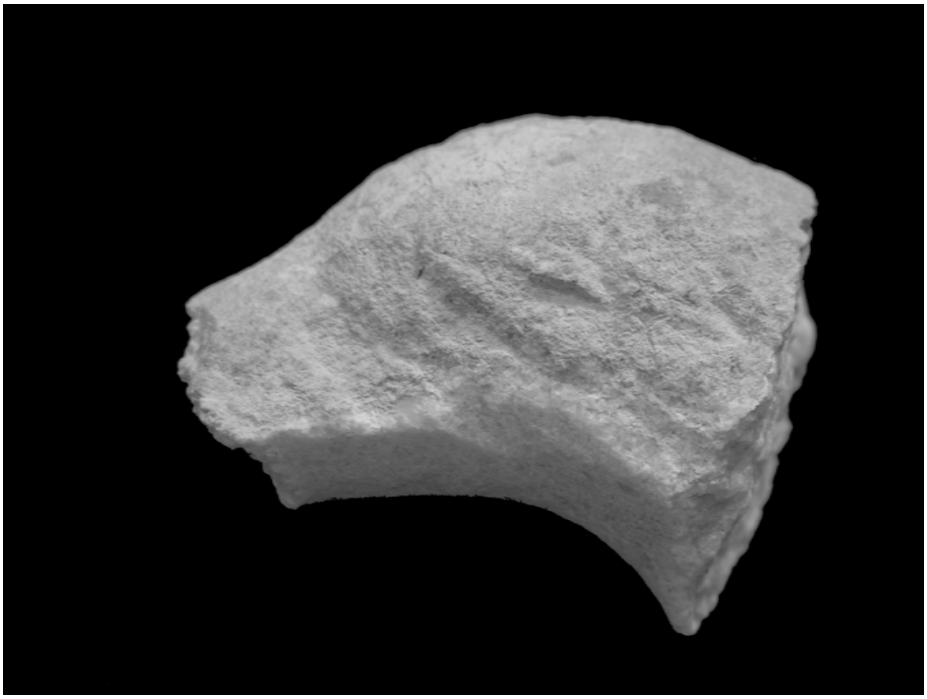

c-Gövde Parçası, Çizim.

LEVHA XXXVII

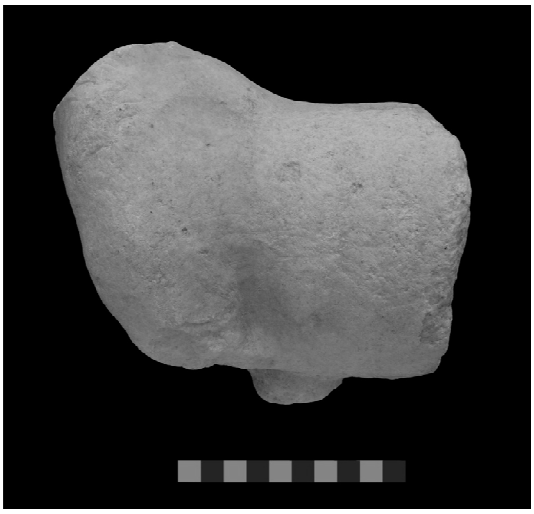

a- Kuş Figürüne Ait Baş.

b- Kuş Figürüne Ait Baş, Arka Yüz.

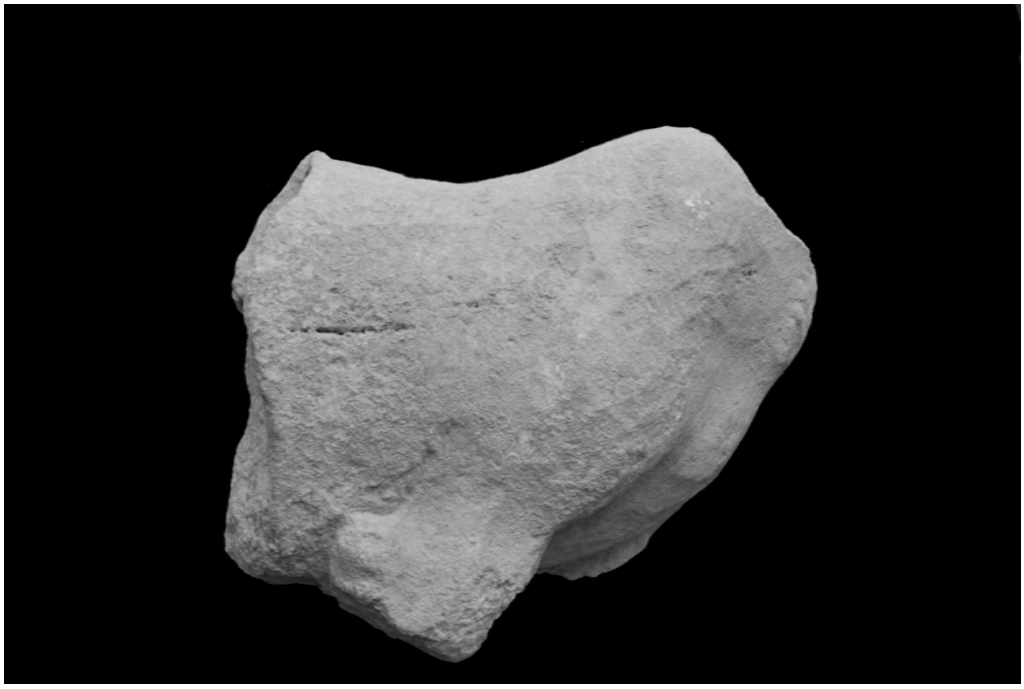
LEVHA XXXVIII

a- Gövde Parçası.

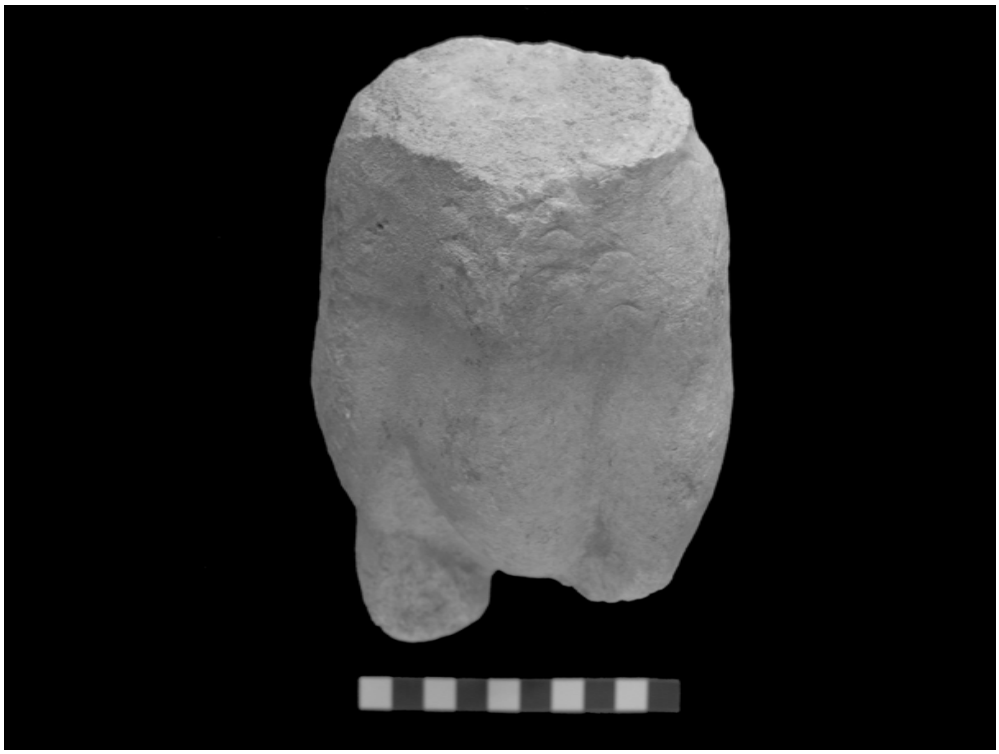

b- Gövde Parçası, Çizim.

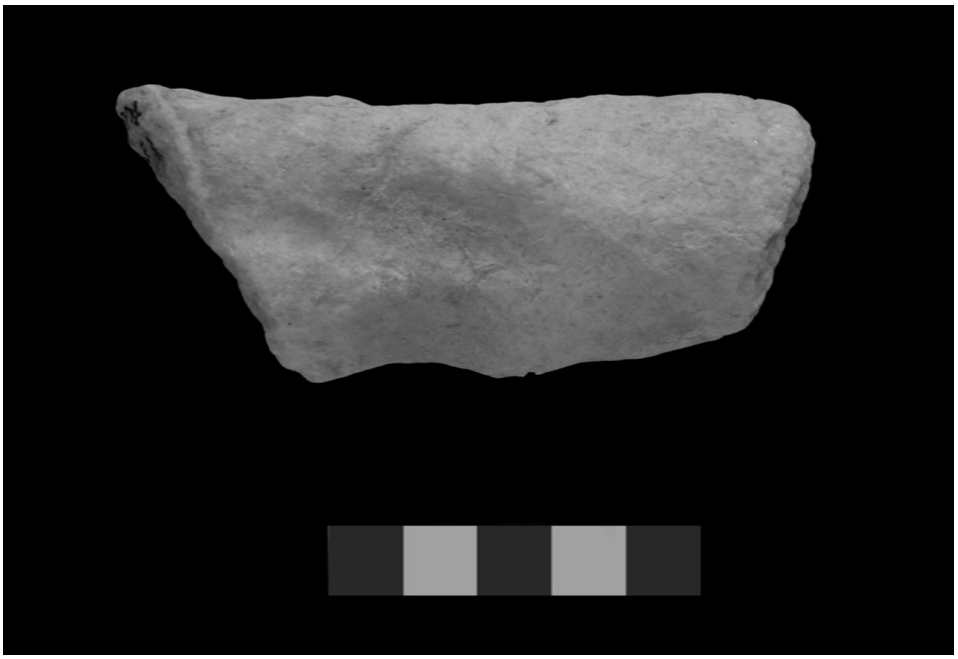

c- Gövde Parçası, Arka Yüz.

LEVHA XXXIX

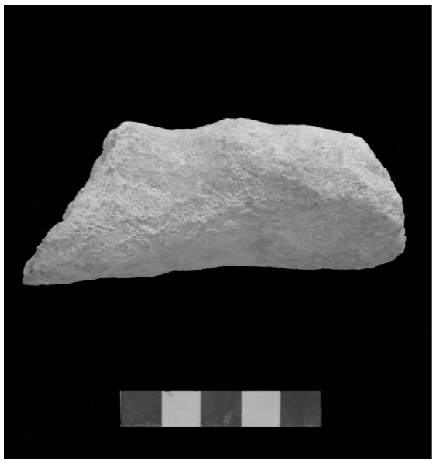

a- Gövde Parçası.

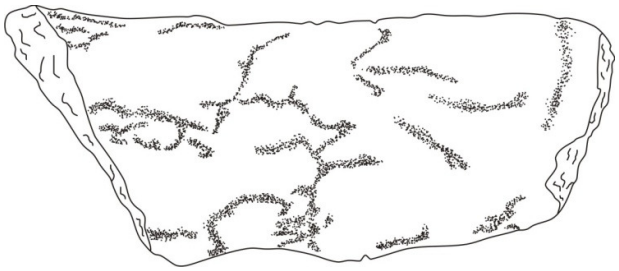

b- Bacak Parçası.

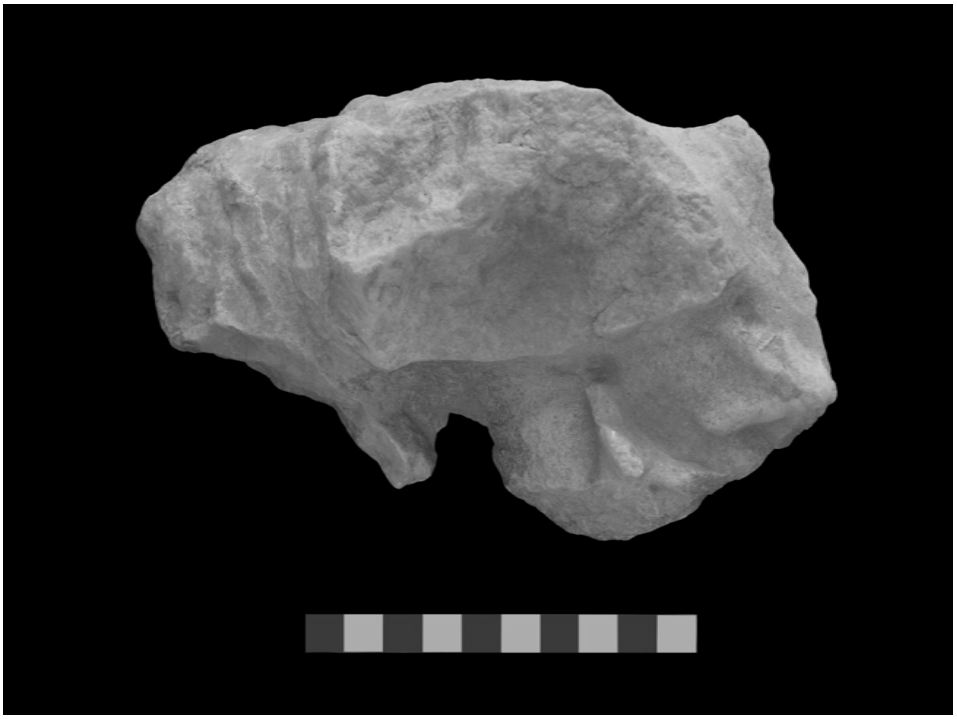
LEVHA XL

a- Bacak Parçası, Arka Yüz.

b- Bacak Parçası, Çizim.

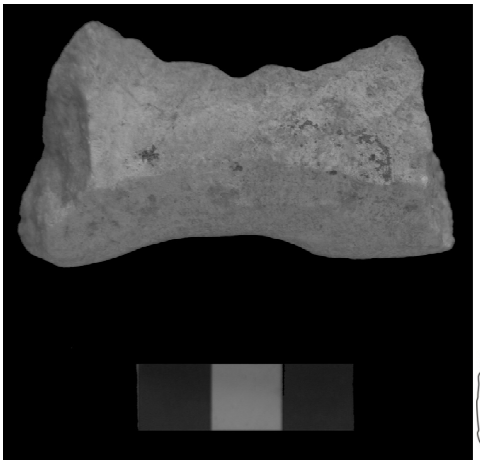

c- Dal ve Kuş Figürü Parçası.

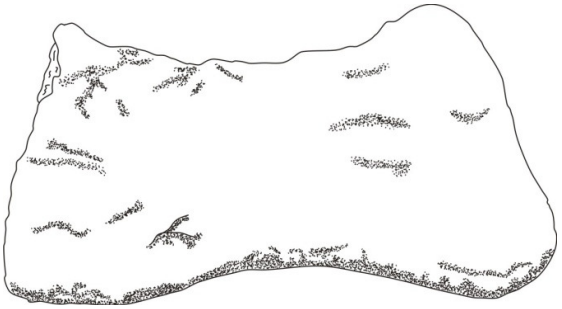
LEVHA XLI

a- Bacak Parçası.

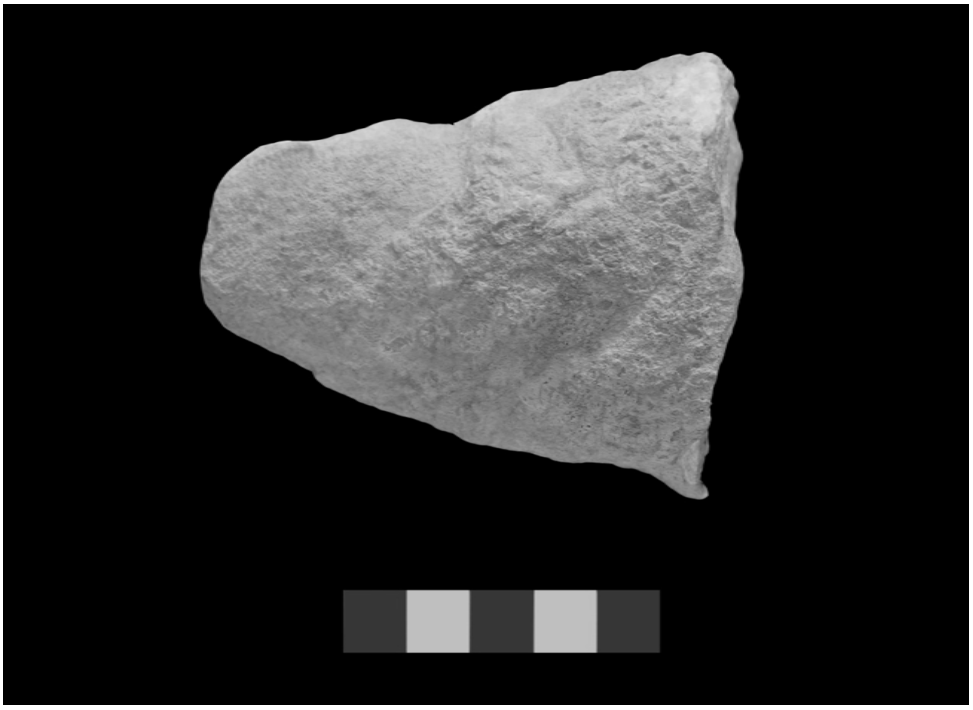

b- Bacak Parçası, Arka Yüz.

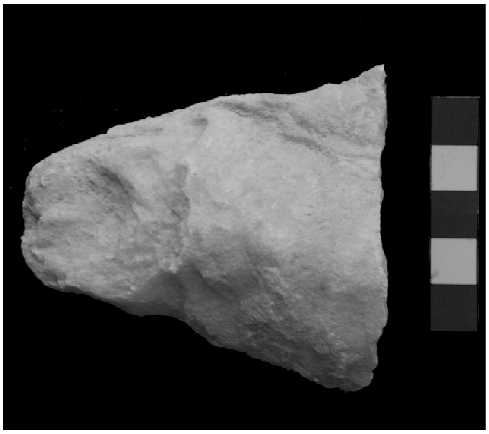

c- Bacak Parçası,Çizim.

LEVHA XLII

a- Ayak ve Bacak Parçası.

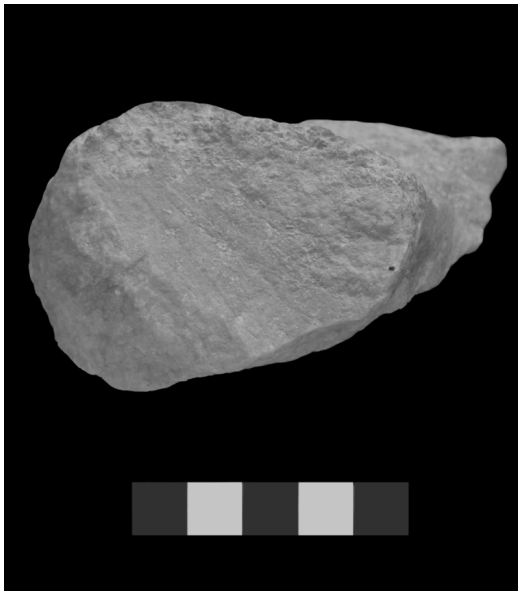

b- Ayak ve Bacak Parçası, Arka Yüz.

c- Ayak ve Bacak Parçası,Çizim.

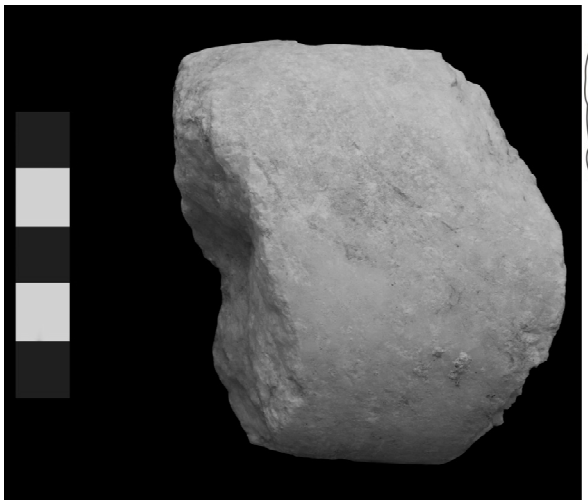
LEVHA XLIII

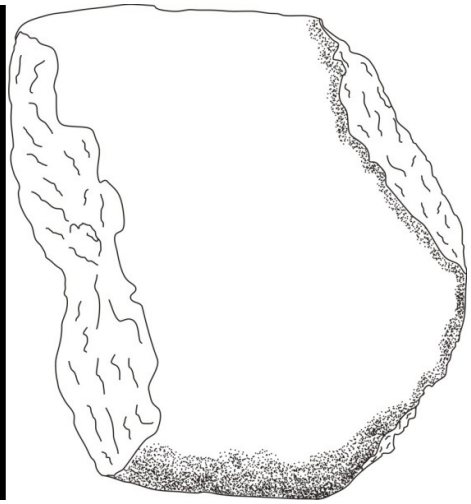
a- Dal Parçası.

b- Dal Parçası, Çizim.

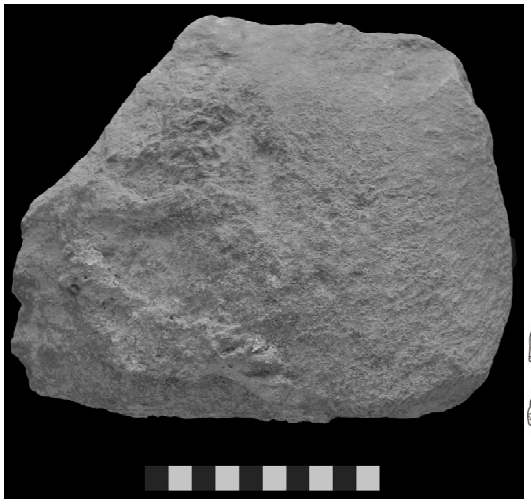

c- Boyun Parçası.

d- Boyun Parçası, Çizim.

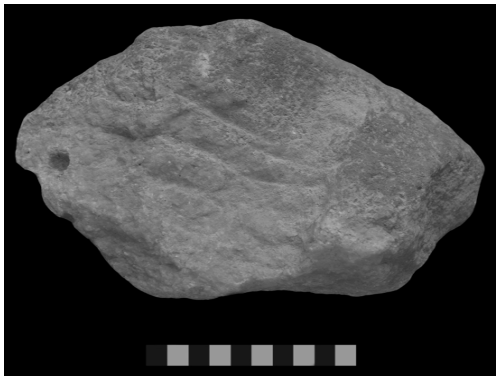
LEVHA XLIV

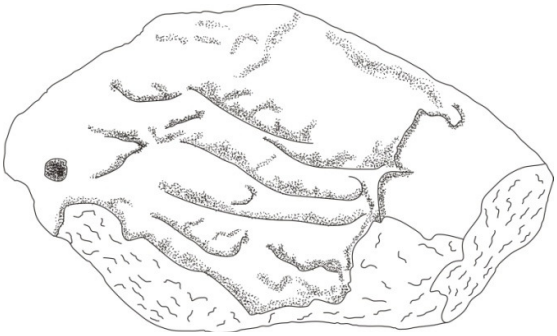
a- Köşe Parçası.

b- Köşe Parçası, Çizim.

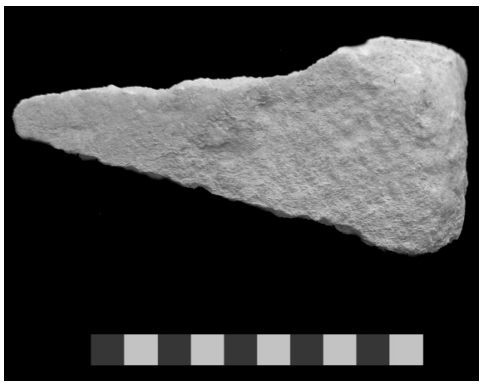

c- Esere Ait Parça.

d- Esere Ait Parça, Çizim.

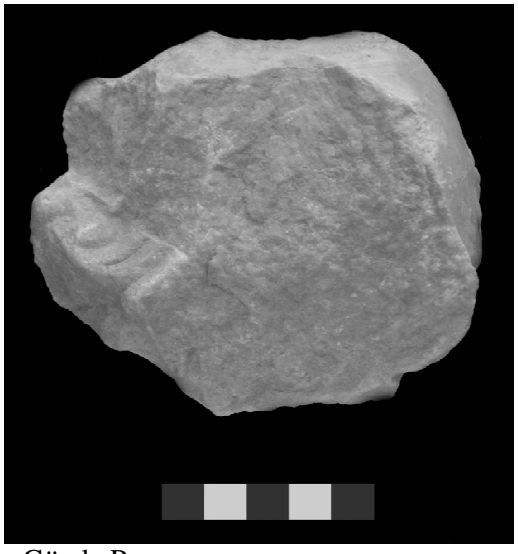
LEVHA XLV

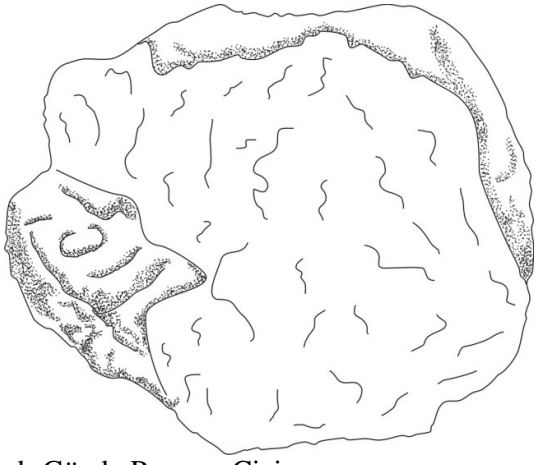
a- Köşe Parçası.

b- Köşe Parçası, Çizim.

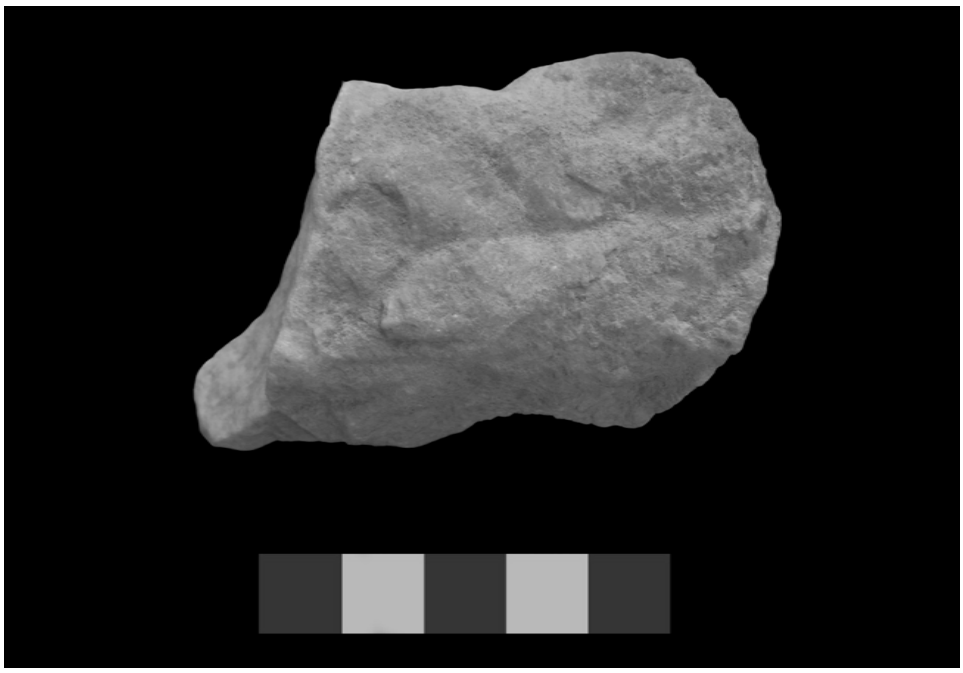

c- Gövde Parçası.

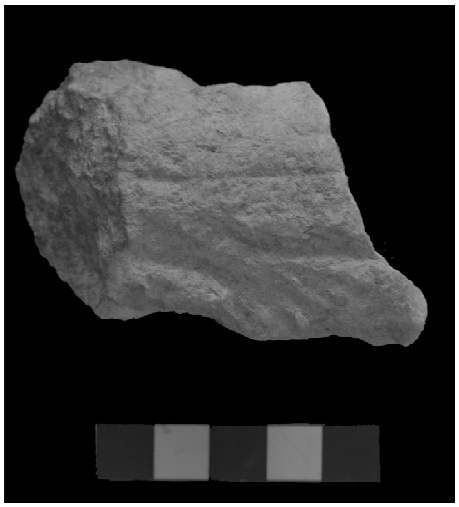

d- Gövde Parçası, Çizim.

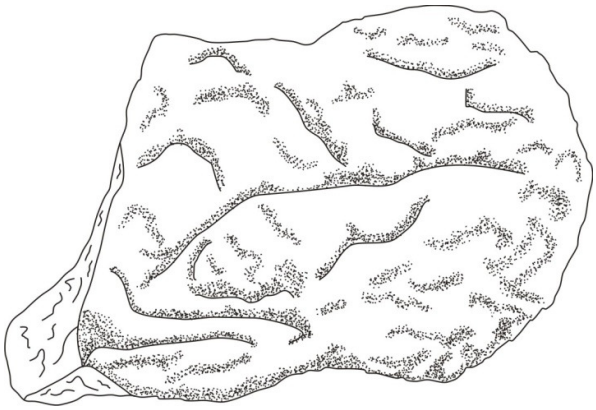
LEVHA XLVI

a- Bacak Parçası.

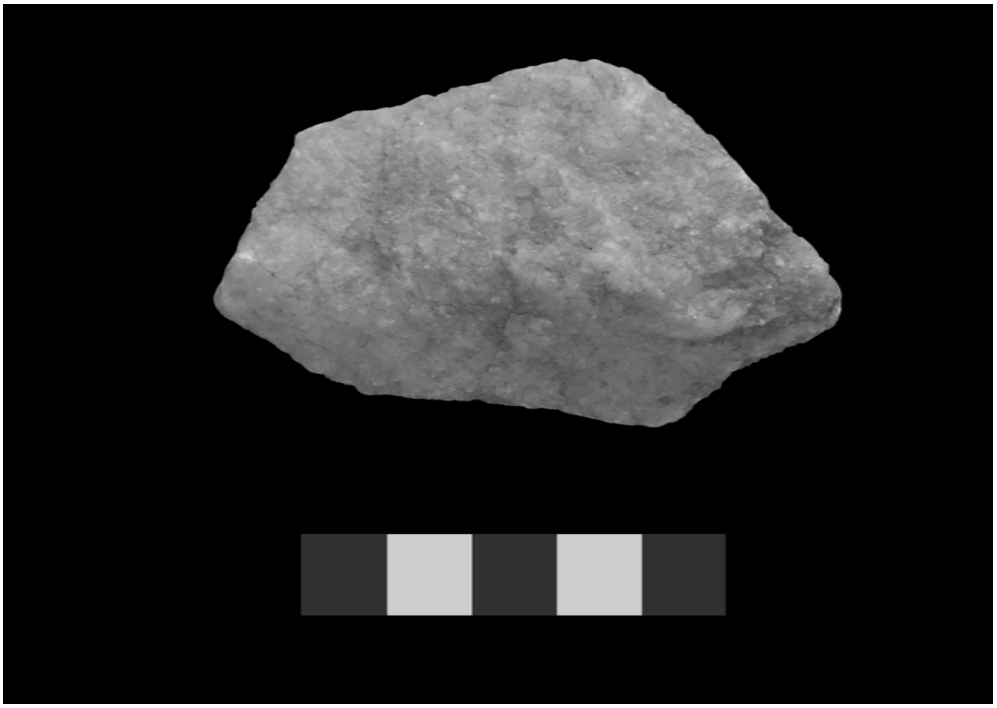

b- Bacak Parçası, Arka Yüz.

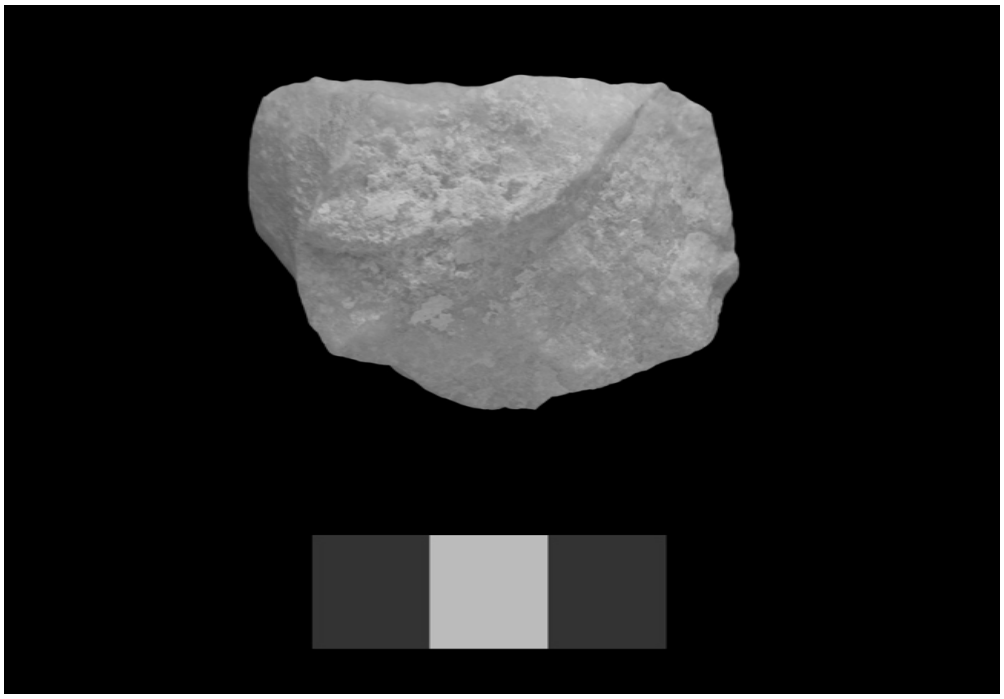

c- Bacak Parçası, Çizim.

LEVHA XLVII

a- Esere Ait Parça.

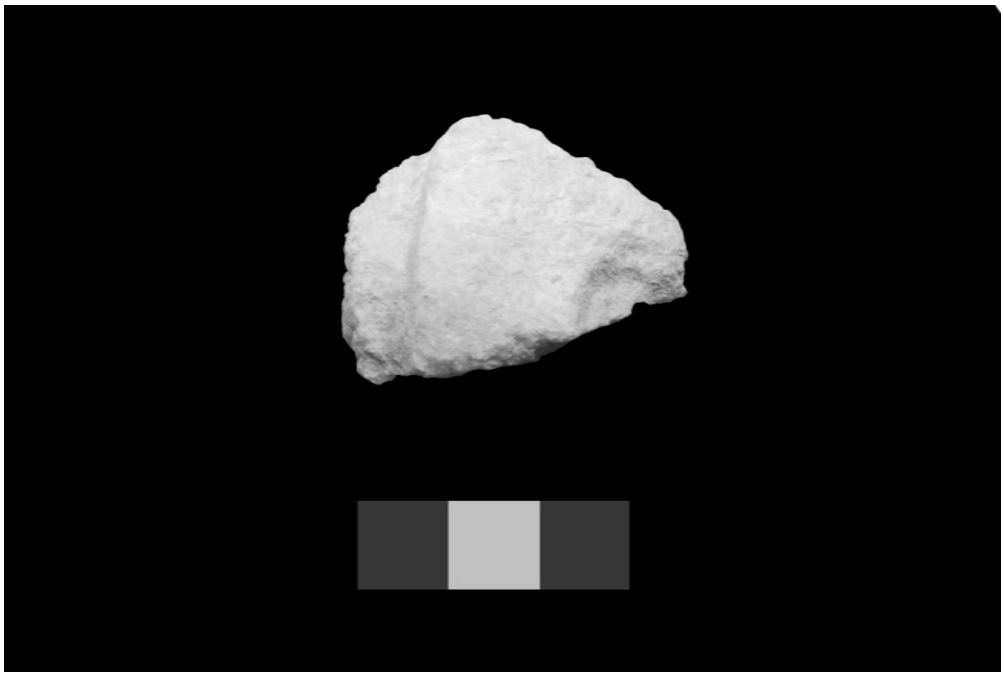

b- Esere Ait Parça.

LEVHA XLVIII

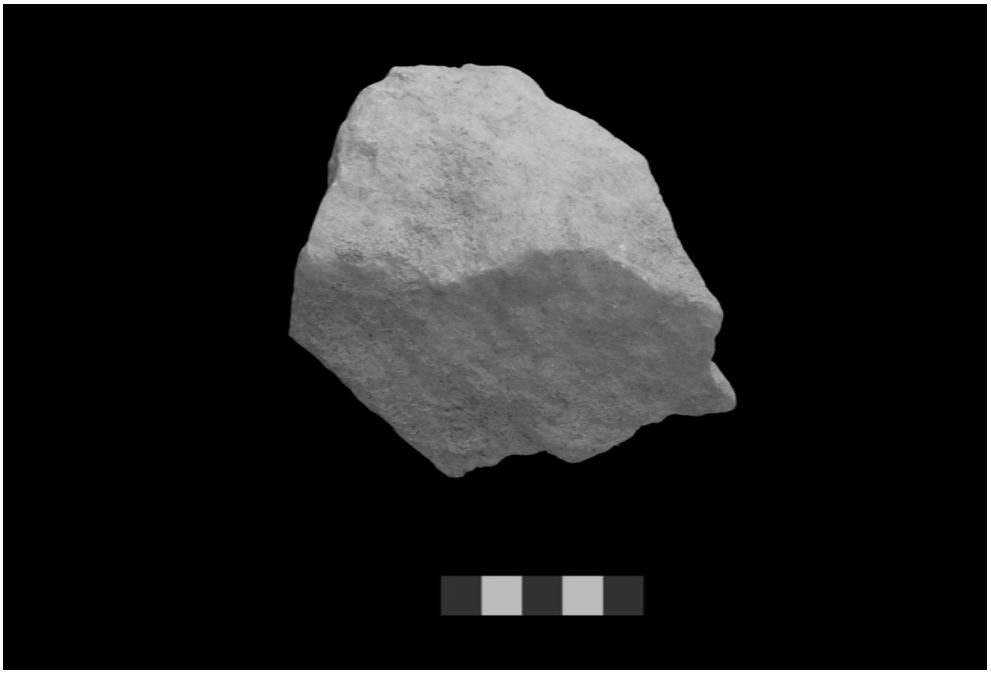

a- Hayvan Figürüne Ait Parça.

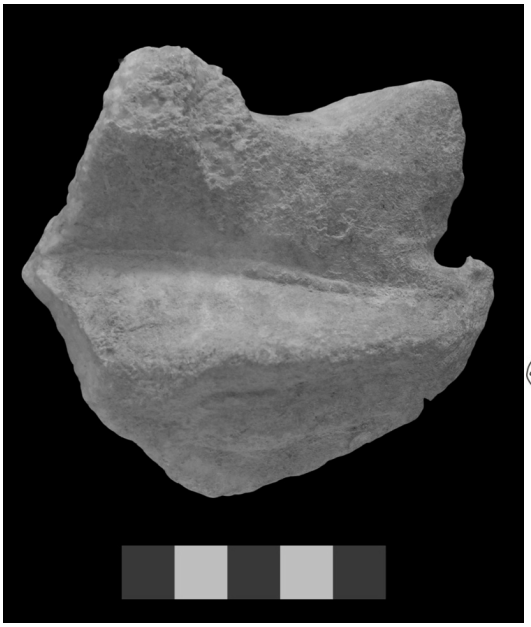

b- Esere Ait Parça.

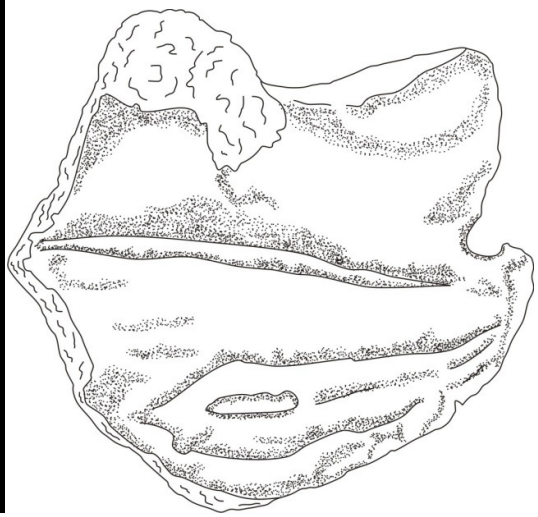
LEVHA XLIX

a- Esere Ait Parça.

b- Esere Ait Parça.

c- Esere Ait Parça, Çizim.

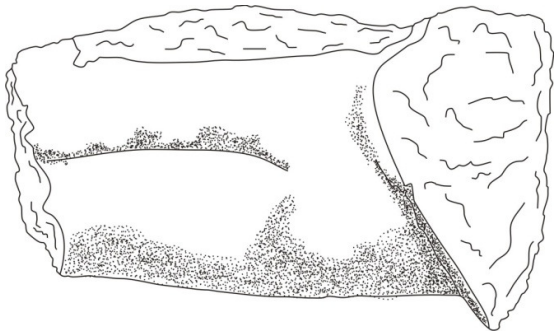
LEVHA L

a- Bacak Parçası.

b- Bacak Parçası, Arka Yüz.

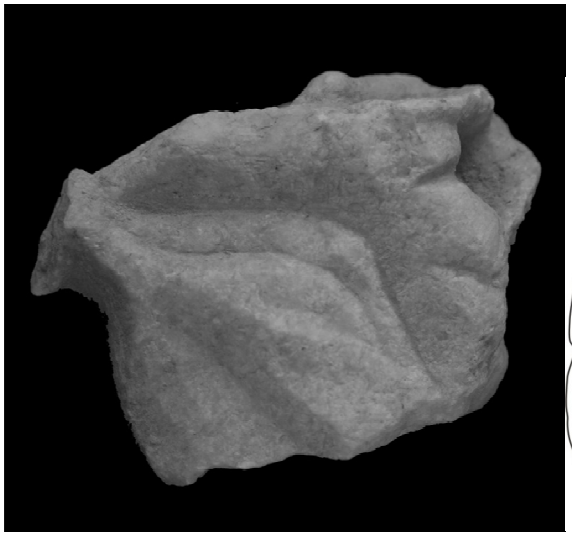

c- Bacak Parçası, Çizim.

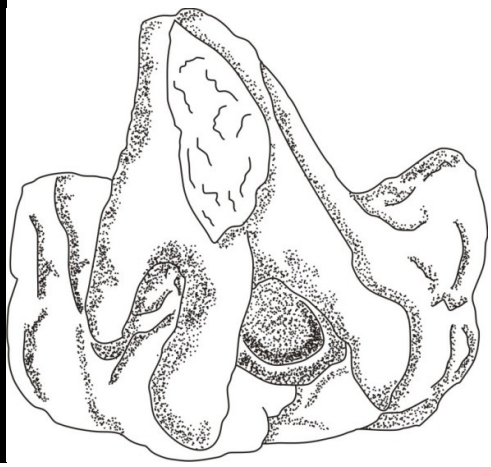
LEVHA LI

a- Pençe ve Dal Parçası.

b- Pençe ve Dal Parçası.

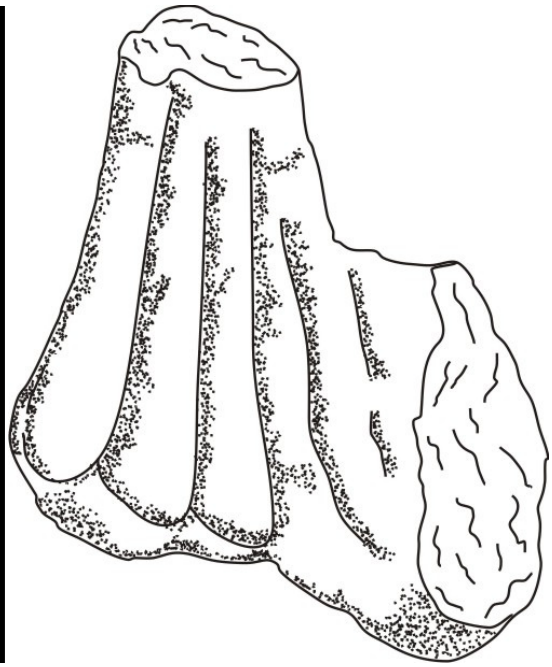

c- Pençe ve Dal Parçası, Çizim.

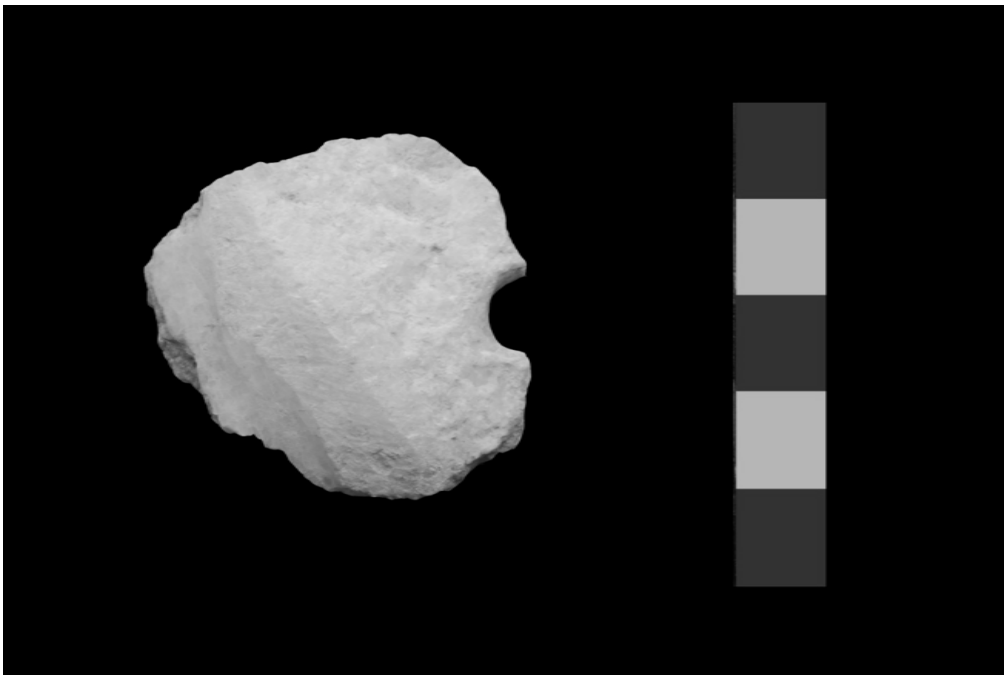
LEVHA LII

a- Kuyruk Parçası.

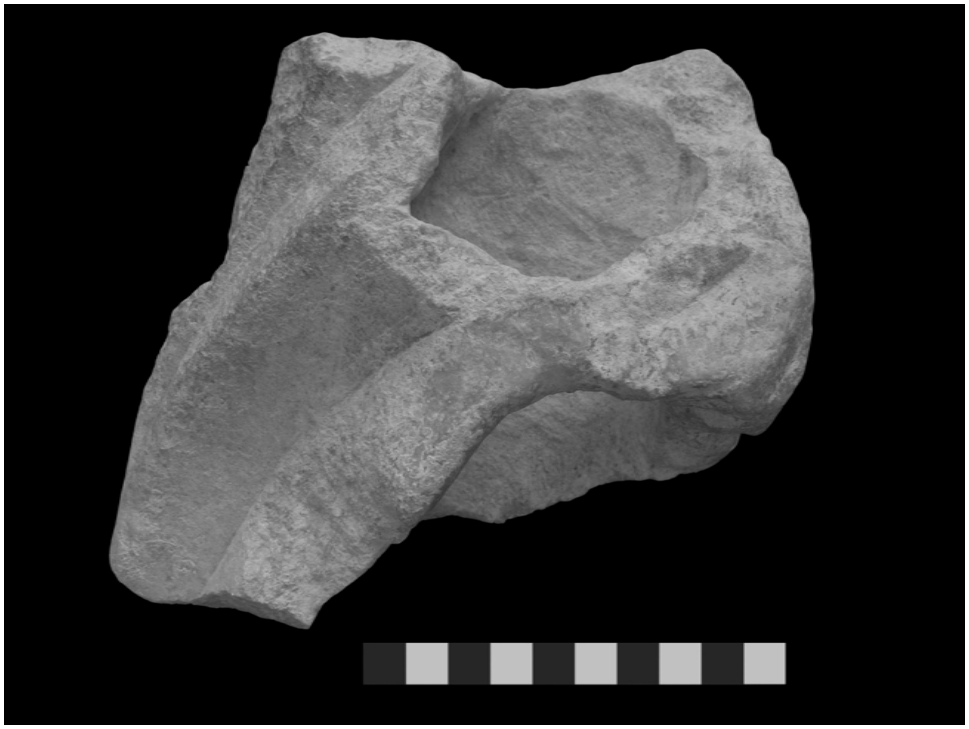

b- Kuyruk Parçası, Çizim.

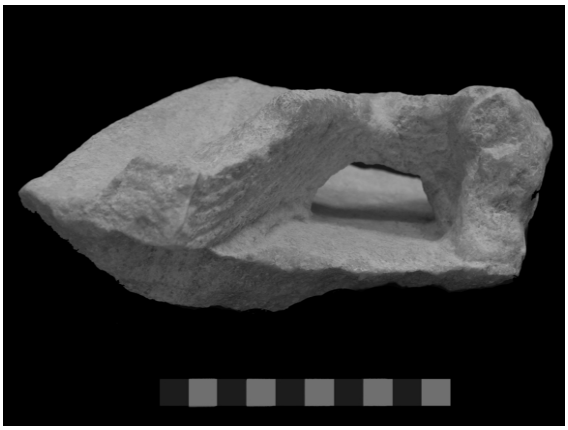

c- Hayvan Figürüne Ait Parça.

LEVHA LIII

a- Esere Ait Parça.

b- Esere Ait Parça.

c- Esere Ait Parça, Çizim.

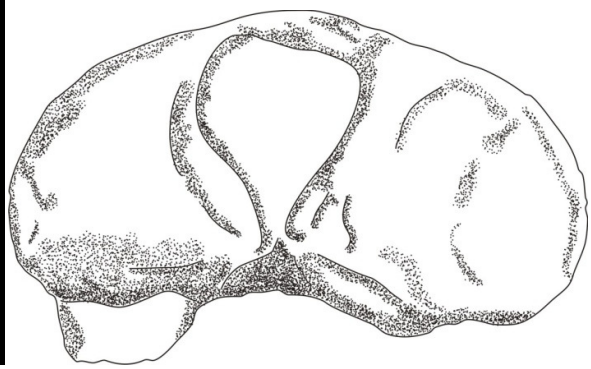
LEVHA LIV

a- Esere Ait Parça.

b- Esere Ait Parça.

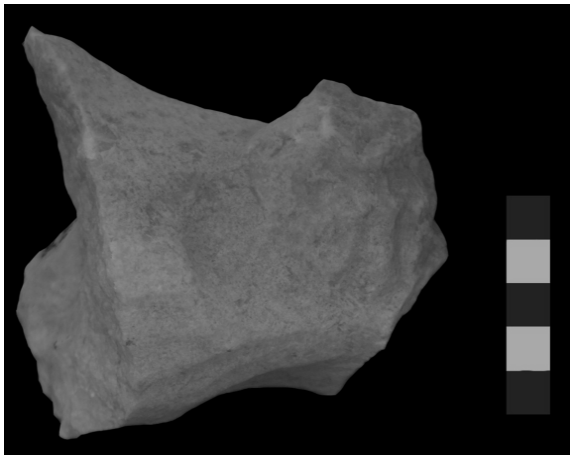

c- Esere Ait Parça, Çizim.

LEVHA LV

a- Dal Parçası ve Kuş Figürüne Ait Parça.

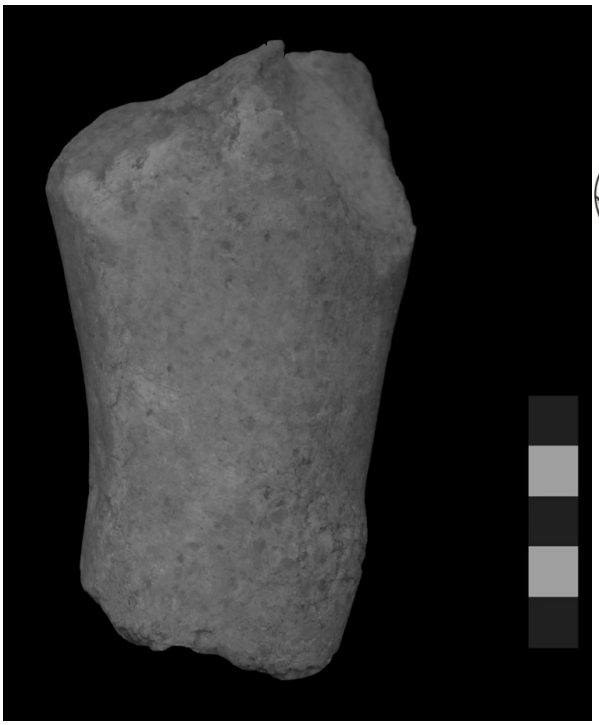

b- Hayvan Figürüne Ait Parça.

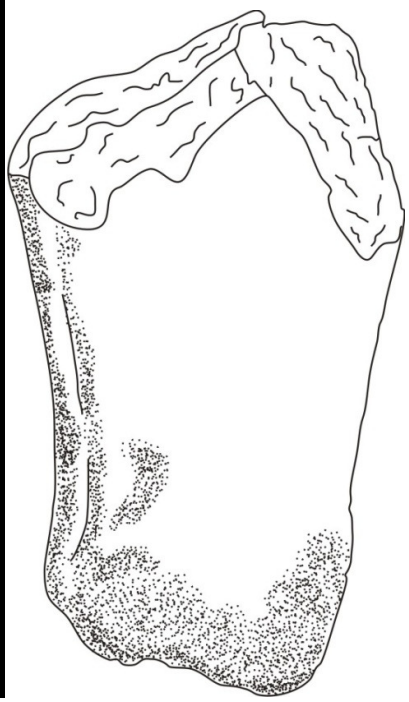

c- Hayvan Figürüne Ait Parça, Çizim.

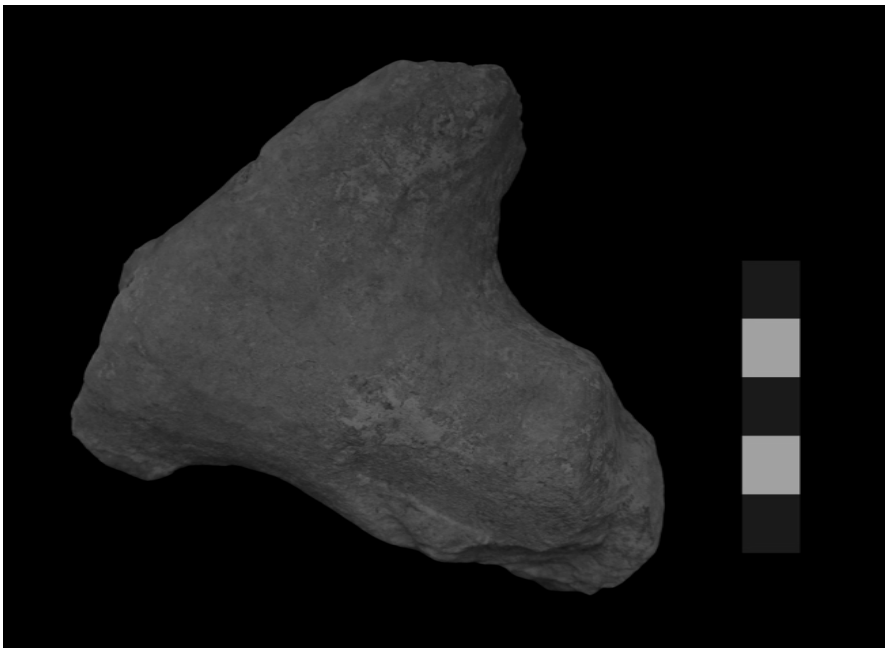
LEVHA LVI

a- Bacak Parçası.

b- Bacak Parçası, Çizim.

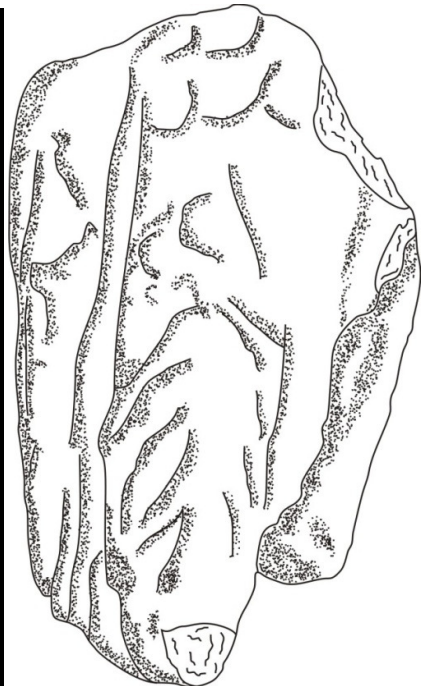

c- Esere Ait Parça.

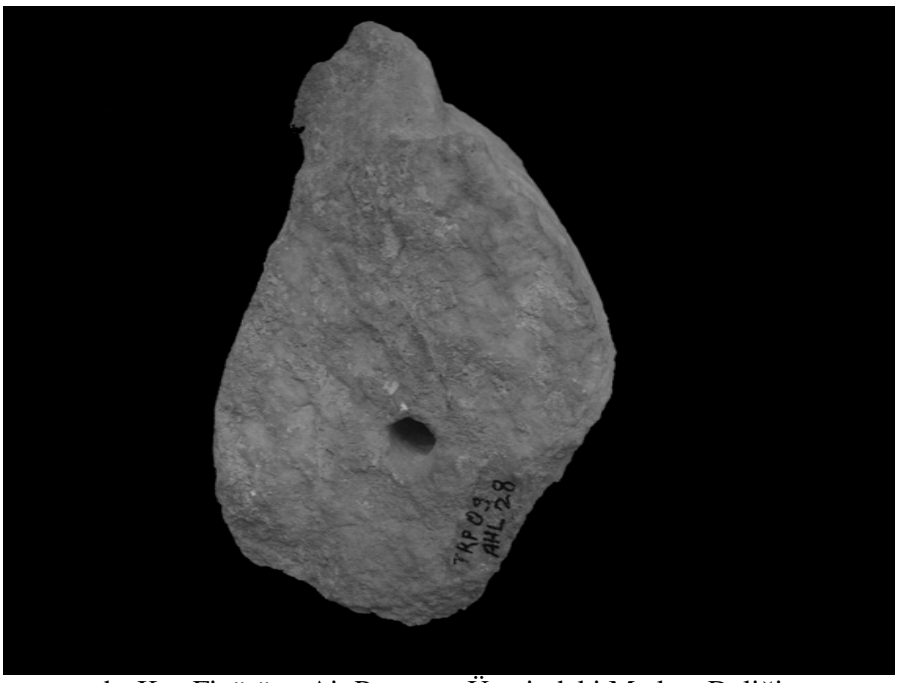
LEVHA LVII

a- Kuş Figürüne Ait Parça.

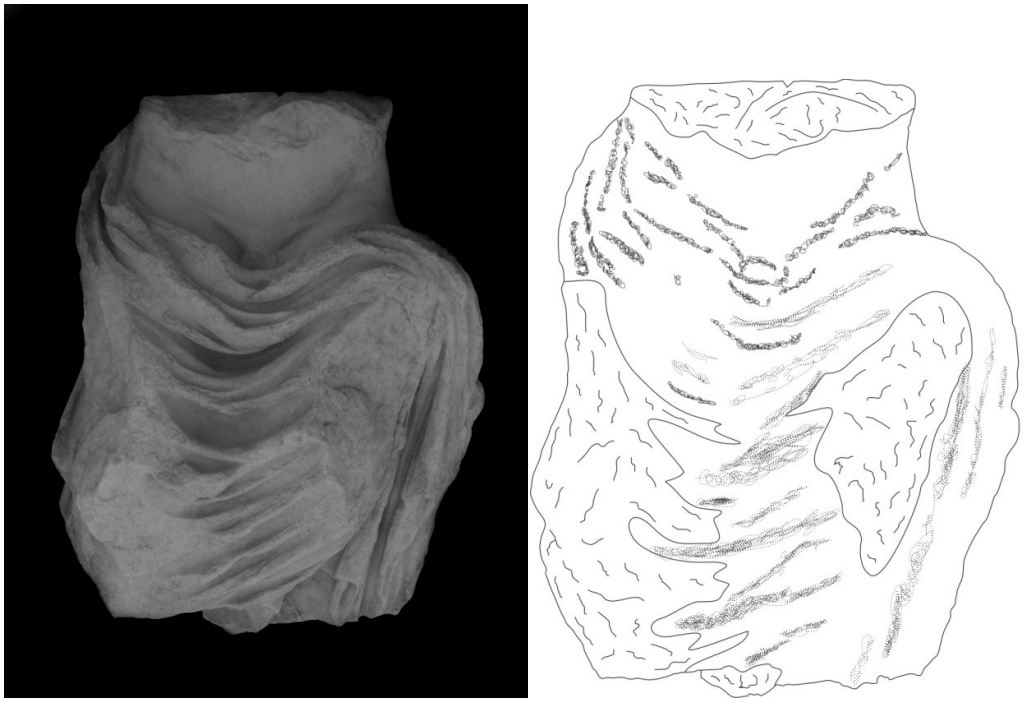

b- Kuş Figürüne Ait Parça, Çizim.

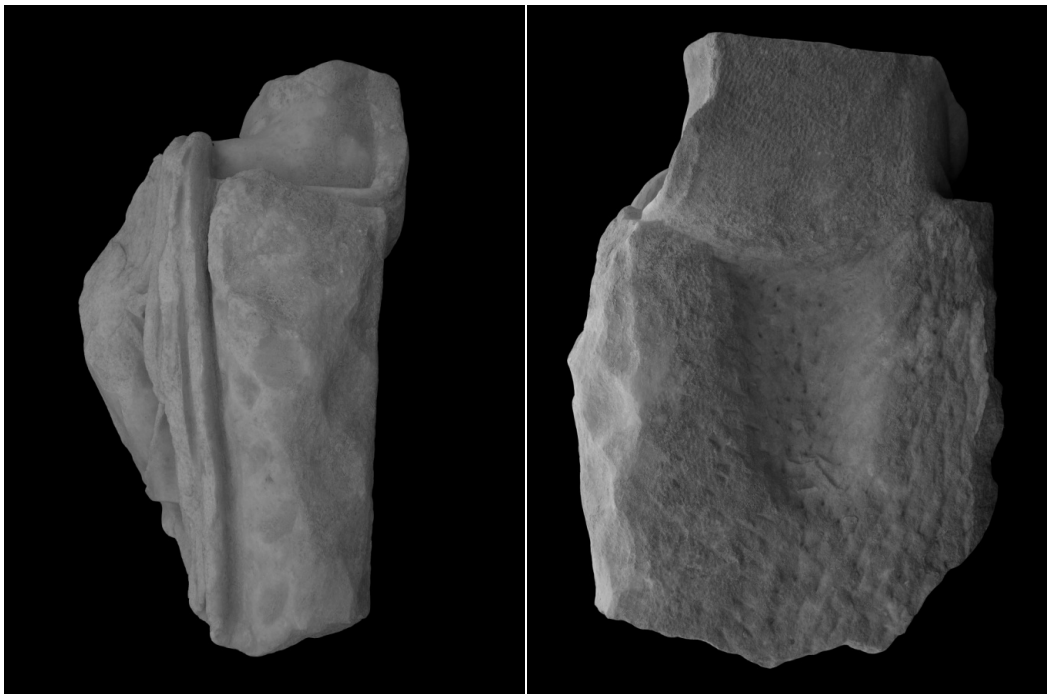

b- Kuş Figürüne Ait Parçanın Üzerindeki Matkap Deliği.

LEVHA LVIII

a – b Orpheus

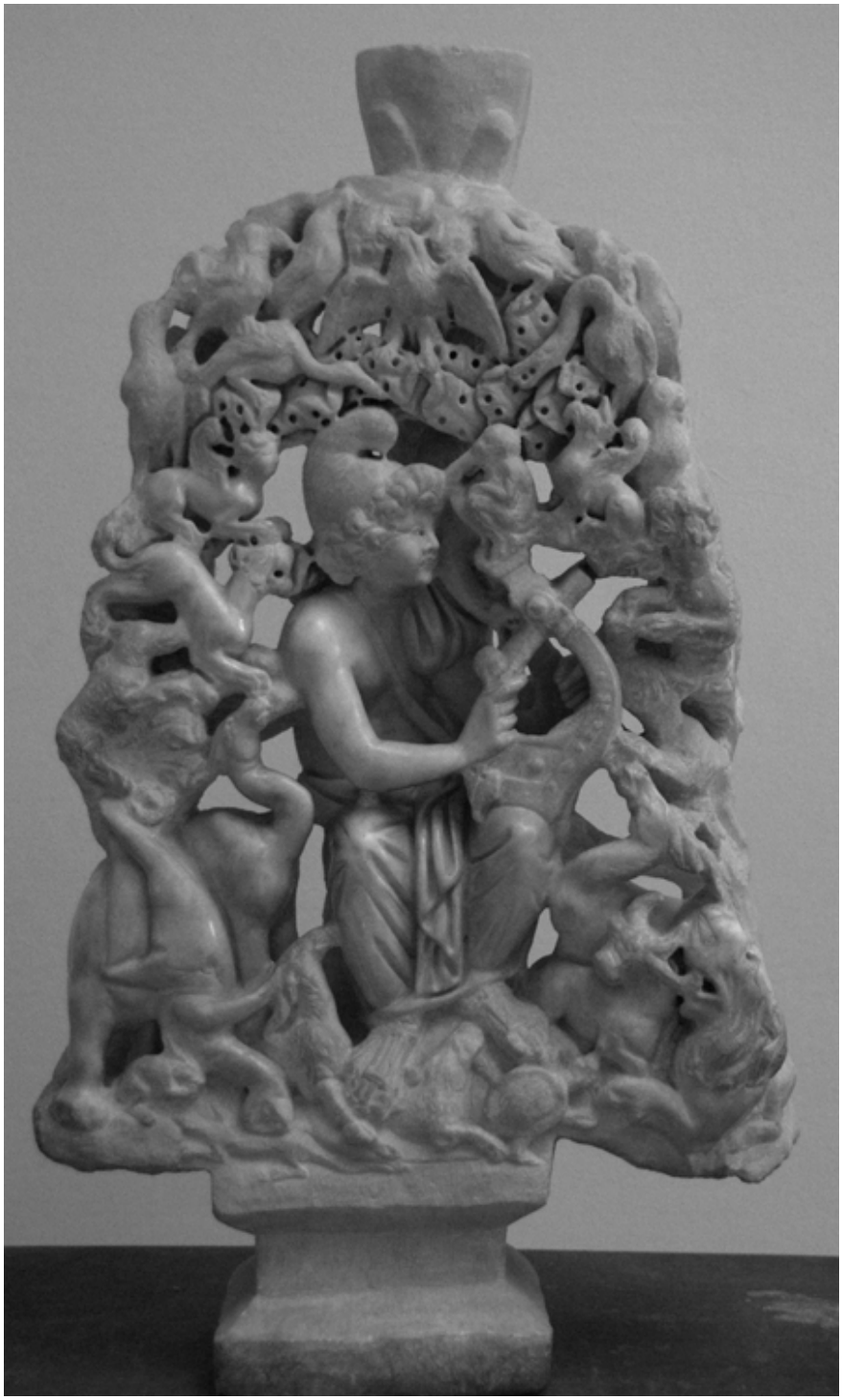
c – d Orpheus

LEVHA LIX

Lacus Orphei, Edirne Müzesi

LEVHA LX

Lacus Orphei, Sabratha

LEVHA LXI

Lacus Orphei, Byblos

LEVHA LXII

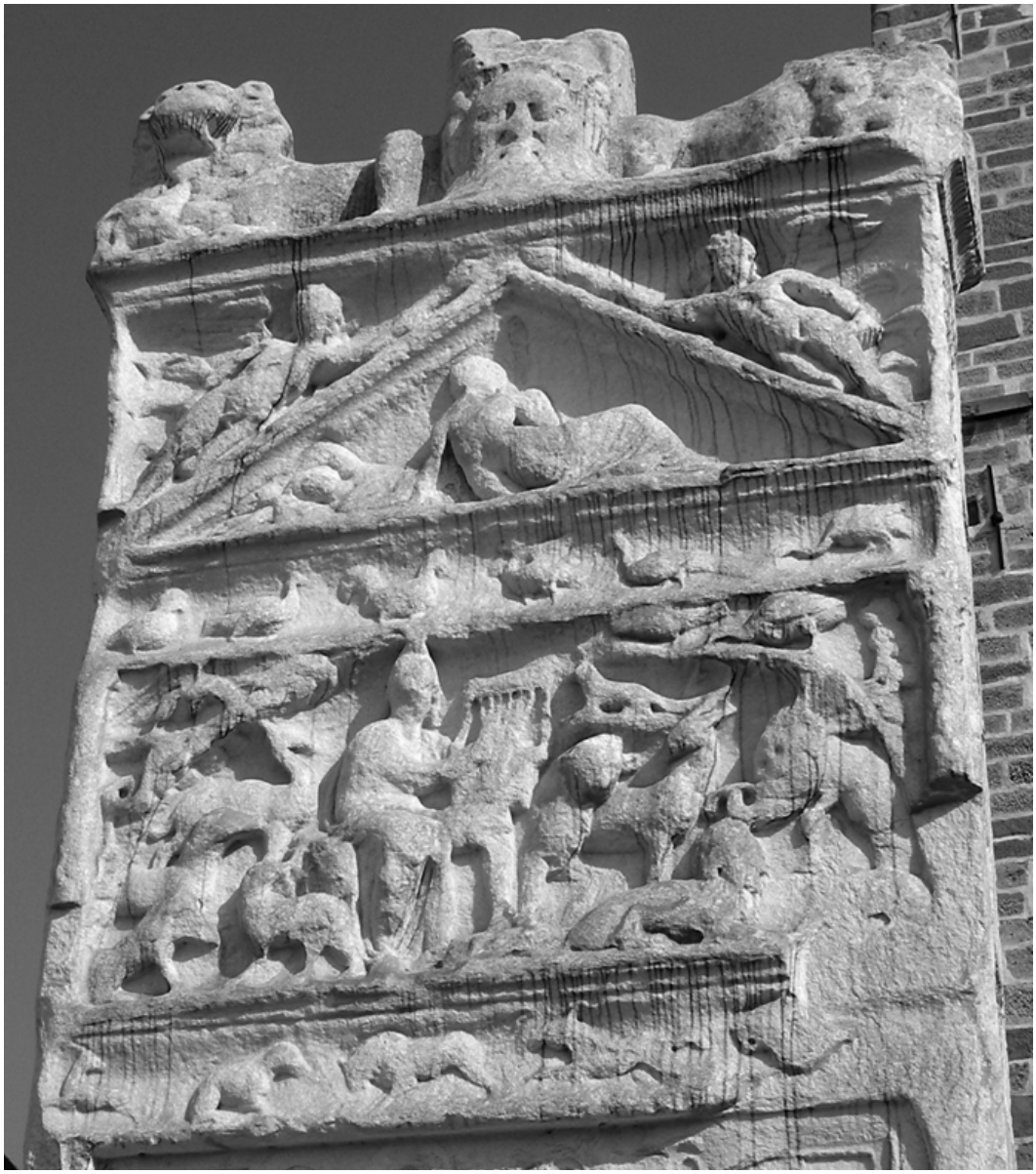
Lacus Orphei, Atina Bizans Müzesi.

LEVHA LXIII

Disparu Mezar Kabartması.

LEVHA LXIV

Pettau Mezar Kabartması.

LEVHA LXV

a- Lahit, Campo Verano (Garezou 1994).

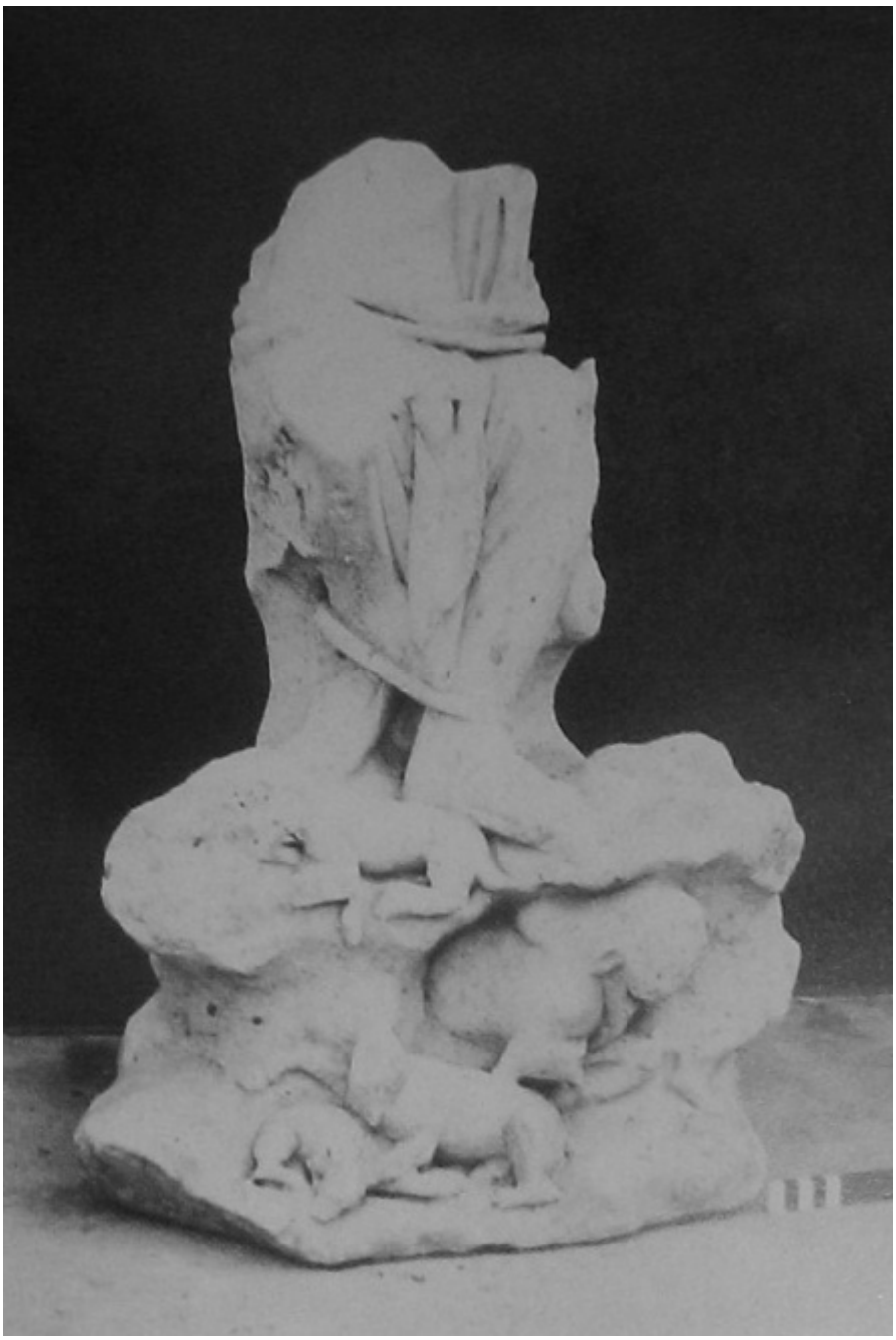
b- Lahit, Thessalonique

LEVHA LXVI

Orpheus, Roma Tiburtina

LEVHA LXVII

Orpheus, Çanakkale, Biga (Tülek 1998).

LEVHA LXVIII

Orpheus, İstanbul Arkeoloji Müzesi.

LEVHA LXIX

a- Adana Orpheus Mozaiği.

b- Edessa Orpehus Mozaiği

LEVHA LXX

a- Kos Orpheus Mozaiği (Tülek 1998).

b- Oudna Orpheus Mozaiği

LEVHA LXXI

a- Palermo Orpheus Mozaiği.

b- Ptolemais Orpehus Mozaiği

LEVHA LXXII

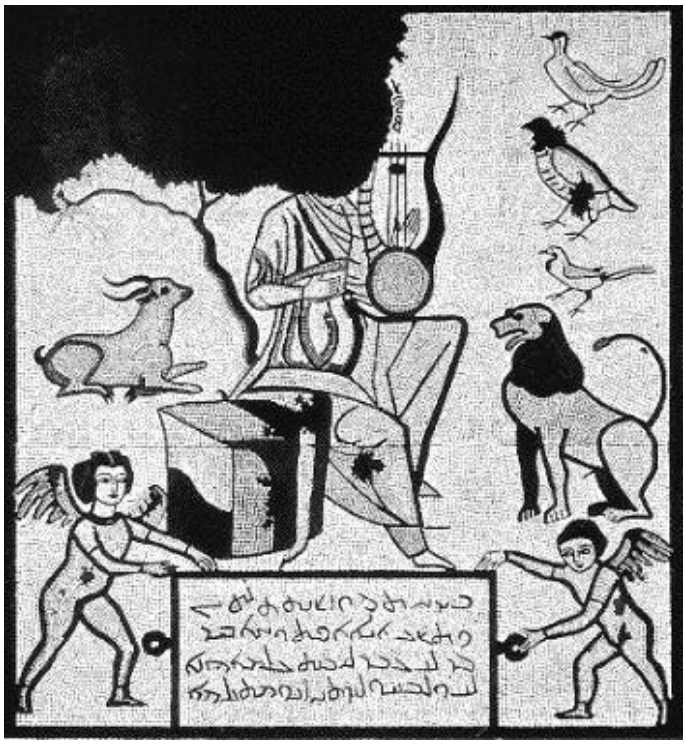

a- St. Colombe Orpheus Mozaiği (Garezou 1994).

b- Tarsus Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXIII

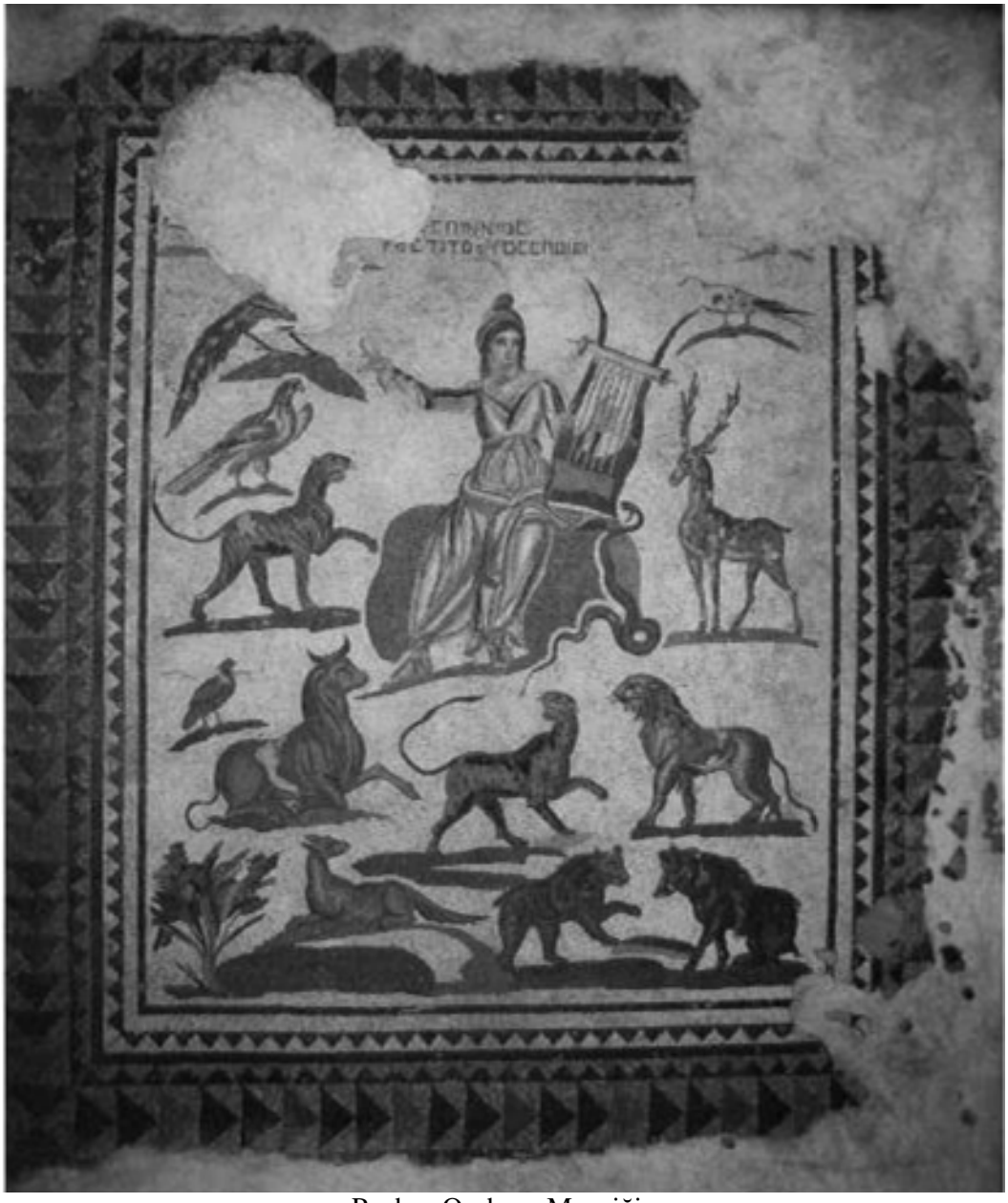

a- Urfa Orpheus Mozaiği.

b- Aix Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXIV

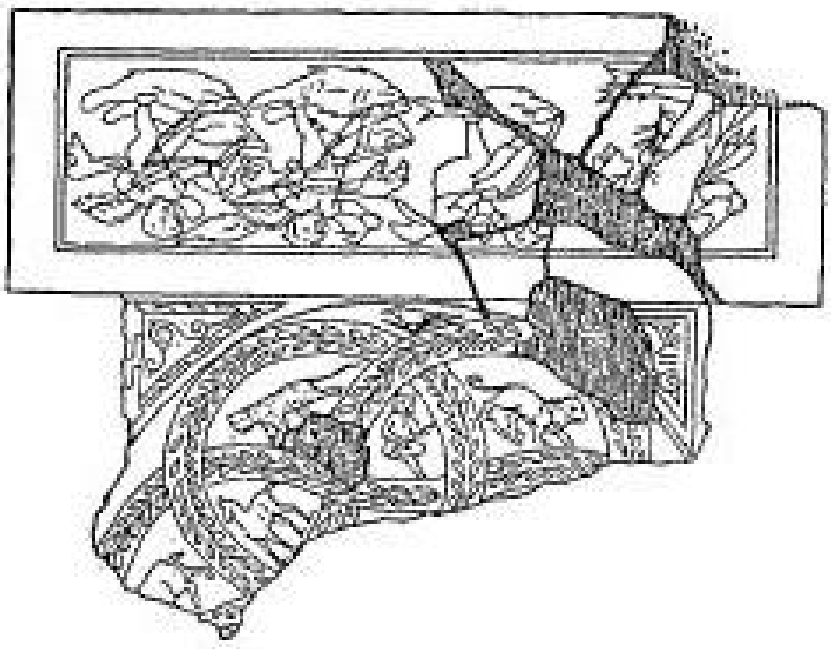

Paphos Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXV

a- Wight Orpheus Mozaiği

b- Sousse Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXVI

a- Miletos Orpheus Mozaiği.

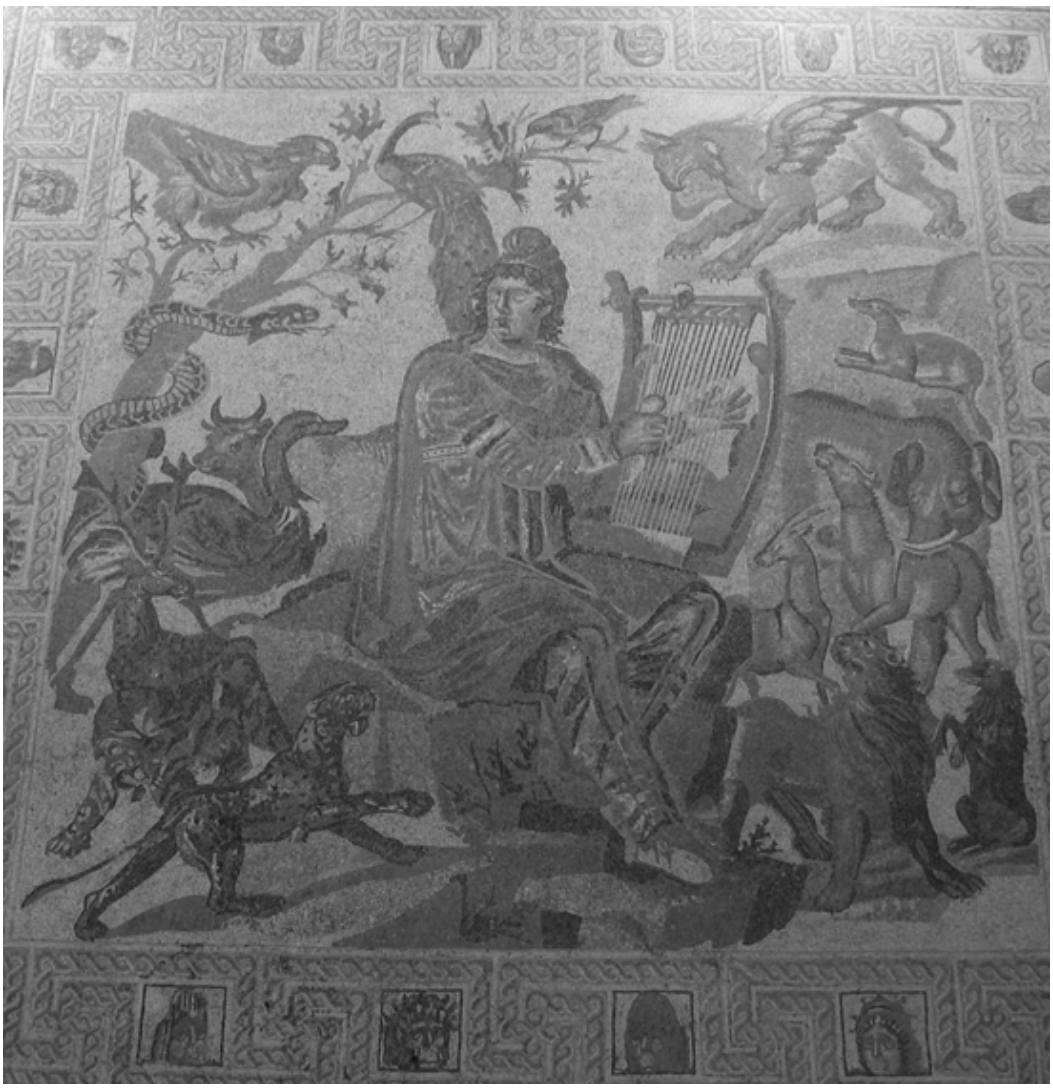
b- Carnuntum Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXVII

Zaragoza Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXVIII

Chahba Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXIX

Kudüs Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXX

a- Laon Orpheus Mozaiği.

b- Sparta Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXXI

a- S. Anselmo Orpheus Mozaiği (Garezou 1994).

b- Zippori Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXXII

a- Leptis Magna Orpheus Mozaiği.

b- Perugia Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXXIII

a- Volubilis Orpheus Mozaiği.

b- Yvonand Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXXIV

a- El-Jem Orpheus Mozaiği.

b- Kuzey Suriye Orpheus Mozaiği (Tülek 1998).

LEVHA LXXXV

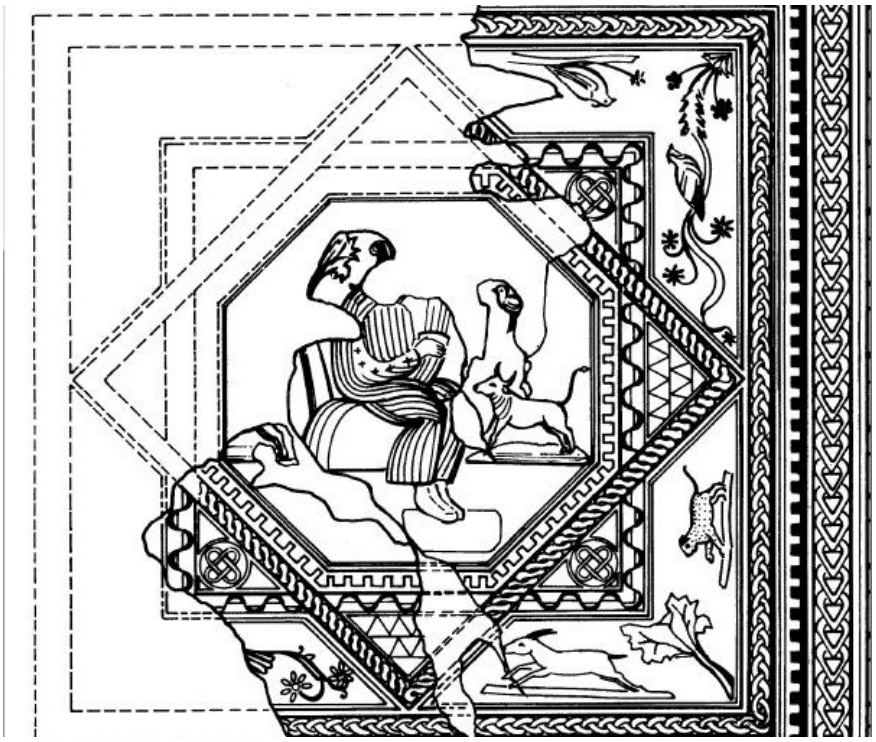

a- Withington Orpheus Mozaiği (Garezou 1994).

b- Jenah-Chehab Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXXVI

a- Yugoslavya Orpheus Mozaiği (Chiaro 1972).

b- Horkstow Orpheus Mozaiği (Garezou 1994).

LEVHA LXXXVII

a- Littlecote Orpheus Mozaiği.

b- Rottweil Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXXVIII

a- Salone Orpheus Mozaiği.

b- Woodchester Orpheus Mozaiği.

LEVHA LXXXIX

a- Domitilla Katakombu.

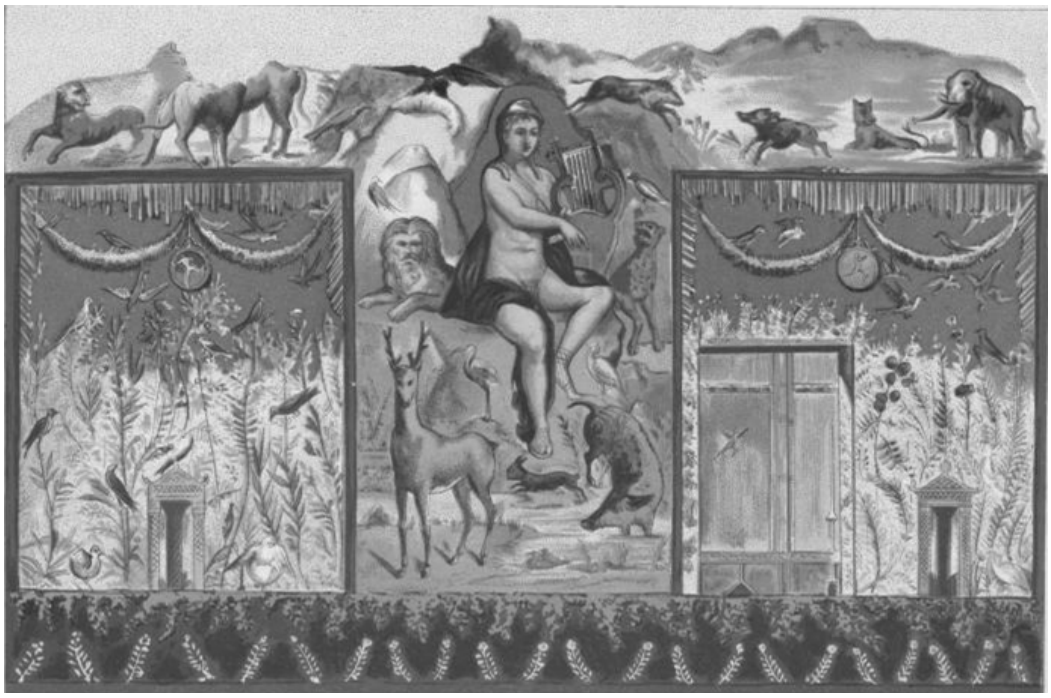

b- Domitilla Katakombu.

LEVHA XC

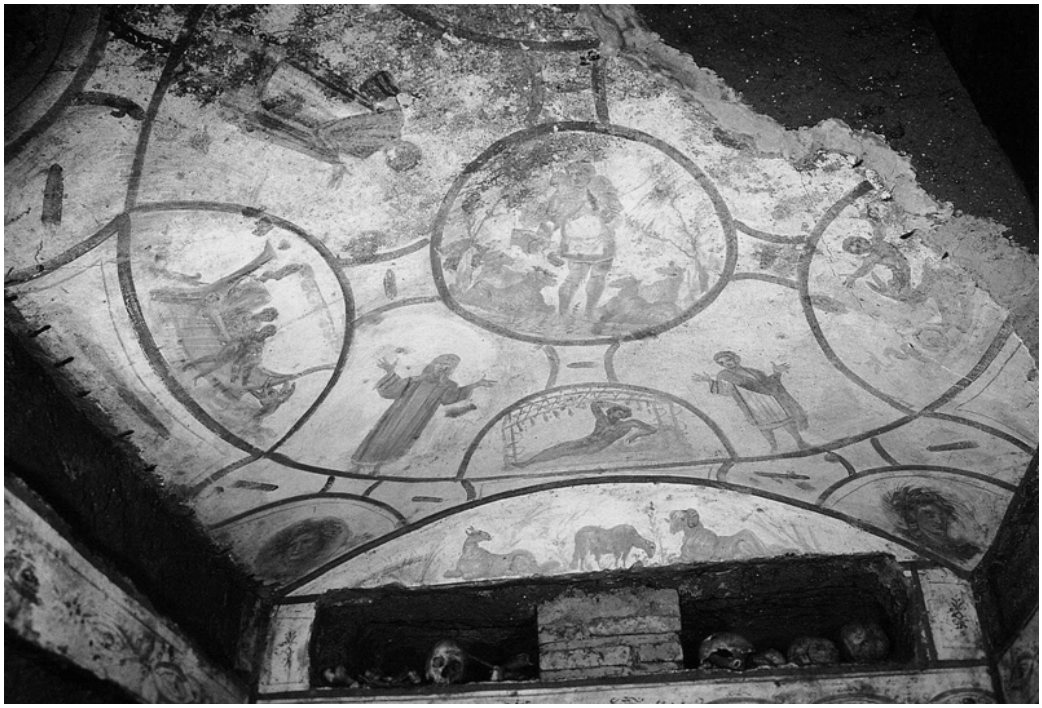

a- Domitilla Katakombu.

b- Pompei.

LEVHA XCI

a- St. Peter & Marcellinus Katakombu.

b- St. Priscilla Katakombu.

LEVHA XCII

a- St. Priscilla Katakombu.

b- St. Callixtus Katakombu.

LEVHA XCIII

a- Gemme, Münih (Garezou 1994).

b- Gemme, Berlin (Garezou 1994).

c- Gemme, Aquileia (Garezou 1994)

d- Gemme, Bulgaristan.

e- Kandil, Korinth (Broneer 1930).

LEVHA XCIV

a- Geta Dönemi'ne Tarihlenen Sikke.

b- Geta Dönemi'ne Tarihlenen Sikke.

c- Geta Dönemi'ne Tarihlenen Sikke.

b- Antonius Pius Dönemine Tarihlenen Sikke.

LEVHA XCV

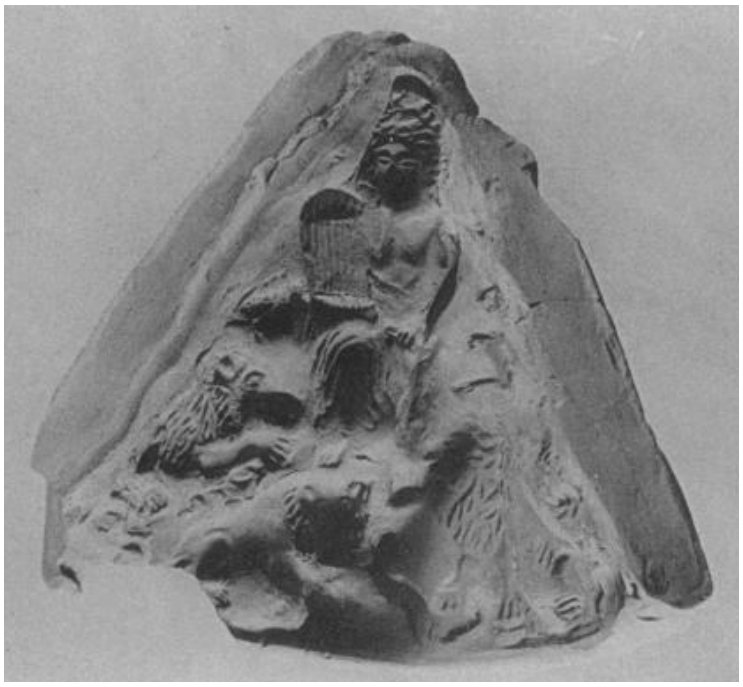

a- Fildişi Pyksis, Bobbio.

b- Orpheus, Bargello Müzesi, (Toynbee 1981).

LEVHA XCVI

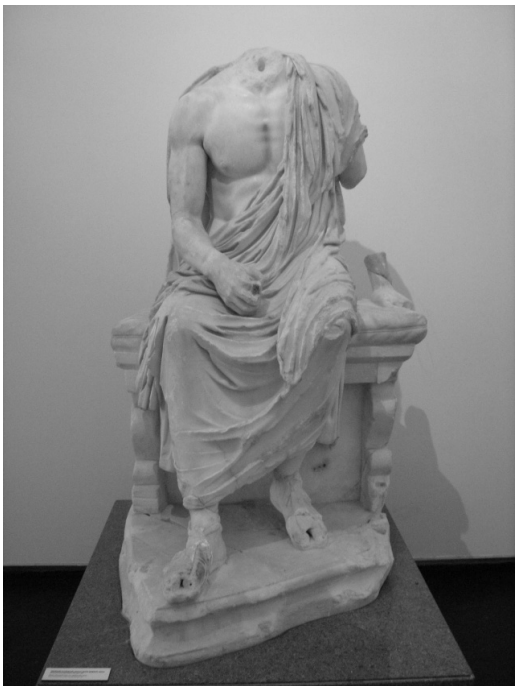

a- Pişmiş Toprak Kalıp, Atina (Grandjouan 1961).

b-Terra Sigilata, Cologne (Garezou 1994).

LEVHA XCVII

a- Görkemli Sandalyede Oturan Çıplak Çıplak Göğüslü Adam

b- Kent Kıyafeti Giymiş Oturan Adam

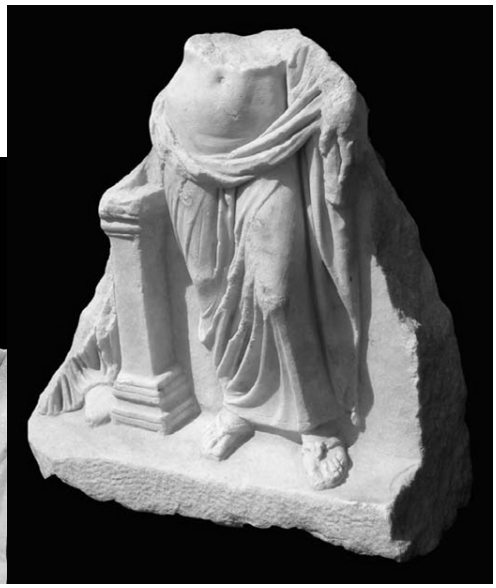

c – d Soylu Kahraman ve Av Köpekleri

LEVHA XCVIII

a- Aslan Kabartmalı Lahit Parçası, Laodikeia (Tarhan 2006, Resim 29).

b- Frizli Lahit Parçası, Laodikeia (Tarhan 2006, Resim 14).

c- Paye Başlığı, Hierapolis.

LEVHA XCIX

a- 2007 Yılı Kazı Sezonunda Kabartmanın Durduğu Düşünülen Alan.

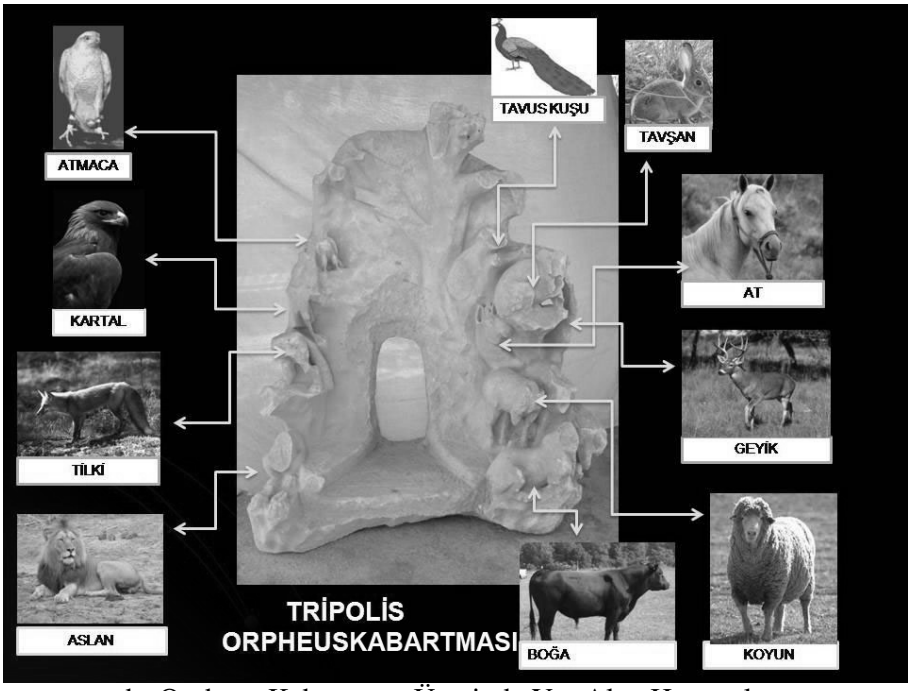

b- 2009 Yılı Kazı Sezonunda Kabartmanın Durduğu Düşünülen Alan.

LEVHA C

a- Orpheus Heykelinin Kabartma Üzerindeki Yeri.

b- Orpheus Kabartması Üzerinde Yer Alan Hayvanlar.

HAYVANLAR / ESERLER	ASLAN	AT	ATMACA	BOĞA	GEYİK	KARTAL	KOYUN	ÖKÜZ	TAVŞAN	TAVUS KUŞU	TİLKİ	SPHENKS	KÖPEK	HOROZ
Tripolis Orpheus Kabartması	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Çeşme Süslemesi (Sabratha)	X					X		X	X			X		
Çeşme Süslemesi (Byblos)	X	X										X		
Çeşme Süslemesi (Edirne)	X	X			X	X				X			X	
Çeşme Süslemesi (Atina)	X			X	X	X						X		X
Mezar Kabartması (Disparu)	X	X			X				X					
Mezar Kabartması (Pettau)	X				X					X				
Lahit (Campo Verano)	X													
Lahit (Thessalonique)	X	X			X		X	X	X				X	
Heykel (Tiburtina)	X													
Heykel (Biga)														
Heykel (İstanbul)		X							X					
Adana Orpheus Mozaiği	X	X	X		X			X						
Aix Orpheus Mozaiği											X			
Carnuntum Orpheus Mozaiği						X		X						
Chahba Orpheus Mozaiği	X	X	X		X	X		X		X			X	
Edessa Orpheus Mozaiği	X	X												
El-Jem Orpheus Mozaiği	X	X												
Horkstow Orpheus Mozaiği										X			X	
Jenah-Chehab Orpheus Mozaiği	X							X		X				
Kos Orpheus Mozaiği	X				X	X		X		X				

Kudüs Orpheus Mozaiği			X						X					
Kuzey Suriye Orpheus Mozaiği		X			X			X						
Laon Orpheus Mozaiği		X			X					X				
Leptis Magna Orpheus Mozaiği		X			X			X						X
Littlecote Orpheus Mozaiği													X	
Miletos Orpheus Mozaiği					X			X			X		X	
Oudna Orpheus Mozaiği	X									X				
Palermo Orpheus Mozaiği	X	X		X	X				X		X			
Paphos Orpheus Mozaiği	X				X	X		X		X	X			
Perugia Orpheus Mozaiği	X	X		X	X	X								
Ptolemais Orpheus Mozaiği	X													
Rottweil Orpheus Mozaiği													X	
Salone Orpheus Mozaiği													X	
Soussa Orpheus Mozaiği		X						X			X			
Sparta Orpheus Mozaiği	X								X					
S. Anselmo Orpheus Mozaiği		X							X					
St. Colombe Orpheus Mozaiği	X													
Tarsus Orpheus Mozaiği	X					X		X						
Trinquetaille Orpheus Mozaiği	X	X			X			X					X	
Urfa Orpheus Mozaiği	X													
Volubilis Orpheus Mozaiği	X	X		X	X					X				
Wight Orpheus Mozaiği										X	X			
Withtington Orpheus Mozaiği		X						X					X	
Woodchester Orpheus Mozaiği	X									X			X	

Yugoslavya Orpheus Mozaiği				X										
Yvonand Orpheus Mozaiği	X	X			X								X	
Zaragoza Orpheus Mozaiği	X					X								
Zippori Orpheus Mozaiği	X							X	X	X				
Duvar Resmi (Domitilla Katakombu)							X							
Duvar Resmi (Domitilla Katakombu)	X									X				
Duvar Resmi (Domitilla Katakombu)							X							
Duvar Resmi (Pompei)	X				X	X			X					
Duvar Resmi (St. Peter & Marcellinus Katakombu)							X							
Duvar Resmi (St. Priscilla Katakombu)							X							
Duvar Resmi (St. Priscilla Katakombu)							X						X	
Duvar Resmi (St. Callixtus Katakombu)	X	X					X			X				
Gemme (Münih)		X		X	X									
Gemme (Berlin)	X								X					
Gemme (Aquileia)														
Gemme (Bulgaristan)		X		X	X									
Kandil (Korinth)		X			X			X						
Pyksis (Bobbio)	X	X												
Pano (Bargello Müzesi)	X	X		X	X	X								
Kalıp (Atina)	X													
Terra Sigilata (Cologne)	X	X			X								X	

HAYVANLAR / ESERLER	AYI	BAYKUŞ	DEVE	FİL	GRİ-FON	KAPLUM-BAĞA	KEÇİ	KERTEN-KELE	KOÇ	MAY-MUN	PELİ-KAN	KARGA	SİNCAP	YABAN DOMU-ZU	YI-LAN
Tripolis Orpheus Kabartması															
Çeşme Süslemesi (Sabratha)	X		X		X	X		X		X					
Çeşme Süslemesi (Byblos)				X						X	X				
Çeşme Süslemesi (Edirne)		X					X		X				X(?)		
Çeşme Süslemesi (Atina)		X	X	X	X	X		X	X	X				X	
Mezar Kabartması (Disparu)														X	
Mezar Kabartması (Pettau)			X	X						X				X	
Lahit (Campo Verano)															
Lahit (Thessalonique)	X						X			X	X			X	
Heykel (Tiburtina)		X													
Heykel (Biga)															
Heykel (İstanbul)														X	
Adana Orpheus Mozaiği	X	X		X			X			X	X			X	
Aix Orpheus Mozaiği															
Carnuntum Orpheus Mozaiği															X
Chahba Orpheus Mozaiği				X	X							X			X
Edessa Orpheus Mozaiği							X					X		X	
El-Jem Orpheus Mozaiği							X								
Horkstow Orpheus Mozaiği															
Jenah-Chehab Orpheus Mozaiği							X		X		X				
Kos Orpheus Mozaiği											X	X		X	

Kudüs Orpheus Mozaiği	X														X
Kuzey Suriye Orpheus Mozaiği							X								
Laon Orpheus Mozaiği				X								X		X	
Leptis Magna Orpheus Mozaiği														X	X
Littlecote Orpheus Mozaiği															
Miletos Orpheus Mozaiği							X					X			
Oudna Orpheus Mozaiği							X								
Palermo Orpheus Mozaiği						X					X	X			X
Paphos Orpheus Mozaiği														X	X
Perugia Orpheus Mozaiği	X			X						X				X	X
Ptolemais Orpheus Mozaiği	X													X	X
Rottweil Orpheus Mozaiği												X			
Salone Orpheus Mozaiği					X										
Soussa Orpheus Mozaiği															
Sparta Orpheus Mozaiği						X		X						X	X
S. Anselmo Orpheus Mozaiği				X		X	X	X			X	X		X	X
St. Colombe Orpheus Mozaiği															
Tarsus Orpheus Mozaiği														X	
Trinquetaille Orpheus Mozaiği															
Urfa Orpheus Mozaiği															
Volubilis Orpheus Mozaiği		X		X			X			X					
Wight Orpheus Mozaiği										X					
Withtington Orpheus Mozaiği														X	
Woodchester Orpheus Mozaiği	X			X	X										

Yugoslavya Orpheus Mozaiği															
Yvonand Orpheus Mozaiği	X						X								
Zaragoza Orpheus Mozaiği	X										X				X
Zippori Orpheus Mozaiği	X										X	X		X	
Duvar Resmi (Domitilla Katakombu)															
Duvar Resmi (Domitilla Katakombu)			X												
Duvar Resmi (Domitilla Katakombu)							X		X						
Duvar Resmi (Pompei)				X										X	
Duvar Resmi (St. Peter & Marcellinus Katakombu)															
Duvar Resmi (St. Priscilla Katakombu)							X								
Duvar Resmi (St. Priscilla Katakombu)							X								
Duvar Resmi (St. Callixtus Katakombu)															
Gemme (Münih)							X		X						
Gemme (Berlin)															X
Gemme (Aquileia)															
Gemme (Bulgaristan)														X	
Kandil (Korinth)										X					X
Pyksis (Bobbio)					X		X			X					
Pano (Bargello Müzesi)	X			X			X							X	X
Kalıp (Atina)															
Terra Sigilata (Cologne)										X				X	

Ayça DOKUZBOY

EĞİTİM

- Cumhuriyet Lisesi (1996-1999)
- Anadolu Üniversitesi Klasik Arkeoloji Bölümü (Lisans 2001-2006)
- Ege Üniversitesi Klasik Arkeoloji (Lisansüstü 2007-2010)

PROJE VE STAJLAR

- 2004 Kelenderis antik kenti tiyatro kazısı (öğrenci)
- 2005 Kelenderis antik kenti tiyatro kazısı (öğrenci)
- 2007 Tripolis antik kent kazısı
- 2008 Tripolis antik kent kazısı
- 2009 Tripolis antik kent kazısı
- 2009 TKİ Yeniköy Kömür İşletmeleri Müze Kurtarma Kazısı
- 2010 TKİ Yeniköy Kömür İşletmeleri Müze Kurtarma Kazısı

YABANCI DİL

İngilizce: İyi Düzeyde

BİLGİSAYAR

MS Windows; Microsoft Ofis 97/2003, 2007: Word, PowerPoint; File Maker; Photoshop; Corel Draw.

AKTİVİTELER

- 06-09 Mayıs 2008 MEDAL Project The 1st Metal Conservation Workshop (Katılımcı Olarak)
- 26-30 Mayıs 2008 30. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu (Katılımcı Olarak)
- 25-29 Mayıs 2009 31. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu (Katılımcı Olarak)

ÖZET

Tripolis kazılarında ele geçmiş olan Orpheus Kabartması bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Kabartma piramidal bir forma sahiptir. Üzerinde ortada kabartma olarak yapılmış bir ağaç figürü vardır. Ağacın her iki yanında ve dalları üzerinde çeşitli hayvan figürleri yer almaktadır. Hayvan figürlerinin eser üzerine yerleştirilmesinde belli bir sistem kullanıldığı görülür. Büyük boyutlu olan hayvanlar alt kısımlarda, daha küçük boyutlu hayvanlar ise ağaç dallarında ve üst kısımlarda yer alır. Kabartma daha sonra bir çeşme yapısı üzerinde de kullanılmıştır. Bu kullanımı sırasında orta bölümüne bir oluk açılmıştır. Orpheus kabartması boyutları ve üzerindeki hayvan figürlerinin çeşitliliği ile benzer örneklerden farklı bir yere sahiptir.

Abstract

The main theme of this proceeding The Orpheus Relief, unearthed in the Tripolis excavations. The relief has a pyramidal form, and bears a tree figure in the middle. On the tree, on both sides, there are various animal figures. One can realise a certain system for the placement of the animal figures. The bigger animals were placed at the bottom, and smaller ones were placed on the tree, or above. The relief was later applied on a fountain. During this using phase, a groove was carved on the middle part. Orpheus relief has an extraordinary place amongst the others, in sense of the size of the relief and the figures depicted on.